

PREDLOG

PRVA OBRAVNAVA
EVA: 2017-2030-0038

ZAKON O SODNIH IZVEDENCIH, SODNIH CENILCIH IN SODNIH TOLMAČIH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači so del pravosodnega sistema. Če je za ugotovitev ali razjasnitev kakšnega dejstva potrebno strokovno znanje, ki ga sodišče nima, sodišče k delu pritegne sodnega izvedenca ali sodnega cenilca (243. člen Zakona o pravdnem postopku)¹. Podobno določa Zakon o kazenskem postopku, ki predpisuje, da kadar je za ugotovitev ali presojo kakšnega pomembnega dejstva treba dobiti izvid in mnenje nekoga, ki ima potrebno strokovno znanje, se odredi, naj to opravijo izvedenci (248. člen Zakona o kazenskem postopku). Kdaj je potreben izvedenec ali cenilec v posameznem sodnem postopku, določi sodišče². Sodni izvedenec oziroma sodni cenilec je pomočnik sodišča pri razjasnjevanju strokovnih vprašanj, ki so praviloma dejanske narave; naloga izvedenca namreč ni razlaga pravnih predpisov in pravil, temveč podaja izvida, mnenja oziroma cenitve v posameznem postopku.

1.1 Ocena stanja

1.1.1 Pregled normativnega urejanja

Pri oblikovanju predpisov je vselej koristno opraviti pregled dosedanjega normativnega urejanja, saj je s takšnim pregledom lažje razumeti posamezne rešitve, ki so se z leti oblikovale, prav tako pa lahko zgodovinski pregled bistveno zmanjša možnost ponavljanja tistih rešitev, ki so se morda z leti izkazale za neustrezne, neprimerne ali nepotrebne, ali pripomore h kakovostnejši nadgradnji idejnih zamisli.

Iz gradiva Predloga Zakona o sodiščih z dne 10. junija 1993 izhaja:

»V predlaganih določbah 81. do 93. člena se ureja položaj in pravice ter dolžnosti tistih oseb, ki morajo biti s svojim strokovnim znanjem na razpolago sodišču, to so sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači. Vsebinsko se predlaga opredelitev njihovih funkcij v 81. členu, glede na to, da gre za izbor posebnih strokovnjakov, ki morajo biti na razpolago predvsem sodišču oziroma strankam, kadar uveljavljajo sodno varstvo pravic, se predlaga določba 82. člena.

¹ Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US in 10/17.

² Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije II Ips 605/2004.

Doslej je minister za pravosodje imenoval le sodne tolmače, medtem ko so bili sodni izvedenci in sodni cenilci imenovani le za območje temeljnih sodišč z možnostjo, da podajajo svoje strokovno mnenje oziroma izvid v določenih primerih tudi pred drugim sodiščem. Vendar pa gre za zagotavljanje splošnih pogojev za delo sodišč, ki po predlagani ureditvi sodijo v pristojnost ministrstva, poleg tega pa se vedno bolj pojavljajo potrebe po določenih zelo specifičnih znanjih, za katera na območjih vseh sodišč ni zadostnega števila ali pa sploh ni strokovnjakov s tega področja. Pa tudi racionalizacija in enotna evidenca zahtevata, da se oblikuje imenik teh strokovnjakov za območje cele države. Zakon naj bi določal pogoje, pod katerimi je posameznik lahko postavljen za izvedenca, cenilca ali tolmača in pogoje, pod katerimi je lahko razrešen. Ti pogoji pa zavezujejo predvsem ministra za pravosodje, da lahko imenuje samo osebo, ki te pogoje izpolnjuje.»

Jasen zakonodajalčev namen leta 1994 je bil omejiti vpliv izvršilne veje oblasti na področju sodstva³, tako da bi bil vpliv skladen z njenimi funkcijami. Zakon o sodiščih je tedaj namreč pomembne pristojnosti s področja pravosodne uprave prenesel na Sodni svet. Med naloge ministrstva za pravosodje pa je poleg imenovanja sodnih tolmačev uvrstil tudi **imenovanje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev**.

Pregled zakonodajnih sprememb od leta 1994 pokaže, da je bilo največkrat poseženo v 87. člen zakona, ki določa pogoje za imenovanje sodnih izvedencev. Člen je bil noveliran kar sedemkrat; leta 1995 z navedbo pogoja števila let delovnih izkušenj (šest), leta 2000 z navedbo pogoja osebnostne primernosti, izobrazbenih pogojev in določb o nezdružljivosti, leta 2006 z izpopolnitvijo določb glede pogoja nekaznovanosti in podobno. Izmed novel zakona je treba kot nekoliko bolj obsežne novele s tega področja omeniti zlasti novelo zakona iz leta 2000 (ZS-C), 2006 (ZS-F), 2011 (ZS-J) in vsekakor novelo 2015 (ZS-L), ki ji je sledil tudi pomemben ustavni judikat (več o tem v posebnem poglavju). Skupno vsem zakonodajnim posegom je dejstvo, da področje pravzaprav ves čas ni bilo zadovoljivo urejeno. Primanjkovalo je zlasti pravega vpliva stroke, kar se je kazalo tudi v nekaterih odmevnih problematikah, povezanih najprej z očitki nezadostnega nadzora nad delovanjem sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, pozneje pa v pomanjkanju spremljanja in nadzorovanja kakovosti njihovega dela. Čeprav je izvedensko delo ali cenitev le dokaz v sodnem postopku, ki ga po načelu proste presoje dokazov presoja le sodnik, je bilo ves čas stališče ne le laične, temveč tudi strokovne javnosti, da resorno ministrstvo te naloge ne opravlja zadovoljivo. Na eni strani torej odprti sodni postopki, kjer sodnik s polno odgovornostjo in zaupanjem v imenik sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev določi sodnega izvedenca (cenilca ali tolmača), na drugi strani vloga ministrstva, ki naj kot organ izvršilne veje oblasti presoja njegovo strokovnost. Ne glede na ustavnopravne dileme, ki so se ves čas porajale (načelo delitve oblasti), je **ministrstvo krepilo svoje pristojnosti** najpozneje v letih 2006, 2007 in 2008. Kmalu se je izkazalo, da so bili zaradi odsotnosti dobre regulative nekateri upravni spori, ki so jih sprožili razrešeni sodni izvedenci oziroma cenilci, izgubljeni. Šlo je zlasti za (tedanji) razlog razrešitve zaradi »rednosti in vestnosti«. Razloga sta bila namreč določena kumulativno (povezovala ju je beseda »in«), kar je pomenilo, da samo zamuda pri izdelavi izvedenskega dela še ne pomeni izpolnitve razrešitvenega razloga »nerednosti«, saj je morala biti hkrati izkazana tudi »nevestnost«. V praksi takšni primeri niso bili osamljeni. Temu je **leta 2009** sledila novela zakona (ZS-I), ki je pogoja »nerednosti« in »nevestnosti« razdružila na dva alternativna pogoja. Gre za eno najpomembnejših novel zakona s tega področja. Več o konkretnih podatkih o številu razrešitev v posameznih letih v poznejšem poglavju.

³ Prim. Predpisi o sodstvu in državnem tožilstvu z uvodnimi pojasnili J. Breznika in dr., Uradni list RS, 1994, stran 20 in nasl.

Omeniti pa je treba še eno od pomembnejših novel zakona, to je **novelo iz leta 2015**, ki je omejila sklicevanje na status in določila pozivni sistem pri oddaji prijav za sodne izvedence, cenilce in tolmače. Problematika sklicevanja na status in z njo povezana odločitev Ustavnega sodišča bosta obravnavani v enem od poznejših poglavij.

Iz celovitega pregleda normativnega urejanja tega področja pred letom 1994, to je po določbah Zakona o rednih sodiščih (ZRS iz leta 1977 z novelami), izhaja, da je na podlagi tega zakona stalne sodne tolmače imenoval in razreševal tedanji »republiški sekretar za pravosodje, organizacijo uprave in proračun, ki tudi predpiše pogoje za stalne sodne tolmače, njihove pravice in dolžnosti«, stalne sodne izvedence, »ki so lahko posamezniki ali organizacije«, je imenoval in razreševal predsednik temeljnega sodišča za svoje območje, pri čemer je stalni sodni izvedenec opravljal svojo dolžnost »tudi na območju drugega temeljnega sodišča«. Zanimiva je bila določba 95. člena ZRS, ki je določala, da »stalni sodni cenilci opravljajo na zahtevo sodišča cenitev premičnin in nepremičnin«, pristojnost za imenovanje in razrešitev pa je bila enaka regulativi za stalne sodne izvedence. Iz pregledanega je torej treba omeniti zlasti dejstvo, da so bili sodni izvedenci lahko tudi organizacije, kar trenutna regulativa vse od leta 1994 ne pozna več, vsaj ne na način, da bi pravne osebe, in sicer organizacije, kot sodne izvedence imenoval minister za pravosodje, ampak gre za imenovanje fizičnih oseb, medtem ko lahko sodišča na podlagi procesnih predpisov za izvedbo izvedenskega dela že od nekdaj določijo v konkretnem sodnem postopku tudi pravno osebo.

Novi Zakon o sodiščih (ZS), sprejet leta 1994, je določil posebno poglavje, s katerim je uredil položaj, pravice in dolžnosti tistih oseb, ki morajo biti s svojim strokovnim znanjem na voljo sodišču, to so sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači. Z zakonom so se natančneje opredelili njihova funkcija ter pogoji za imenovanje in razrešitev. Do novega zakona je minister za pravosodje imenoval le sodne tolmače. Sodne izvedence in sodne cenilce je imenoval predsednik temeljnega sodišča le za območje temeljnih sodišč z možnostjo, da podajajo svoje strokovno mnenje oziroma izvid v določenih primerih tudi pred drugim sodiščem. Z novim zakonom je pristojnost za imenovanje vseh treh kategorij pridobil minister za pravosodje, imenovani pa so bili za neomejen čas s pravico in dolžnostjo, da sodišču na njegovo zahtevo podajo izvid in mnenje glede strokovnih vprašanj oziroma da na zahtevo sodišča tolmačijo na narokih oziroma prevajajo listine. Namen enotnosti ureditve so bili predvsem zagotavljanje splošnih pogojev za delo sodišč, ki so postali pristojnost ministrstva, in naraščajoče potrebe po določenih zelo specifičnih znanjih, za katera na območjih vseh sodišč ni bilo zadostnega števila ali pa sploh ni bilo strokovnjakov s tega področja. Pogoji za imenovanje sodnih izvedencev ali sodnih cenilcev so bili državljanstvo Republike Slovenije, znanje slovenskega jezika, polnoletnost, nekaznovanost, strokovno znanje in sposobnosti za določeno vrsto izvedenskega dela, minister pa je lahko odredil poseben preizkus znanja zaradi ugotavljanja pogoja strokovnega znanja. Kandidati za sodne tolmače so morali poleg osnovnih pogojev izpolnjevati še pogoj visoke strokovne izobrazbe. Preizkus znanja je bil za sodne tolmače obvezen. Zaradi enotne evidence in racionalizacije poslovanja ministrstva in sodišč je bil oblikovan tudi enotni imenik sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev za celotno državo.

1.1.2 Vsebinski pregled sprememb in dopolnitev Zakona o sodiščih

S prvo spremembo Zakona o sodiščih (novela ZS-A⁴) so bila merila za imenovanje za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača dopolnjena še s pogojem šestih let delovnih izkušenj s področja, na katerem želi kandidat opravljati izvedensko delo.

⁴ Uradni list RS, št. 45/95.

Naslednja pobuda za spremembo ureditve področja sodnega izvedenstva je prišla iz prakse, ki je pokazala, da se posamezne stroke tako razvijajo in napredujejo, da imajo posamezniki strokovni zaostanek. Zato je novela ZS-C⁵ določila obveznost predložitve dokazil o njihovem permanentnem strokovnem izpopolnjevanju. Praksa je pokazala, da so zlasti na določenih strokovnih področjih (na primer pri ocenjevanju nepremičnin v zvezi z denacionalizacijskimi postopki) nastale težave, ki zahtevajo drugačen strokoven pristop, ki v dosedanji praksi ni bil nujen. V takih primerih je lahko minister za pravosodje ne glede na prvotno imenovanje za neomejen čas določil dodatne preizkuse znanja, ki ga morajo sodni izvedenci določene stroke obvladovati, sicer svojega dela ne morejo nadaljevati. Poleg tega se je spremenilo tudi določilo novega 87. člena, s katerim so se zaostri pogoji za imenovanje novih sodnih izvedencev in sodnih cenilcev, zlasti pa za njihovo permanentno strokovno izpopolnjevanje. Novela je tudi razširila področje delovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev zunaj sodišč, in sicer na dajanje izvidov, mnenj, cenitev, tolmačenj in prevodov na zahtevo stranke zaradi uveljavljanja njenih pravic, v drugih primerih pa le, če tako določa zakon ali z dovoljenjem predsednika sodišča.

Četrty odstavek 84. člena (to je 39. člen novele ZS-C) je tako določil: *»Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov, so dolžni sodni izvedenci in sodni cenilci po preteku petih let od dneva imenovanja in ob preteku vsakih nadaljnjih pet let, predložiti ministru, pristojnemu za pravosodje, dokazila o izpolnjevanju pogojev iz petega odstavka 87. člena tega zakona.«*

50. člen novele ZS-C (2000) je v prehodnih določbah določil:

»Sodni izvedenci in sodni cenilci imenovani do konca leta 1995, morajo dokazila iz 39. člena tega zakona prvič predložiti v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Sodni izvedenci in sodni cenilci imenovani po dosedanjih prepisih, ki ne izpolnjujejo pogojev glede zahtevane izobrazbe po tem zakonu, lahko nadaljujejo svoje delo ob izpolnjevanju obveznosti iz 39. člena tega zakona.«

Novela ZS-C je bila uveljavljena **aprila 2000**, kar pomeni, da bi morali sodni izvedenci in sodni cenilci, imenovani do leta 1995, dokazila predložiti do oktobra 2000, pri čemer je zakon omogočal »spregled«⁵ zahtevane izobrazbe (50/2 člen novele ZS-C). Potrdila so bila obvezna, s tem da se prehodna določba 50. člena novele ZS-C sklicuje na dokazila iz 39. člena, to je na dokazila iz četrtega odstavka 84. člena noveliranega ZS. Navedeni odstavek pa se nadalje sklicuje na »dokazila o izpolnjevanju pogojev iz petega odstavka 87. člena tega zakona.«. Morda gre posebej opozoriti na pojem, ki ga zakon uporabi, to so »**dokazila**«, o čemer bo več navedeno v nadaljevanju.

Peti odstavek 87. člena zakona je bil prvič vključen v zakon prav tako z novelo **ZS-C leta 2000**, in sicer je določil (besedilo, veljavno od leta 2000 do leta 2011):

»Sodni izvedenci in sodni cenilci so se dolžni strokovno izpopolnjevati in sproti seznanjati zlasti z novimi dognanji in metodami v stroki ter aktivno sodelovati na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, ki jih organizira pristojni državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje. Minister, pristojen za pravosodje, lahko določi, da morajo sodni izvedenci iz posameznih strokovnih področjih v določenem roku opraviti posebne preizkuse znanja glede novih dognanj in metod dela v stroki. Če se izvedenec ne prijavi k preizkusu, ali preizkusa ne opravi, se razreši.«

⁵ Uradni list RS, št. 28/00.

Z novelo ZS-D⁶ je bilo bistveno širše omogočeno opravljanje izvedenskega dela (izbris dotedanega besedila: »... v drugih primerih pa le, če tako določa zakon, ali z dovoljenjem predsednika sodišča ...«). Poleg tega pa določba o dovoljenju predsednika sodišča za opravljanje dela zunaj sodnih potreb ni bila več primerna, saj sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači niso več prisegali pred predsedniki sodišč, zato je bila določba v tem delu izbrisana.

Pred vstopom v Evropsko unijo je morala Slovenija prilagoditi tudi določen del svoje zakonodaje. Tako se je z novelo ZS-F⁷ razširila možnost kandidiranja za sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača tudi na državljane Evropske unije in državljane držav članic Evropskega gospodarskega prostora. Namen spremembe je bil predvsem uskladitev z 39. členom Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ki določa načelo prostega pretoka oseb, in s tem predvsem povečanje konkurence med izvedenci, cenilci in tolmači, hkrati pa omogočiti, da bo za čim več tujih jezikov možen vpis čim več sodnih tolmačev. Poleg tega je novela zakona natančnejše in objektivnejše določila pogoj nekaznovanosti, saj dotedanja navedba moralne neprimernosti v ZS zaradi njene nedoločenosti ni omogočala obrazložene zavrnitve kandidata za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača. Zakon je tudi določil obveznost sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, da Ministrstvu za pravosodje javijo vsako spremembo kontaktnih podatkov in da morajo za iste namene enkrat na leto tudi posredovati pisno izjavo, da so vsi prej posredovani podatki točni, oziroma posodobiti spremenjene podatke. Namen spremembe je bil predvsem v tem, da so podatki v imeniku posodobljeni, saj je del imenika javen in se uporablja za potrebe dela sodišč in drugih državnih organov v sodnih in drugih postopkih. Novela ZS-F je tudi razširila omejitev sklicevanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev na svoj status. V nekaterih primerih, na primer kadar so sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača omenjali mediji ali ga kritizirali zaradi njegovega dela za sodišče, je bilo nujno, da se je za uspešno obrambo lahko skliceval na svoj status.

Z naslednjo novelo, ZS-H⁸, je bila spremenjena zahteva po višini stopnje izobrazbe na tistih področjih, kjer primanjkuje sodnih izvedencev in ni kandidatov z ustrezno univerzitetno izobrazbo. Novela je tako v primerih, ko za posamezna področja primanjkuje sodnih izvedencev, dopustila izjeme glede pogojev za njihovo imenovanje. Glede na izkušnje v praksi je bilo ugotovljeno, da za imenovanje sodnega izvedenca za posamezna področja, kjer primanjkuje sodnih izvedencev, zadošča status strokovnjaka s področja, za katerega bo imenovan, in da zato ni potreben na primer magisterij.

Kot že navedeno so bile ob spremljanju področja sodnega izvedenstva v praksi zaznane težave ob razrešitvah sodnih izvedencev, saj izvedenca, ki dela ni opravljal vestno, minister za pravosodje ni mogel razrešiti, če je delo opravljal pravočasno. ZS je namreč določal, da minister za pravosodje razreši sodnega izvedenca med drugim tudi, če ta svojih dolžnosti ne opravlja redno in vestno. Zgodila pa se je tudi obrnjena situacija, ko sodnega izvedenca, ki dela ni opravljal pravočasno, minister za pravosodje ni mogel razrešiti, ker je sodni izvedenec delo opravljal vestno, če predpostavljamo, da ta termin vključuje delo, ki ga sodni izvedenec opravlja po svoji vesti, nepristransko, v skladu s pravili znanosti in strokovnega znanja. Na problematiko je v poročilu za leto 2008 opozoril tudi varuh človekovih pravic in predlagal vnovični razmislek o ustreznosti ureditve sodnega izvedenstva in sprejetje potrebnih ukrepov predvsem za nadzor strokovnosti, vključno s spremembami in dopolnitvami ZS, ki to področje

⁶ Uradni list RS, št. 73/04.

⁷ Uradni list RS, št. 127/06.

⁸ Uradni list RS, št. 45/2008.

ureja na normativni ravni. Termina »rednosti« in »vestnosti« sta se zato z novelo ZS-I (Uradni list RS, št. 96/09) razdružila. Postopek razrešitve je bilo po spremembi mogoče izvesti šele po pravnomočnosti sodne zadeve, v kateri je sodni izvedenec podal izvedensko mnenje, minister pa je moral za namen ugotavljanja razrešitvenega razloga vestnosti ustanoviti posebno komisijo.

Z novelo **ZS-F leta 2006** je zgoraj navedeni peti odstavek 87. člena postal 6. odstavek 87. člena, njegova vsebina pa se ni spremenila. Ta se je prvič spremenila leta **2011** z novelo ZS-J, ko je navedeni odstavek (še vedno kot šesti) določil:

»Sodni izvedenci so se dolžni strokovno izpopolnjevati in sproti seznanjati zlasti z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma sodelovati na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, ki jih organizira pristojni državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje. Minister, pristojen za pravosodje, lahko določi, da morajo sodni izvedenci iz posameznih strokovnih področij in podpodročij v določenem roku opraviti posebne preizkuse znanja. Če se izvedenec ne prijavi k preizkusu, ali preizkusa ne opravi, se razreši.«.

V obrazložitvi novele ZS-J je zapisano *»Spremembe šestega in sedmega odstavka so potrebne zaradi večje jasnosti besedila.«.* Ugotoviti je mogoče, da je Zakon o sodiščih leta 2000 (novela ZS-C) prvič določil dolžnost permanentnega izobraževanja sodnih izvedencev in sodnih cenilcev, začeniši s četrtem odstavkom 84. člena in petim odstavkom 87. člena oziroma pozneje šestega odstavka 87. člena zakona. Razlika med četrtem odstavkom 84. člena in petim odstavkom 87. člena (pozneje šestega odstavka 87. člena) je v tem, da peti odstavek 87. člena (pozneje šesti odstavek 87. člena) konkretizira četrti odstavek 84. člena, medtem ko četrti odstavek 84. člena določa časovno obdobje. Ker sta oba odstavka prvič vključena v zakon z novelo ZS-C (2000), je treba vpogledati v razloge oziroma obrazložitve, ki je predlagatelja vodila k normiranju obeh odstavkov. V obrazložitvi (ZS-C: I. **2000**) je zapisano: *»Sodni izvedenci in cenilci, ki so kot pomembnejši strokovnjaki v veliko pomoč sodiščem pri razreševanju sodnih zadev, so imenovani za neomejen čas. Praksa je pokazala, da se posamezne stroke tako razvijajo in napredujejo, da prihajajo posamezniki do »strokovnega zaostanka«. Zato je potrebno, da se vsaj vsakih pet let preveri njihovo znanje zlasti glede novih dognanj in metod v stroki. Temu je namenjeno določilo novega četrtega odstavka 84. člena. Določilo novega 87. člena zaostruje pogoje za imenovanje novih sodnih izvedencev, zlasti pa za njihovo permanentno strokovno izpopolnjevanje. Praksa je pokazala, da je zlasti na določenih strokovnih področjih (kot na primer pri ocenjevanju nepremičnin v zvezi z denacionalizacijskimi postopki) prišlo do novih problemov, ki terjajo drugačen strokoven pristop, ki v dosednji praksi ni bil nujen. V takih primerih lahko minister, pristojen za pravosodje, ne glede na prvotno imenovanje za neomejeni čas, določi dodatne preizkuse znanja, ki jih morajo izvedenci določene stroke obvladovati, sicer svojega dela ne morejo nadaljevati.«.*

Novela ZS-J je leta 2011 četrti odstavek 84. člena spremenila:

»Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov so dolžni sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači po preteku petih let od dneva imenovanja in po preteku vsakih nadaljnjih pet let predložiti ministru, pristojnemu za pravosodje, dokazila o strokovnem izpopolnjevanju in seznanitvi z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma o sodelovanju na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih iz šestega odstavka 87. člena tega zakona.«.

Mogoče je ugotoviti, da je ta odstavek konkretiziral šesti odstavek 87. člena zakona, in sicer v delu, ki se nanaša na **»dokazila«**, ki jih opisuje kot **»dokazila o strokovnem izpopolnjevanju in seznanitvi z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma o sodelovanju na posvetovanjih in**

strokovnih izobraževanjih«, hkrati pa spet napoti na šesti odstavek 87. člena zakona. Kot je bilo predhodno že navedeno, je novela ZS-J leta 2011 posegla tudi v šesti odstavek 87. člena, a, kot je navedeno v obrazložitvi ZS-J (2011), le »zaradi večje jasnosti besedila«. Vsebinsko torej ne.

Ves čas nastanka in spreminjanja predpisa je jasno, da je zakonodajalec zaradi občasne nedorečenosti moral **prilagajati normative okvire, brez dvoma pa je mogoče skleniti, da je bila vselej v ospredju tendenca po zagotavljanju visoke ravni usposobljenosti sodnih izvedencev in sodnih cenilcev**. Iz obrazložitve predloga ZS-J leta 2011 lahko beremo: *»Vsebinska novost je dolžnost sodnih izvedencev, sodnih tolmačev in sodnih cenilcev, kot neodvisnih strokovnjakov in zunanjih sodelavcev sodišča, da sodelujejo na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, kot tudi to, da se seznanjajo z novimi dognanji in metodami v praksi, s čimer ohranjajo raven strokovnosti in napredka s področja, na katera so imenovani. Predlagatelj zakona obveznosti določene s predlaganim spremenjenim četrtem odstavkom določa tudi za sodne tolmače, saj se morajo tudi ti stalno seznanjati z novo terminologijo in izrazoslovjem. Predlagana sprememba, da so dolžni sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači po preteku petih let od dneva imenovanja in po preteku vsakih nadaljnjih pet let predložiti ministru za pravosodje dokazila iz šestega odstavka 87. člena, in ne iz petega, je redakcijske narave.*«. Iz obrazložitve in geneze nastanka predpisa gre razbrati, da ni ključnega pomena vprašanje nosilca organiziranja posvetovanja in izobraževanja (*»pristojni državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje«*), temveč vprašanje vsebine posvetovanja in izobraževanja (*»strokovnem izpopolnjevanju in seznanitvi z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma o sodelovanju na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih«*). Vprašanje vsebine je nedvomno tudi ključen namen in prvi pogoj ohranitve licence za sodne izvedence in sodne cenilce. V nasprotnem primeru upravni organ ne bi presojal vsebin posameznih usposabljanj in izobraževanj, prav tako pa ne bi v zvezi z njihovo predložitvijo izražal pričakovanja tudi glede vsebine dokazil, ampak bi vsakokratno dokazilo presojal le po navedbi nosilca organizacije izobraževanja, brez kakršnekoli vsebinske presoje. Čeprav zakon zamejuje organizatorja izobraževanja na *»pristojni državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje«*, pa navedeno ne pomeni, da je vsebina dokazila brezpredmetna. Po naravi stvari in zlasti namenu je nedvomno najpomembnejša in ključna prav vsebina dokazila.

Zaradi povečanja števila zadev, v katerih se pojavlja dvom o pristnosti podpisa sodnega tolmača, je bila potrebna dopolnitev zakona, in sicer je bila z novelo ZS-K⁹ vzpostavljena posebna zbirka podpisov in pečatov, ki je omogočila preverjanje pristnosti podpisa in pečata sodnega tolmača na listini, namenjeni za uporabo v tujini. Novela je tudi naložila na novo zapriseženim sodnim tolmačem dolžnost deponiranja svojih podpisov in pečatov v tridesetih dneh po zaprisegi, medtem ko je prehodna določba naložila to dolžnost že zapriseženim sodnim tolmačem v treh mesecih po uveljavitvi zakona.

Z zadnjo novelo ZS-L¹⁰ se je zaradi večje učinkovitosti in ekonomičnosti postopka imenovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ta spremenil v tako imenovani pozivni sistem, s katerim Ministrstvo za pravosodje na določeno časovno obdobje objavi poziv k predložitvi vlog za imenovanje, s katerim se pozove le strokovnjake s tistih področij, ki niso pokrita toliko, da bi sodiščem omogočala nemotene delovanje in vodenje sodnih postopkov.

Če se je s predhodnimi novelami širila možnost uporabe statusa sodnega izvedenca in

⁹ Uradni list RS, št. 63/13.

¹⁰ Uradni list RS, št. 17/15.

sodnega cenilca, se je z zadnjo spremembo ZS to omejilo na sodelovanje v sodnih in upravnih postopkih ter kadar drug zakon ali uredba določa njihovo delovanje. Osnovna ideja inštituta sodnega izvedenca in sodnega cenilca je namreč priskrbeti pripomoček sodniku, ki mu pomaga tam, kamor znanje sodnika ne seže. Tu se kaže tudi sfera dometa Ministrstva za pravosodje, ki je pristojno za zagotavljanje splošnih pogojev za delo sodišč, zato lahko Ministrstvo za pravosodje zagotavlja ustrezno skrb nad delom sodnih izvedencev in sodnih cenilcev samo v tistem delu, kjer se osebe sklicujejo na tak status v okviru sodnih in upravnih postopkov oziroma tudi v primerih, kjer se neupravičeno sklicujejo na ta status. V vseh drugih primerih, ko osebe, imenovane za sodnega izvedenca ali sodnega cenilca, dajejo strokovna mnenja oziroma cenitve, se šteje, da delo opravljajo kot strokovnjaki, tako da za njih veljajo predpisi in pogoji, vezani na vsak posamezen primer. Posledično je možno, da tudi drugi zakoni določajo delo sodnih izvedencev in sodnih cenilcev, ki ni namenjeno sodnim in upravnim postopkom, vendar veljajo ti predpisi v razmerju do ZS kot *lex specialis* in morajo določati lastne zakonske okvire takšne dejavnosti (na primer pogoje dela, izbiri osebe, nadzor nad kakovostjo dela in podobno). Omenjena določba je bila tudi predmet ustavne presoje (Odločba št. U-I-84/15 z dne 18. 5. 2017) na podlagi zahteve Državnega sveta za oceno ustavnosti prvega odstavka 85. člena Zakona o sodiščih. Ustavno sodišče je presodilo, da prvi odstavek 85. člena Zakona o sodiščih ni v neskladju z Ustavo RS.

Pravilnik o sodnih izvedencih, ki je veljal od 15. 4. 1995 do 13. 2. 2002, izdan pa je bil na podlagi 91. člena Zakona o sodiščih, je glede strokovnega izpopolnjevanja določal, da se morajo sodni izvedenci »*strokovno izpopolnjevati in sproti seznanjati z vprašanji izvedenstva na svojem področju. Dolžni so sodelovati na posvetovanjih, kadar jih s tem namenom skliče pristojen državni organ.*«. Za sodne izvedence, imenovane po dotedanjih predpisih, je predpisoval, da »*nadaljujejo z delom po določbah tega pravilnika*«. Mogoče je ugotoviti, da je **šele ZS-C leta 2000 konkretiziral področje strokovnega izpopolnjevanja**, in sicer tako **glede obdobja (na pet let) kot glede vsebine**, pri čemer je vsebino dodatno konkretizirala še novela ZS-J leta **2011**. Pravilnik je prav tako sledil takšnemu razvoju. Sprva (1995) z dokaj ohlapno določbo 11. člena, nato pa je temu sledil Pravilnik o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih (Uradni list RS, št. 7/2002, 75/2003, 72/2005, 71/2007, 84/2008, 88/2010), ki je kot dokazilo o ustreznem strokovnem znanju ter praktičnih sposobnostih in izkušnjah predpisal, da se »*upošteva natančna navedba področja in trajanja poklicnih izkušenj in zaposlitev kandidata, potrdila o udeležbi na strokovnih posvetovanjih in drugih izobraževalnih oblikah, podatki o objavljenih strokovnih in znanstvenih prispevkih, raziskovalni in izobraževalni dejavnosti, mnenja, ocene in priporočila strokovnih združenj in drugih strokovnih institucij s področja, na katerem želi kandidat opravljati izvedensko oziroma cenilsko delo, ter druga ustrezna potrdila in izjave o strokovnosti*«. Iz navedenega besedila je spet vidno, da je v ospredju vprašanje vsebine potrdil in izjav o strokovnosti. Pravilnik omeni tudi **podatke, mnenja, ocene, priporočila**, skratka očitno je to **oblika, ki ni v primarnem ospredju**, temveč je v ospredju njena **vsebina**, kar je ne nazadnje po naravi stvari tudi ključno merilo za presojo strokovne usposobljenosti. V 9. členu je Pravilnik leta 2002 predpisal: »**Če predložena dokazila ne zadoščajo za oceno strokovnega znanja ter praktičnih sposobnosti in izkušenj, je na zahtevo ministra (četrti odstavek 87. člena zakona) kandidat dolžan predložiti mnenje državnega organa, zavoda oziroma strokovnega združenja ali druge strokovne institucije s področja, na katerem želi opravljati izvedensko oziroma cenilsko delo, z obrazloženo oceno o kandidatu strokovnosti in sposobnosti.**«. Mogoče je ugotoviti, da je izvedbeni akt omogočal presojo predloženih dokazil in **v primeru nezadostitve oceni strokovnega znanja** nadalje še »*mnenje državnega organa, zavoda oziroma strokovnega združenja ali druge strokovne institucije*«. Navedena dikcija je veljala od leta 2002 do leta 2007. Leta 2007 je bila delno spremenjena, a ne po vsebini (**»Če dokumentacija ne**

zadostuje ...«), leta 2008 pa je bil navedeni 9. člen izbrisan.

S prehodno določbo 19. člena Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih, objavljenega 1. 8. 2003, je bilo določeno tudi:

»Izvedence oziroma cenilce, imenovane v skladu s predpisi, ki so veljali do 15. 4. 1995, minister v šestih mesecih od uveljavitve tega pravilnika po uradni dolžnosti imenuje za strokovna področja, za katera izpolnjujejo pogoje.

Imenovanje iz prejšnjega odstavka se opravi na podlagi ministrstvu priloženih dokazil o izpolnjevanju pogojev iz petega odstavka 87. člena zakona. Če iz predloženih dokazil ni mogoče oceniti izpolnjevanja pogojev za posamezno strokovno področje, se imenovanje opravi po predložitvi dodatnih dokazil, ki jih izvedenec oziroma cenilec posreduje na zahtevo ministra.«.

Takrat veljavni peti odstavek 87. člena Zakona o sodiščih (2003) je določal: *»Sodni izvedenci in sodni cenilci so se dolžni strokovno izpopolnjevati in sproti seznanjati zlasti z novimi dognanji in metodami v stroki ter aktivno sodelovati na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, ki jih organizira pristojni državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje. Minister, pristojen za pravosodje, lahko določi, da morajo sodni izvedenci iz posameznih strokovnih področij v določenem roku opraviti posebne preizkuse znanja glede novih dognanj in metod dela v stroki. Če se izvedenec ne prijavi k preizkusu ali preizkusa ne opravi, se razreši.«.* Dokazila o izpolnjevanju pogojev pod izrazom **»dokazila«** v tem odstavku niso izrecno navedena, kajti spet je treba poudariti, da je bila z veliko verjetnostjo v ospredju **vsebina »dokazil«**. Nadalje je prehodna določba Pravilnika (2003) še določala, kako je v primeru, **»Če iz predloženih dokazil ni mogoče oceniti izpolnjevanja pogojev za posamezno strokovno področje ...«**, kar spet kaže na to, da ni bilo mogoče enoznačno oceniti le obliko »dokazil«, ampak seveda njeno **vsebino**.

Pojma »dokazila« po pregledu celotne geneze nastanka, spreminjanja in dopolnjevanja predpisa ni mogoče pojmovati le kot formular, izdan s strani *»pristojnega državnega organa, pooblaščen organizacije ali strokovnega združenja«*, ampak se vselej navedeno »dokazilo« presoja po njegovi **vsebini**.

Pogoj izpolnjevanja strokovnega znanja

Zakon o sodiščih je že ob prvem sprejemu (1994) kot pogoj za sodnega izvedenca predpisal, da *»ima strokovno znanje in sposobnosti za določeno vrsto izvedenskega dela«*. Nadalje je določil, da lahko zaradi ugotavljanja tega pogoja minister, pristojen za pravosodje, odredi poseben preizkus strokovnosti pred komisijo.

Nato je novela ZS-C leta 2000 spet predpisala obširnejše podlage za potrebe ugotavljanja pogoja strokovnega znanja in praktičnih sposobnosti za opravljanje izvedenskega dela, in sicer je šlo za zahtevo, da kandidat predloži mnenje *»ustreznega državnega organa, zavoda oziroma strokovnega združenja ali druge institucije«*, lahko pa se mu odredi tudi poseben preizkus strokovnosti pred komisijo. Navedena določba *»Zaradi ugotavljanja pogoja strokovnega znanja in praktičnih sposobnosti za opravljanje izvedenskega dela minister, pristojen za pravosodje, zahteva od kandidata predložitve mnenja ustreznega državnega organa, zavoda oziroma strokovnega združenja ali druge institucije, lahko pa odredi tudi poseben preizkus strokovnosti pred komisijo, sestavljeno iz strokovnjakov s področja, na katerem bo oseba opravljala izvedensko delo. Člani komisije morajo imeti najmanj takšno*

strokovno izobrazbo kot kandidat za sodnega izvedenca.» je še danes v veljavi, medtem ko so jo vse od leta 1995 spremljali Pravilniki (sprva Pravilnik o sodnih izvedencih leta 1995, pozneje Pravilnik o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih), ki so konkretnije opredeljevali dokazila, dokumentacijo, mnenja in ocene ter uporabljali druga poimenovanja, ki kažejo na zaključek, da oblika ni bila v primarnem ospredju, temveč vseskozi njena vsebina. Prav vsebina (stroka, znanje, usposobljenost), kot bomo ugotovili iz nadaljevanja obrazložitve ter besedil posameznih določb predloga zakona, (p)ostaja ključna rdeča nit celotnega predloga zakona.

1.1.3 Pregled sprememb podzakonskih predpisov

– Pravilnik o sodnih izvedencih (Uradni list RS, št. 19/94)

Izvedensko delo lahko opravljajo tudi podjetja, zavodi ali državni organi, ki so strokovno usposobljeni za določeno področje izvedenskega dela. Podjetje, zavod oziroma državni organ za vsako posamezno izvedensko delo določi strokovnjaka ali strokovnjake, ki bodo pred sodiščem nastopali kot izvedenci.

Preizkus strokovnosti se opravlja ustno pred komisijo iz drugega odstavka 87. člena Zakona o sodiščih, sestavljeno iz dveh strokovnjakov s tistega področja, na katerem bo oseba opravljala izvedensko delo. Komisija ima sedež pri Ministrstvu za pravosodje, kjer se tudi opravlja preizkus strokovnosti.

– Pravilnik o sodnih cenilcih (Uradni list RS, št. 20/95)

V primerjavi s pravilnikom o sodnih izvedencih so bili lahko sodni cenilci samo fizične osebe in imenovani le za eno področje cenilskega dela. Za dve ali več področij cenilskega dela je lahko imenovan le, če za vsako področje izpolnjuje pogoje iz 87. člena Zakona o sodiščih.

Vrste cenilskega dela so: kmetijska zemljišča in kmetije, gozdovi, gradbeni objekti in stavbna zemljišča.

– Pravilnik o tarifi za plačilo storitev sodnih izvedencev in sodnih cenilcev (Uradni list RS, št. 61/97, 72/98, 88/00, 102/01 in 7/02)

Pravilnik o tarifi za plačilo je urejal povrnitev stroškov, ki jih imajo sodni izvedenci in sodni cenilci v zvezi z izvedenskim oziroma cenilskim delom, ter višino in način vrednotenja za odmero nagrade za njihovo delo (potni stroški, stroški za prehrano in prenočišče, nadomestilo plače oziroma izgubljenega dohodka, materialni stroški). Za izračun nagrade se je uporabljala točkovna tarifa, vrednost točke pa se je z leti spreminjala (od začetne 76,5 SIT do 100 SIT leta 2001).

– Pravilnik o sodnih tolmačih (Uradni list RS, št. 17/96, 8/97, 72/98, 88/00 in 102/01)

Pravilnik je določal vsebino in način opravljanja preizkusa znanja oseb, ki želijo biti imenovane za sodne tolmače, način poslovanja sodnih tolmačev ter način plačevanja in razrešitve sodnih tolmačev. Vrednost točke je bila 66,50 SIT ter usklajena z odvetniško in notarsko tarifo in se je spreminjala v skladu z njima ter je določena v neto znesku.

– Pravilnik o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih (Uradni list RS, št. 7/02 in nadaljnje spremembe)

S Pravilnikom o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih se je združila ureditev obeh področij (izvedenstva in cenilstva), pravilnik pa je določil tudi tarifni del. Poleg tega je pravilnik podrobneje določil pogoje za imenovanje, postopek in način imenovanja. Prejšnja pravilnika

nista urejala postopka razrešitve sodnega izvedenca oziroma sodnega cenilca. Z novim pravilnikom je to vprašanje urejeno, in sicer postopek razrešitve iz razlogov, določenih v Zakonu o sodiščih. Pravilnik je določil tudi vsebino in način opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti, pripravljalne seminarje in poseben preizkus znanja, uvedel je štampiljko in izkaznico, prav tako pa je skrajšal rok, v katerem mora sodni izvedenec oziroma sodni cenilec javiti sodišču, da ne more opraviti dela v zahtevanem času. Po prejšnjem pravilniku je ta rok znašal 30 dni, novi pravilnik pa je določil 15 dni. Razlog za skrajšanje tega roka je v tem, da bi zagotovili hitrejše obravnavanje sodnih zadev.

Pravilnik je določil, da se vrednost točke usklajuje z vrednostjo točke po odvetniški tarifi.

– Pravilnik o sodnih tolmačih (Uradni list RS, št. 49/02 in nadaljnje spremembe)

Pravilnik je podrobneje uredil način imenovanja in razrešitve sodnih tolmač in sodnih tolmačev, vsebino in način opravljanja preizkusa znanja oseb, ki želijo biti imenovane za sodne tolmače, način poslovanja sodnih tolmačev, tarifo za plačevanje nagrade za delo sodnega tolmača in povrnitev stroškov, ki jih je imel sodni tolmač v zvezi s svojim delom kot sodni tolmač. Natančno pa je pravilnik določil tudi vsebino in način opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti, pripravljalne seminarje in poseben preizkus znanja.

Pravilnik je določil, da se vrednost točke usklajuje z vrednostjo točke po odvetniški tarifi.

Pravilnik o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih (Uradni list RS, št. 88/10, 1/12, 35/13 in 50/15)

Pravilnik se usklajuje s spremembami Zakona o sodiščih. V primerjavi s prej veljavnim pravilnikom se sodni izvedenci in sodni cenilci prijavljajo na poziv Ministrstva za pravosodje. Imenovanje se ne objavlja več v Uradnem listu, ampak se vpiše v imenik sodnih izvedencev, katerega javni del je objavljen tudi na spletni strani ministrstva.

Natančneje sta določena potek in ocenjevanje pisnega in ustnega preizkusa znanja. Omejitev ponavljanja preizkusa se je z dveh spremenila na tri preizkuse.

Tarifni del se je s točkovnega sistema spremenil v nominalni sistem (vrednost opravljene storitve je določena v €).

Pravilnik o sodnih tolmačih (Uradni list RS, št. 88/10, 1/12, 35/13 in 50/15)

V primerjavi s prej veljavnim pravilnikom suspenz sodnih tolmačev ni več možen (samo razrešitev). Natančneje sta določena potek in ocenjevanje pisnega in ustnega preizkusa znanja. Omejitev ponavljanja preizkusa se je z dveh spremenila na tri preizkuse. Tarifni del se je s točkovnega sistema spremenil v nominalni sistem (vrednost opravljene storitve je določena v €).

Pregled imenovanj in razrešitev po letih (2007–2017)

Iz spodnjih tabel so po posameznih letih razvidni podatki o imenovanju in razrešitvah sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, in sicer po letih od 2007 do 2017 (delni podatki za zadnje leto). Trend razrešitev in imenovanj (ter nadaljnja pojasnila v zvezi s tem) sta jasno razvidna s priloženih grafov na koncu tabelarnega dela pregleda.

Leto 2007:

Razrešitve	Po uradni dolžnosti	Na lastno željo	SKUPAJ
Sodni izvedenci	9	11	20
Sodni cenilci	1	2	3

Sodni tolmači	/	3	3
SKUPAJ	10	16	26

Imenovanja	Sodni izvedenci in cenilci	Sodni tolmači
	130	14

Leto 2008:

Razrešitve	Po uradni dolžnosti	Na lastno željo	SKUPAJ
Sodni izvedenci	2	23	25
Sodni cenilci	/	14	14
Sodni tolmači	/	8	8
SKUPAJ	2	45	47

Imenovanja	Skupaj oseb	Status – sodni izvedenec	Status – sodni cenilec	Status – sodni tolmač
SKUPAJ	99	73	55	15

Leto 2009:

Razrešitve	Po uradni dolžnosti	Na lastno željo	SKUPAJ
Sodni izvedenci	3	27	30
Sodni cenilci	1	18	19
Sodni tolmači	/	1	1
SKUPAJ	4	46	50

Imenovanja	Skupaj oseb	Status – sodni izvedenec	Status – sodni cenilec	Status – sodni tolmač
SKUPAJ	107	59	19	43

Leto 2010:

Razrešitve	Po uradni dolžnosti	Na lastno željo	SKUPAJ
Sodni izvedenci	3	19	22
Sodni cenilci	2	5	7
Sodni tolmači	1	3	4
SKUPAJ	6	27	33

Imenovanja	Skupaj oseb	Status – sodni izvedenec	Status – sodni cenilec	Status – sodni tolmač
SKUPAJ	150	80	79	31

Leto 2011:

Razrešitve	Po uradni dolžnosti	Na lastno željo	SKUPAJ
Sodni izvedenci	14	4	18
Sodni cenilci	9	5	14

Sodni tolmači	/	2	2
SKUPAJ	23	11	34

Imenovanja	Skupaj oseb	Status – sodni izvedenec	Status – sodni cenilec	Status – sodni tolmač
SKUPAJ	88	33	46	14

Leto 2012:

Razrešitve	Po uradni dolžnosti	Na lastno željo	SKUPAJ
Sodni izvedenci	103	19	122
Sodni cenilci	78	8	86
Sodni tolmači	/	2	2
SKUPAJ	181	29	210

Imenovanja	Skupaj oseb	Status – sodni izvedenec	Status – sodni cenilec	Status – sodni tolmač
SKUPAJ	64	30	24	12

Leto 2013:

Razrešitve	Po uradni dolžnosti	Na lastno željo	SKUPAJ
Sodni izvedenci	64	11	75
Sodni cenilci	47	4	51
Sodni tolmači	/	3	3
SKUPAJ	111	18	129

Imenovanja	Skupaj oseb	Status – sodni izvedenec	Status – sodni cenilec	Status – sodni tolmač
SKUPAJ	76	46	20	13

Leto 2014:

Razrešitve	Po uradni dolžnosti	Na lastno željo	SKUPAJ
Sodni izvedenci	3	13	16
Sodni cenilci	5	8	13
Sodni tolmači	2	3	5
SKUPAJ	10	24	34

Imenovanja	Skupaj oseb	Status – sodni izvedenec	Status – sodni cenilec	Status – sodni tolmač
SKUPAJ	24	12	2	10

Leto 2015:

Razrešitve	Po uradni dolžnosti	Na lastno željo	SKUPAJ
-------------------	----------------------------	------------------------	---------------

Sodni izvedenci	8	38	46
Sodni cenilci	5	24	29
Sodni tolmači	1	19	20
SKUPAJ	14	81	95

Imenovanja	Skupaj oseb	Status – sodni izvedenec	Status – sodni cenilec	Status – sodni tolmač
SKUPAJ	38	13	13	16

Leto 2016:

Razrešitve	Po uradni dolžnosti	Na lastno željo	SKUPAJ
Sodni izvedenci	4	26	30
Sodni cenilci	5	11	16
Sodni tolmači	/	11	11
SKUPAJ	9	48	57

Imenovanja	Skupaj oseb	Status – sodni izvedenec	Status – sodni cenilec	Status – sodni tolmač
SKUPAJ	25	20	3	3

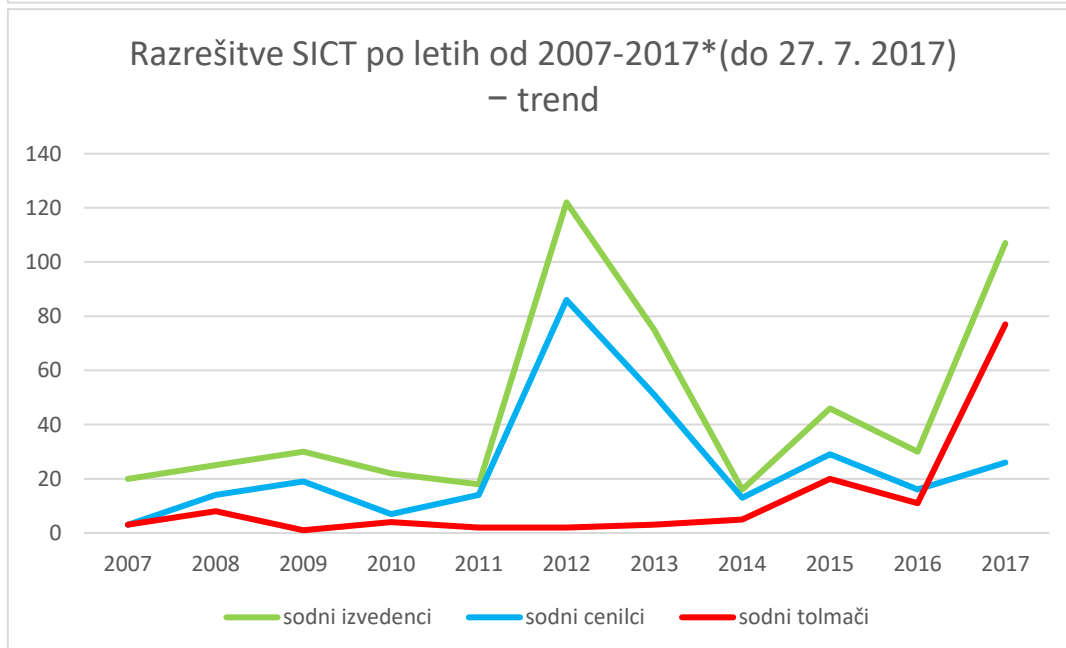
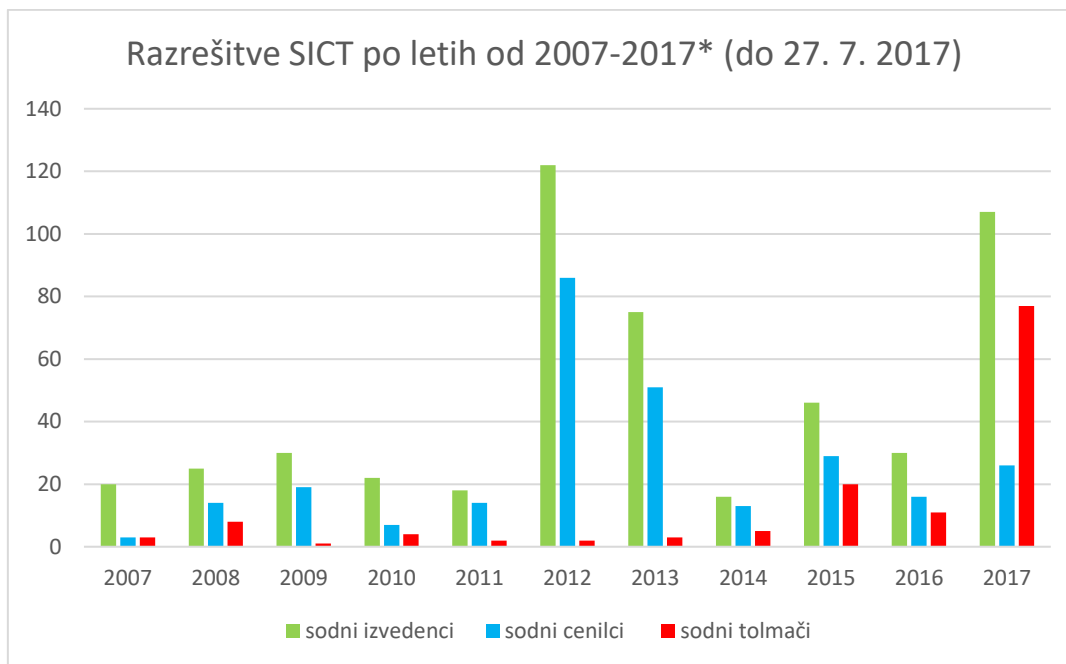
Leto 2017:

Razrešitve	SKUPAJ
Sodni izvedenci	107
Sodni cenilci	26
Sodni tolmači	77
SKUPAJ	210

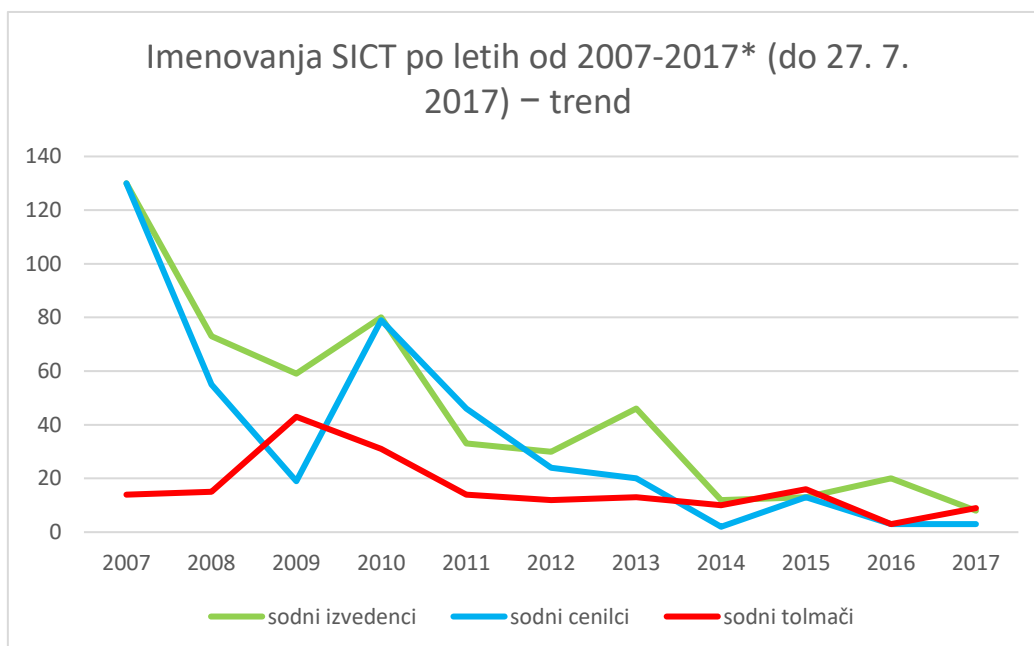
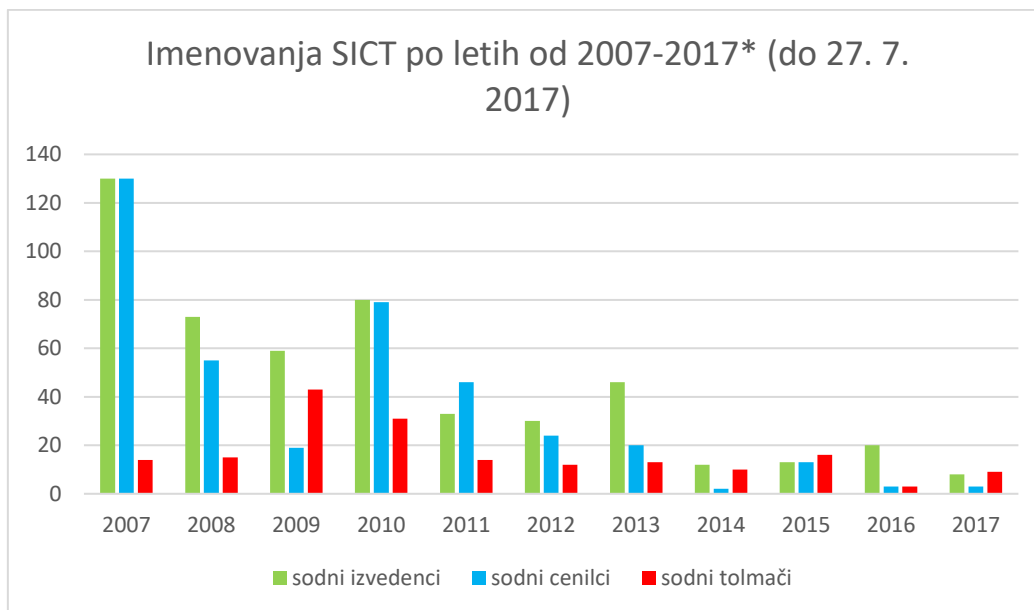
Imenovanja	Skupaj oseb	Status – sodni izvedenec	Status – sodni cenilec	Status – sodni tolmač
SKUPAJ	19	8	3	9

Glede na podatke o razrešitvah sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev je mogoče ugotoviti, da je bilo v vsakem letu v obdobju od 2007 do 2017 največ razrešitev oseb s statusom sodnega izvedenca, sledi razrešitev oseb s statusom sodnega cenilca in nato sodnega tolmača. Obsežnost razrešitev leta 2012 pa tudi leta 2017 (čeprav ima predlagatelj za zdaj še parcialne podatke za leto 2017) je mogoče pripisati predvsem obdobjnemu preverjanju ustreznosti predložitve dokazil o strokovnem izpopolnjevanju, ki ga predlagatelj v skladu z veljavnim Zakonom o sodiščih opravlja vsakih pet let od dneva imenovanja.

V nadaljevanju je prikazan trend razrešitev in imenovanj po letih v obdobju od 2007 do 2017. Ob tem velja omeniti, da je merilo za število prikazanih razrešitev in imenovanj status sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, in ne število oseb (ena oseba ima lahko namreč tudi status sodnega izvedenca in sodnega cenilca hkrati).

Ob upoštevanju podatkov o imenovanjih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev pa je mogoče ugotoviti, da število novoimenovanih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev z leti upada, edino pri sodnih tolmačih se trend imenovanj pomika navzgor. Še vedno je (v povprečju) največ imenovanj sodnih izvedencev, sledijo sodni cenilci in sodni tolmači. Predlagatelj poudarja, da je k zmanjševanju števila novoimenovanih sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev (delno) pripomogla tudi ureditev, ki je uvedla tako imenovani pozivni sistem v proces imenovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev (novela ZS iz leta 2015).

Poleg omenjenega pozivnega sistema je treba poudariti, da so se pogoji imenovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev v zadnjem desetletju zaostri, večji pa je tudi strošek opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti. Ne glede na vse navedene možne razloge pa je strmo padajoč trend imenovanj lahko skrb vzbujajoč. Realne posledice bi bilo mogoče ugotoviti s hkratnim pregledom obsega dela sodnih izvedencev, sodnih cenilcev oziroma sodnih tolmačev (tudi iz tega razloga predlog zakona normira poročanje o delu). Vse to pa nedvomno kaže tudi na potrebo po prenovi ureditve celotnega področja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

Iz spodnje preglednice je razvidno število sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in/ali sodnih tolmačev v odvisnosti od števila področij ali/in podpodročij oziroma jezikov, za katera so imenovani. Med usklajevanji se je postavilo vprašanje, koliko je oseb, ki imajo hkrati licenco za več področij ali podpodročij.

Število področij / število podpodročij	Izvedenci in cenilci (osebe z dvema statusoma)		Cenilci (samo en status)	Izvedenci (samo en status)	Skupaj cenilci	Skupaj Izvedenci	Tolmači
	Število za SC	Število za SI	Število SC	Število za SI	Število SC	Število za SI	Število za ST
1 pod./ 1 podp.	338	352	144	477	428	829	405
1 pod./ 2 podp.	89	88	41	136	130	224	76
1 pod./ 3 podp.	32	29	10	71	42	100	19
1 pod./ 4 podp.	14	9	3	3	17	14	11
1 pod./ 5 podp.	8	7	6	5	14	13	2
1 pod./ 6 podp.	5	4	1	2	6	6	
1 pod./ 7 podp.	5	4	1	1	6	5	
1 pod./ 8 podp.	2	0	1	2	3	2	
1 pod./ 9 podp.	0	2	0	1	0	3	
1 pod./ 10 podp.	1	0	0	0	1	0	
1 pod./ 11 podp.	1	0	0	0	1	0	
2 pod./ 2 podp.	11	17	2	12	13	29	
2 pod./ 3 podp.	13	7	3	8	16	23	
2 pod./ 4 podp.	4	3	3	0	7	3	
2 pod./ 6 podp.	0	0	0	1	0	1	
3 pod./ 3 podp.	2	2	0	0	2	2	
3 pod./ 4 podp.	2	2	0	1	2	2	
3 pod./ 6 podp.	0	1	0	0	0	1	
4 pod./ 4 podp.	1	1	0	0	1	1	
skupaj zapriženih	529		215	678	744	1.207	513
Moški	444		169	488	613	932	168
Ženske	85		54	190	139	275	345

Razvidno je, da je med licenciranimi sodnimi izvedenci in sodnimi cenilci večina takšnih, ki imajo dovoljenje za eno področje in znotraj področja za eno podpodročje. Število je večje tudi pri osebah, ki so licencirane za največ tri podpodročja znotraj istega področja. Podobna ugotovitev velja tudi za osebe z enim statusom, pri čemer je treba dodati, da novejši trend (novejše zaprisege) kaže na zmanjšanje števila področij oziroma podpodročij pri posamezni osebi. Predvidevamo lahko, da je razlog za to tudi obvezna napotitev na preverjanje strokovne usposobljenosti in nadalje na obveznost predložitve potrdil o usposabljanju. Pri preglednici gre za podatke na dan 14. 11. 2017, ko je v imenik sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev vpisanih skupaj 1.934 oseb (ena oseba ima status sodnega izvedenca in sodnega tolmača skupaj).

1.2 Razlogi za sprejem zakona

Predlagatelj ugotavlja, da je trenutno področje sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja glede na okoliščino, da gre za področje (pravo)sodne uprave¹¹, sicer ustrezno umeščeno v XII. poglavje Zakona o sodiščih, vendar se je zakonska ureditev tega področja skozi leta njenega izvajanja izkazala za nezadostno oziroma preozko zastavljeno, saj omenjeno področje potrebuje širšo, podrobnejšo in glede na izpostavljenost ter pomembnost problematike predvsem samostojno ureditev. Gre za statusna in organizacijska

¹¹ Na tem mestu predlagatelj namenoma zapiše oba termina, to sta sodna uprava in pravosodna uprava. Namreč, kljub navedbam pripravljalca predpisa leta 1993, da gre za zadevo pravosodne uprave, pa se tedaj predlagatelj ne opredeli do možnosti, zakaj ne bi šlo za zadevo sodne uprave. Namreč, na sistemski ravni je vprašljivo, ali področje oblikovanja seznamov sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev ter zlasti uvrščanja posameznikov nanje dejansko spada na področje pravosodne uprave (to je »zagotavljanje splošnih pogojev za uspešno izvajanje sodne oblasti«). Predvidevamo lahko, zlasti če izhajamo iz pravnih ureditev, na katere je bila Slovenija tradicionalno naslonjena (germanski pravni red), da bi šlo za področje, ki bi prej spadalo na področje sodne uprave (to so »opravila, s katerimi se zagotavljajo pogoji za redno izvajanje sodne oblasti, pravočasnost postopkovnih dejanj in pravočasnost izdelave sodnih odločb«). Sklenemo lahko, da razvoj sodne uprave leta 1994 še ni dosegel tiste ravni, da bi tedaj za to področje lahko še naprej skrbeli predsedniki sodišč. Dandanes je situacija drugačna, hkrati pa ne moremo trditi, da področje *a priori* ne bi smelo biti v domeni pravosodne uprave, kar štejejo kot zatečeno stanje.

vprašanja s tega področja in ne za procesne vsebine delovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki jih kot takšne uokvirjajo postopkovni predpisi¹².

Gledano z vidika materije, ki jo vse od prvega sprejema Zakona o sodiščih (1994) ureja ta zakon, je mogoče ugotoviti, da celovita prilagoditev s tega področja vse od leta 1994 ni bila izvedena, temveč so bile le nadgrajene veljavne določbe v okviru Zakona o sodiščih. Ob upoštevanju pomembnosti vloge, ki jo imajo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači, je treba temu področju nedvomno posvetiti večjo pozornost tako v vsebinskem pogledu kot tudi z vidika formalno sistemske umeščenosti v nabor pravnih predpisov, pri čemer predlagatelj predlaga urejanje s samostojnim zakonom.

Sedanja ureditev je nezadostna v več pogledih. Ne samo po mnenju predlagatelja, ampak tudi po mnenju stroke ima slednja bistveno premalo vpliva na področju imenovanja, ohranitve licence in razrešitev sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Trenutno veljavna zakonodaja stroko neposredno, a hkrati precej odprto in neopredeljeno vključuje le v primeru podajanja mnenj v postopkih imenovanja, imenovanja strokovnih komisij v postopkih imenovanj sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev ter v postopkih njihovih morebitnih razrešitev v primeru očitka nevestnosti, nima pa izrecnega oziroma ustreznega zakonskega vpliva na vsebinske segmente kakovosti znanj in veščin posameznih kandidatov tako med pridobivanjem kot ohranitvijo licence, nima neposrednega (zakonskega) vpliva na oblikovanje strokovnih področij ali podpodročij njihovega delovanja, katalogov znanj, smernic za izdelavo mnenj, cenitev in podobno.

Z uveljavitvijo nekaterih novih inštitutov, ki zagotavljajo neposreden vpliv stroke na zgoraj poudarjena področja, se nedvomno utrjujeta strokovna kakovost in njena samoregulacija.

Kot problematična se je pri veljavni ureditvi pokazala tudi razpršenost oziroma raznolikost strokovnih področij oziroma jezikov. Trenutno je namreč v imeniku sodnih izvedencev in sodnih cenilcev kar 79 strokovnih področij¹³ in 438 strokovnih podpodročij ter 39 jezikov. Sodni izvedenci in sodni cenilci nekaterih strokovnih področij in podpodročij so sicer (prostovoljno) povezani v društva oziroma združenja, ni pa to mogoče trditi za prav vsa strokovna področja in podpodročja. Predlagatelj meni, da pri stroki tako manjka enotno telo, kar bi deležnikom omogočalo, da bi odgovore na vprašanja s področja stroke pridobivali hitro in kompetentno, to je strokovno, objektivno in predvsem centralizirano. Predlagani zakon predmetno problematiko rešuje z oblikovanjem strokovnih teles oziroma forumov, kot so Strokovni svet, stalna strokovna telesa in začasna strokovna telesa, do katerih se bo opredelil v nadaljevanju.

Eden izmed razlogov za sprejem predlaganega zakona je zagotovo tudi dejstvo, da je lahko sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač na podlagi trenutno veljavnih določb Zakona o sodiščih, če stori določeno kršitev pri opravljanju dela, sankcioniran le z razrešitvijo ali pa se postopek za razrešitev zoper njega ustavi. Nedvomno pa gre v skladu s splošnim načelom sorazmernosti in individualizacije sankcij po naravi stvari pričakovati, da sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač ne izgubi svojega statusa že zaradi tega, ker je storil lažjo

¹² Glej na primer Zakon o pravdnem postopku, ki v okviru osemnajstega poglavja z naslovom: DOKAZI IN IZVAJANJE DOKAZOV v členih od 243 do 256 ureja »izvedence« zlasti z vidika njihovih aktivnosti v segmentu dokaznega postopka, ter Zakon o kazenskem postopku, ki v okviru 7. točke XVIII. poglavja z naslovom PREISKOVALNA DEJANJA v členih od 248 do 267 ureja »izvedenstvo« prav tako zlasti z vidika, kadar je za ugotovitev ali presojo kakšnega pomembnega dejstva potrebno njihovo delo.

¹³ V sosednji državi Avstriji, ki je že po številu prebivalcev vsaj 4-krat večja od Republike Slovenije, imajo okrog 50 strokovnih področij.

kršitev, temveč je za to sankcioniran s sankcijo, sorazmerno teži kršitve. Z uvedbo disciplinskega postopka, kar je ena od ključnih novosti predlagane ureditve, se tako krepi ne samo odgovornost sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, temveč se uveljavlja tudi načelo sorazmernosti v razmerju med kršitvijo in sankcijo, kar je eno ključnih demokratičnih načel zlasti v sferah kaznovalnega prava, ko gre za presojo odklonskih pojavov posameznika v okviru statusa, ki mu je zaupan.

Nadalje je treba ugotoviti, da je stroka večkrat izrazila pomislek o tem, da se strokovne usposobljenosti oziroma izpopolnjevanja ne more preverjati le s štetjem in prebiranjem potrdil o udeležbi na strokovnih posvetovanjih in izobraževanjih, kot to določa trenutno veljavna ureditev, temveč bi lahko sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači svojo strokovnost izkazovali tudi na drugačne načine, ki pa jih sedanja regulativa ne pozna. Predlagatelj poudarja, da je tovrstno štetje potrdil in ocenjevanje njihove ustreznosti res izjemno časovno obsežno in presega zmožnosti presoje zaposlenih o tem, ali je določeno izobraževanje ustrezno in visoko strokovno ali pa je bilo organizirano le v komercialne namene. Predlagani zakon zato podeljuje več pristojnosti Strokovnemu svetu, ki lahko strokovno usposobljenost vsakih pet let od dneva imenovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ugotavlja na več možnih načinov, štetje in presoja zgoraj navedenih potrdil pa pomeni le enega od njih.

1.2.1 Problematika odsotnosti enovitega strokovnega foruma znana že več let

Ob upoštevanju okoliščine, da je bil leta **2005** sprejet Pravilnik o zagotovitvi sredstev za strokovno izpopolnjevanje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev¹⁴, je predlagatelj preveril stanje izplačil sredstev, ki jih je izplačal posameznim združenjem oziroma društvom. Navedeni pravilnik (ki je v predlogu zakona predviden za razveljavitev) je namreč po mnenju predlagatelja pomenil **prvi korak v smeri zagotavljanja pomena in vloge stroki**. Določil je, da se za namen strokovnega izpopolnjevanja sodnih izvedencev in sodnih cenilcev sredstva zagotavljajo in prispevajo strokovnim združenjem sodnih izvedencev oziroma cenilcev tudi iz proračuna. Kot pogoja za dodelitev finančnih sredstev, ki morata biti izpolnjena hkrati, je določil:

- predhodno priznanje določenemu združenju, da izpolnjuje strokovne pogoje za izvajanje strokovnega izpopolnjevanja in
- predhodno objavo letnega programa izpopolnjevanja sodnih izvedencev in sodnih cenilcev s podrobnejšo vsebino ter seznamom predpisov in strokovne literature s strani združenj iz prejšnjega člena na uradni spletni strani Ministrstva za pravosodje.

Za izdajo predhodnega priznanja je (bil) pristojen minister za pravosodje, ki o tem izda poseben sklep. Pri odločanju o izdaji predhodnega priznanja so bila določena nekatera merila, prav tako so bila določena merila za dodelitev višine finančnih sredstev.

V letih od 2006 do 2011 je bilo izdanih štirinajst (14) ugotovitvenih sklepov, in sicer:

1. Ministrstvu za kulturo o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izpopolnjevanja za sodne izvedence in sodne cenilce za področje kulturne dediščine in za izdajo priporočil za imenovanje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev za področje kulturne dediščine (8. 5. 2006);

¹⁴ Uradni list RS, št. 87/2005.

2. Slovenskemu zdravniškemu društvu, Strokovnemu združenju sodnih izvedencev medicinske stroke o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izpopolnjevanja za sodne izvedence za medicinsko stroko in za podeljevanje mnenj oziroma izdajo priporočil za imenovanje sodnih izvedencev za področje medicine (15. 5. 2006);
3. Združenju sodnih izvedencev za raziskavo prometnih nezgod Republike Slovenije, CEMEK, Fakulteta za strojništvo, o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja za sodne izvedence za cestno prometno stroko – raziskava prometnih nezgod (14. 8. 2006);
4. Združenju sodnih izvedencev in sodnih cenilcev za gradbeno stroko, SICGRAS, o izpolnjevanju pogojev za izvajanje strokovnega izobraževanja in usposabljanja (19. 10. 2006) ter za podeljevanje mnenj oziroma priporočil za imenovanje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev na področju gradbene stroke (21. 1. 2008);
5. Združenju sodnih izvedencev in sodnih cenilcev strojev in opreme, SICOS, o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja za sodne izvedence in sodne cenilce strojev in opreme ter premičnin (9. 11. 2006);
6. Društvu sodnih izvedencev in sodnih cenilcev geodetske stroke o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja za sodne izvedence in sodne cenilce geodetske stroke (15. 11. 2006);
7. Zbornici za arhitekturo in prostor o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izpopolnjevanja za sodne izvedence za arhitekturo in za podeljevanje mnenj oziroma izdajo priporočil za imenovanje sodnih izvedencev za področje arhitekture (15. 11. 2006);
8. Društvu sodnih izvedencev za varstvo pri delu in požarno varnost RS o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja za sodne izvedence za varstvu pri delu in požarno varnost (27. 11. 2006);
9. Zvezi gozdarskih društev Slovenije, Sekciji sodnih izvedencev in cenilcev gozdarske stroke o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja za sodne izvedence in sodne cenilce za gozdarstvo (29. 11. 2006);
10. Združenju sodnih izvedencev in cenilcev kmetijske stroke o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja za sodne izvedence in sodne cenilce za kmetijstvo (7. 12. 2006);
11. Združenju slovenskih žičničarjev – GIZ o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja za sodne izvedence in sodne cenilce za žičniške naprave in smučišča (15. 5. 2007);
12. Univerzi v Ljubljani, Ekonomski fakulteti, CISEF – center za poslovno izpopolnjevanje in usposabljanje, o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izpopolnjevanja za sodne izvedence za ekonomsko stroko in za podeljevanje mnenj oziroma izdajo priporočil za imenovanje sodnih izvedencev za področje ekonomske stroke (22. 8. 2007);
13. Združenju sodnih izvedencev in sodnih cenilcev za gradbeno stroko (21. 1. 2008);

14. Slovenskemu inštitutu za revizijo o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje strokovnega izpopolnjevanja in izobraževanja sodnih izvedencev in cenilcev (15. 4. 2011).

Prav tako je mogoče ugotoviti, da so izreki sklepov deloma različni, saj nekateri vsebujejo le ugotovitev o izpolnjevanju strokovnih pogojev za izvajanje izobraževanja, medtem ko so nekateri izdani tudi za podeljevanje mnenj oziroma izdajo priporočil. Skupno navedenim ugotovitvam je, da je ministrstvo želelo vzpostaviti relacijo do posameznih strok (tudi prek podeljevanja sredstev, kar je razvidno iz spodnje preglednice), pri tem pa ni moglo zaobseči prav vse stroke oziroma področja, ampak le nekatere. Predvidevati je mogoče, da je bil razlog za nepopolnost prav to, da za vsa strokovna področja ne obstajajo strokovna združenja ali društva oziroma se vse stroke ne povezujejo v organizacijske skupnosti, nedvomno pa je iz pregledanega razvidno, da je bila odsotnost enovitega strokovnega foruma, ki se predlaga v tem predlogu zakona, že ves čas velika težava.

V nadaljevanju predlagatelj prilaga preglednico izplačil, izvedenih na podlagi zgoraj navedenega pravilnika, v letih od 2006 do 2008 (po tem obdobju izplačila na teh osnovah niso evidentirana):

Upravičenec	Namen izplačila	Datum plačila	Leto 2006 (v evrih)	Leto 2007 (v evrih)	Leto 2008 (v evrih)
Slovensko zdravniško društvo	Izvedba mednarodnega posveta o nezgodnem zavarovanju	11. 8. 2006	1.126,69		
	Strokovno izobraževanje za sodne izvedence za področje medicine	25. 9. 2006	1.043,23		
Slovenski inštitut za revizijo	*Izplačila za naročnine revije SIRIUS, kotizacije za seminarje, članstvo v IIA				
Združenje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev za gradbeno stroko	Izvedba seminarja za sodne izvedence in cenilce gradbene stroke	28. 12. 2006	1.084,96		
	Izpopolnjevalni seminar za sodne izvedence in cenilce gradbene stroke	18. 7. 2007		1.000,00	
Združenje sodnih izvedencev za raziskavo prometnih nezgod	Izvedba mednarodnega seminarja za sodne izvedence za	9. 11. 2006	1.502,25		

RS	raziskave				
Združenje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev strojev in opreme	Izvedba seminarja za sodne izvedence strojne in avtomobilske stroke	30. 12. 2006	1.251,88		
	Izvedba pripravljalnega in izpopolnjevalnega seminarja	8. 10. 2007		1.400,00	
Združenje sodnih izvedencev in cenilcev kmetijske stroke	Izpopolnjevalni seminar za sodne izvedence in cenilce kmet. stroke	24. 8. 2007		950,00	
	Izvedba seminarja za sodne izvedence in cenilce kmetijske stroke	14. 11. 2008			1.200,00
Zveza gozdarskih društev Slovenije	Izpopolnjevalni seminar za sodne izvedence in cenilce gozdarske stroke	20. 6. 2007		850,00	
Društvo sodnih izvedencev za varstvo pri delu in požarno varnost	Organizacija strokovnega predavanja po programu	23. 7. 2007		700,00	
Ekonomska fakulteta	Najem dvorane in tehnične opreme 24. 6. 2008	21. 8. 2008			1.188,00
Zbornica za arhitekturo in prostor	** izplačila za sodelovanje pri pripravi in izvedbi JN, projektnega natečaja, SPOCS projekta				

* izplačila se ne nanašajo na izvedence (plačilo iz materialnih stroškov)

** izplačila se ne nanašajo na izvedence (plačilo iz investicijske postavke)

1.2.2 Odločbe Ustavnega sodišča RS, ki vplivajo na področje urejanja oziroma primerljivo ureditev

Ustavno sodišče RS je v postopku za oceno ustavnosti prvega odstavka 85. člena Zakona o sodiščih¹⁵, ki ureja, kdaj se smejo osebe, imenovane za sodnega izvedenca ali sodnega cenilca, sklicevati na ta status, z odločbo, opr. št. U-I-84/15-19 z dne 18. 5. 2017, soglasno

¹⁵ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 33/11, 63/13 IN 17/15); zahtevo za presojo ustavnosti navedene določbe je vložil Državni svet RS.

odločilo, da navedena določba Zakona o sodiščih ni v neskladju z Ustavo.

Predlagatelj ustavne presoje je navajal, da je bil z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih¹⁶ (v nadaljevanju: ZS-L) prvi odstavek 85. člena spremenjen tako, da določa splošno prepoved opravljanja dejavnosti sodnega izvedenca in sodnega cenilca izven sodnih postopkov. S sprejetjem ZS-L naj bi bilo sodnim izvedencem in cenilcem onemogočeno, da bi se na svoj status sklicevali, kadar dajejo izvide, mnenja ali cenitve na zahtevo stranke zaradi uveljavljanja njenih pravic in za obrambo svojih pravic ali ugleda, s čimer naj bi nastala nesorazmerna škoda državljanom in javnemu interesu. Državljanom naj bi bilo onemogočeno, da za uveljavljanje svojih pravic v pravnem prometu ali pri zavarovanju svojih pravic zahtevajo izdelavo izvida, mnenja ali cenitve uradno imenovanega cenilca ali izvedenca. Predlagatelj ustavne presoje je menil, da naj bi status sodnega izvedenca ali cenilca dajal strankam dodatno zagotovilo, da bosta mnenje ali cenitev kakovostno izdelana in da je oseba vešča sodnih postopkov. Nadalje je predlagatelj ustavne presoje zatrjeval, da naj bi omejitev delovanja sodnih izvedencev in cenilcev vodila k omejevanju konkurence, to pa naj bi vodilo k zmanjševanju kakovosti izdelanih mnenj in cenitev. Dodatno je še opozoril, da naj bi bili sodni izvedenci in cenilci v neenakopravnem položaju s sodnimi tolmači, ki se še vedno lahko sklicujejo na svoj status tudi izven sodnih oziroma upravnih postopkov, torej tudi tedaj, ko opravljajo delo po naročilu strank. Zakonodajalec naj bi s tovrstno omejitvijo posegel tudi v obseg delovanja sodnih izvedencev in cenilcev ter v njihove prihodke kot vire socialnega preživetja, prav tako pa naj bi tovrstna omejitev posegala v dostojanstvo vseh, ki to funkcijo tudi opravljajo. Glede na navedeno je predlagatelj ustavne presoje menil, da je določba prvega odstavka 85. člena Zakona o sodiščih v neskladju z 2., 14. (enakost pred zakonom), 22. (enako varstvo pravic), 34. (pravica do osebnega dostojanstva in varnosti), 35. (varstvo pravic zasebnosti in osebnostnih pravic), 49. (svoboda dela) in 74. členom (podjetništvo) Ustave. Na tem mestu je treba opozoriti na nekatere bistvene argumente Ustavnega sodišča RS o tem, zakaj predmetna določba Zakona o sodiščih ni v neskladju z ustavo, saj predlagatelj zakona v spodaj citiranih členih ohranja vsebino veljavnega 85. člena Zakona o sodiščih.

Ustavno sodišče RS je v okviru obrazložitve zapisalo, da izpodbijana zakonska določba sodnim izvedencem in cenilcem ne prepoveduje opravljanja določene dejavnosti, prav tako ne določa pogojev za opravljanje določenega dela ali gospodarske dejavnosti oziroma ne omejuje obsega dela ali dejavnosti. Navedena določba namreč po mnenju Ustavnega sodišča RS samo ne dovoljuje sklicevanja na status sodnega izvedenca ali cenilca pri pripravi mnenj, izvidov in cenitev za stranke za uveljavljanje njihovih pravic, če zakon ali uredba ne določa njihovega delovanja, izpodbijana zakonska ureditev pa niti ne sega na področje, ki ga varujeta pravici, opredeljeni v 49. in 74. členu Ustave. Ker z izpodbijano določbo po mnenju Ustavnega sodišča RS niso določeni niti pogoji za opravljanje določenega dela ali dejavnosti niti ni poseženo v obseg dejavnosti ali del, ki jih te osebe lahko izvajajo, predlagatelj ni utemeljil posega v navedena člena Ustave.

Nadalje je Ustavno sodišče RS presojalo tudi morebiten poseg v 34. člen Ustave (pravica do osebnega dostojanstva). V okviru navedene presoje je ugotovilo, da presojana določba sodne izvedence in cenilce ne omejuje pri izvajanju njihovega dela ali dejavnosti ter jim ne preprečuje pridobivanja novih znanj ali dodatne izobrazbe, zato izpodbijana določba ni v neskladju s predmetnim členom Ustave.

V okviru presoje z vidika 35. člena Ustave je Ustavno sodišče RS zapisalo, da se splošna

¹⁶ Uradni list RS, št. 17/15.

svoboda ravnanja ljudi uresničuje le v ustavnih okvirih, torej je tovrstna svoboda tudi omejena, a hkrati zaščitena, omejitve pa same po sebi še ne pomenijo posega v splošno svobodo ravnanja, temveč opredelitev njene ustavnopravno varovane vsebine. Sklicevanje na status sodnega izvedenca in cenilca je zakonodajalec omejil na situacije, v katerih je pravno upošteven in skladen z namenom njegove podelitve, zato po mnenju Ustavnega sodišča RS ne sega na področje, ki ga pravica do splošne svobode ravnanja varuje, zato navedena določba ni v neskladju s predmetnim členom Ustave.

Predlagatelj ustavne presoje je zatrjeval tudi, da so bili sodni izvedenci in cenilci v primerjavi s sodnimi tolmači obravnavani neenako, kar je Ustavno sodišče RS presoјalo v okviru drugega odstavka 14. člena Ustave. V okviru obrazložitve je sodišče zapisalo, da je temeljna predpostavka za neskladje z načelom enakosti, da sploh gre za bistveno enake položaje. Po mnenju sodišča so sodni tolmači zaradi drugačne narave in načina izvajanja njihovega dela in zaradi zagotavljanja učinkovitega uveljavljanja pravic posameznikov v RS in tujini v drugačnem pravnem položaju kot sodni izvedenci in cenilci, in ker ne gre za v bistvenem enake pravne položaje, jih je zakonodajalec lahko različno urejal. Na podlagi navedenega je Ustavno sodišče RS presodilo, da zakonska določba ne krši splošnega načela enakosti. Ob tem je še zapisalo, da so stranke, ki pridobijo mnenje, izvid ali cenitev na svojo zahtevo, v drugačnem pravnem položaju kot stranke, ki sodelujejo v postopku, v katerem oseba, imenovana za sodnega izvedenca ali cenilca da mnenje, izvid ali cenitev na zahtevo sodišča ali upravnega organa. Ker ne gre za bistveno enake pravne položaje, jih zakonodajalec lahko različno ureja, kar pomeni, da navedeno razlikovanje po mnenju Ustavnega sodišča RS ni v neskladju s splošnim načelom enakosti pred zakonom.

V okviru presoje z vidika 2. člena Ustave pa je sodišče zapisalo, da načelo zaupanja v pravo posamezniku zagotavlja, da mu država pravnega položaja ne bo poslabšala arbitrarno, torej brez stvarnega razloga, utemeljenega v prevladujočem in legitimnem javnem interesu. Ker po mnenju sodišča zakonodajalec z izpodbijano določbo ni posegel v obseg dejavnosti ali dela, ki ga oseba, ki je imenovana za sodnega izvedenca ali cenilca, lahko opravlja, saj jim ne prepoveduje priprave oziroma izdelave mnenj, izvidov ali cenitev za stranke, ne dovoljuje jim le, da bi se brez izrecne zakonske ali podzakonske podlage sklicevali na svoj status¹⁷. Ker se torej pravni položaj teh oseb ni spremenil, se tudi ni poslabšal, zato se vprašanje morebitne prehodne ureditve za ureditev njihovega položaja sploh ne more zastaviti, zato ZS, ker ni določil prehodne ureditve položaja teh oseb, ni v neskladju z načelom zaupanja v pravo, ki je varovan v 2. členu Ustave.

Ustavni sodnik, ddr. Klemen Jaklič, je k predmetni odločbi podal svoje pritrdilno ločeno mnenje, glede katerega je treba poudariti zlasti njegovo sklepno ugotovitev, in sicer da sta zakonodajalčev legitimni cilj (racionalizacija ureditve in nadzora) in zakonodajalčevo sredstvo (opustitev oziroma zmanjšanje nadzora nad eno od kategorij) v razumni zvezi, s tem pa je po njegovem mnenju poseg v pravice in splošno svobodo ravnanja v kontekstu tega primera skladen z Ustavo.

1.2.3 Področje Evropske unije

Zaradi večje težnje po mednarodnem sodelovanju, z internacionalizacijo, se vedno pogosteje pojavlja tudi potreba po sodelovanju strokovnjakov več držav, tako znotraj Evropske unije kot tudi na svetovni ravni. Poleg sodelovanja pa se pojavlja tudi težnja po skupnih, enotnih smernicah, in to ne samo na ravni posamezne države.

¹⁷ Kadar pripravijo mnenje, izvid ali cenitev zunajsodnega ali upravnega postopka.

V okviru Evropske unije so zaradi navedenih razlogov nekatera združenja oziroma društva različnih držav ustanovila organizacijo, imenovano **EuroExpert**.¹⁸ Navedena organizacija, ki ima sedež v Luxembourg, povezuje strokovnjake različnih držav članic v okviru njihovih temeljnih združenj oziroma društev, uspelo pa ji je razviti skupne standarde, ki so postali zavezujoči za strokovnjake oziroma njihova združenja, ki so člani organizacije EuroExpert. Poleg navedenega je organizacija nekakšen vezni člen med posameznimi strokovnjaki in institucijami Evropske unije ter drugimi evropskimi in mednarodnimi institucijami strokovnjakov.

Na spletni strani organizacije je mogoče poiskati tudi ustreznega strokovnjaka za določeno strokovno področje, in sicer s pomočjo iskalnika EuroExpert, kamor se vnese določene zahtevane podatke, organizacija pa poskuša z njihovo pomočjo zagotoviti dostop do konkretnega strokovnjaka. Velja pripomniti, da Slovenija ni članica navedene organizacije.

Poleg navedene organizacije je treba omeniti še organizacijo **EULITA**, katere polnopravne članice so združenja oziroma društva sodnih tolmačev in prevajalcev držav članic Evropske unije ter združenja oziroma društva ali ustanove, katerih člani so med drugim tudi sodni tolmači in prevajalci. Navedena organizacija kot pridružene članice sprejema tudi zainteresirane organizacije, institucije ter posameznike, ki so zavezani k izboljšanju kakovosti sodnega tolmačenja in prevajanja.

Eden izmed poglavitnih ciljev EULITE je tudi zastopanje interesov navedenih združenj, društev in njihovih članov v razmerju do nacionalnih, evropskih in mednarodnih organizacij ter institucij, vzpodbujanje ustanavljanja združenj oziroma društev sodnih tolmačev in prevajalcev v državah članicah Evropske unije ter vzpodbujanje razvoja in hkrati tudi nastanka registrov sodnih tolmačev in prevajalcev tako znotraj držav članic Evropske unije kot tudi na ravni celotne Evropske unije. Slovenija je polnopravna članica organizacije EULITA, in sicer prek Društva prevajalcev in tolmačev Slovenije, Sekcije sodnih tolmačev¹⁹.

2. CILJI, NAČELA IN POGLABITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Predlog zakona zasleduje naslednje cilje:

- **Sistemska ureditev statusnih in organizacijskih normativnih določb s področja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja v novitem normativnem aktu**

Področje sodnega izvedenstva, cenilstva in tolmačenja trenutno ureja XII. poglavje Zakona o sodiščih, morebiti prav iz razloga, ker gre za področje, ki bi lahko spadalo na področje sodne uprave²⁰. Vendar pa je tovrstna ureditev preozka in nezadostna, zlasti z vidika pomembnosti

¹⁸ Organizacija EuroExpert je bila ustanovljena leta 1998, in sicer so jo ustanovila društva oziroma združenja strokovnjakov iz Nemčije, Anglije in Francije. Trenutno so članice organizacije EuroExpert naslednje države (prek svojih društev oziroma združenj): Avstrija, Češka, Hrvaška, Nemčija, Madžarska, Portugalska, Španija, Združeno kraljestvo ter pridruženi članici Rusija in Švica.

¹⁹ Primer dobrega sodelovanja v okviru EULITE je projekt VADEMEKUM s smernicami za učinkovitejšo komunikacijo med sodniki, tožilci, odvetniki in sodnimi tolmači.

²⁰ O dilemah glede umestitve na področje sodne/pravosodne uprave glej opombo zgoraj.

vloge, ki jo imajo sodni izvedenci, cenilci in tolmači v sodnih in drugih postopkih, v katerih se lahko sklicujejo na svoj status. Zaradi nezadostne vloge stroke v več segmentih ureditve tega področja (imenovanja, ohranitev licenc in razrešitve) se je pojavila potreba po vsebinski razširitvi veljavnih določb, po centralizaciji naslovnika za vprašanja s področja stroke in po utrditvi odgovornosti sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev. Zaradi navedenega je bilo treba oblikovati enotno ureditev, ki vse inštitute sistematično obravnava in ureja v krovnem zakonu.

- Zagotavljanje visoke ravni kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj

Po mnenju predlagatelja je visoka raven kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj bistvenega pomena za nadaljnje sojenje. Sodni izvedenci, cenilci in tolmači namreč sodiščem s svojo strokovno pomočjo odgovarjajo na tista kompleksna strokovna vprašanja, na katera posamezni sodnik kljub svojemu širokemu znanju ne more in ne zna odgovoriti. Za zagotavljanje navedene visoke ravni kakovosti pa je treba že na zakonski ravni urediti opravljanje preizkusa strokovnosti za kandidate, ki bodo želeli opravljati delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, kar zasledujejo tudi določbe predlaganega zakona. Poleg navedenega predlagani zakon vsebuje tudi določbe o preverjanju strokovne usposobljenosti sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev po preteku petih let od dneva imenovanja in po preteku vsakih nadaljnjih petih let. Trenutno veljavni ZS sicer prav tako vsebuje določbe o obvezni predložitvi dokazil o strokovnem izpopolnjevanju in seznanitvi z novimi dognanji ter metodami v stroki oziroma o sodelovanju na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, vendar pa predlagani zakon te določbe tudi vsebinsko razširja, kot bo opisano v nadaljevanju.

- Krepitev odgovornosti sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev ter zagotavljanje sorazmernih ukrepov

Veljavna zakonska ureditev ne pozna disciplinskega postopka zoper sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača, temveč ima minister, pristojen za pravosodje, ob storjeni kršitvi sodnega izvedenca, cenilca oziroma tolmača na voljo le dva skrajna ukrepa – bodisi strokovnjak izgubi licenco (se razreši) bodisi jo obdrži in se postopek za njegovo razrešitev ustavi. Cilj, ki ga predlagani zakon zasleduje v tem delu, je predvsem zagotavljanje sorazmernosti ukrepov zoper določenega sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, zato je nabor možnih sankcij znatno širši. Ukrepi oziroma sankcije so jasno opredeljene v določbah, ki se nanašajo na disciplinski postopek.

V zvezi z odgovornostjo sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev se ne sme zanemariti vprašanja morebitne odgovornosti države zanje. Za nastanek odškodninske odgovornosti morajo biti izpolnjene štiri predpostavke:

- da je nekomu nastala škoda (in sicer pravno priznana škoda, ki nastane zaradi posega v pravno zavarovan interes),
- da škoda izvira iz nedopustnega ravnanja,
- da obstaja vzročna zveza med škodo in ravnanjem ter
- da obstaja odgovornost na strani povzročitelja škode.

Po določbi 26. člena Ustave ima vsak pravico do povračila škode, ki mu jo v zvezi z opravljanjem službe ali kakšne druge dejavnosti državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil s svojim protipravnim ravnanjem stori oseba ali organ, ki tako službo ali dejavnost opravlja. Ali je v primeru dejavnosti sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev lahko govoriti o prenosu nalog, ki bi jih sicer opravljala državna uprava, tako pa naj

bi jo ta v okviru 121. člena Ustave, ki določa, da lahko z zakonom ali na njegovi podlagi »pravne ali fizične osebe dobijo javno pooblastilo za opravljanje določenih nalog državne uprave«, prenesla na sodne izvedence, cenilce oziroma tolmače? Vsaka podelitev javnega pooblastila namreč nujno obsega najmanj dva elementa:

- določitev vsebine javnega pooblastila, torej katere upravne naloge se zaupajo kot javno pooblastilo in
- določitev nosilca javnega pooblastila, torej kateri osebi se zaupajo²¹.

Pri delu sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev po mnenju predlagatelja ne gre za upravne naloge, temveč za strokovne naloge, ki jih lahko izvajajo le strokovno usposobljene osebe, ki so pridobile dovoljenje ministra. Sodni izvedenci, cenilci in tolmači niso nosilci javnih pooblastil. V odločbi ustavnega sodišča, opr. št. U-I-84/15 z dne 18. 5. 2017, se argumente za potrditev takšnega stališča lahko išče tudi v 14., 19. in 27. točki obrazložitve. Odgovornosti njih samih za napake v svojem delu pa vsekakor ni mogoče izključiti. Člen 839.a nemškega BGB²² tako celo izrecno določa, da udeležencu postopka v primerih namenoma ali iz hude malomarnosti izdelanega nepravilnega mnenja pripada nadomestilo škode, ki je nastala s sodno odločitvijo, ki je temeljila na tem mnenju. Ni mogoče zaključiti, da bi v primerih nepravilno izdelanega mnenja, ki bi stranki povzročilo škodo, ker se nanj opira sodna odločitev, odgovornost prevzemala tudi država. Drži pa, da je država odgovorna eliminirati vsa tveganja, da nepravilno izdelanih mnenj ni. Kolikor ne zagotavlja ustrezne regulative in njene izvedbe v smeri izpolnjevanja vseh zahtevanih pogojev za imenovanje sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, zlasti v delu, kjer gre za ustrezno raven strokovne usposobljenosti, ali ne preverja učinkovito oziroma ustrezno obstoja takšne usposobljenosti ves čas trajanja licence oziroma licence ne odvzame v primeru strokovne nesposobnosti, pa bi bilo mogoče govoriti tudi o odgovornosti države. Šlo bi sicer za vprašanje dokazovanja in zlasti vzročne zveze med škodo in nedopustnim ravnanjem, v zadnjenavedenem primeru – nedopustnim ravnanjem države, ki ni v celoti poskrbela za postavitev kompetentnih oseb na seznam sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev, ni preverjala njihove strokovne usposobljenosti, če se je zaradi njenega pomanjkanja izkazalo, da je bilo mnenje nepravilno izdelano. Špekulacij pri tem je lahko več, vsekakor pa ni mogoče v celoti razbremeniti države, da ne bi bila odgovorna za neustrezno delo sodnega izvedenca, če je na tej osnovi temeljila sodnikova odločitev.

– Zagotavljanje večje vloge stroke pri obravnavi strokovnih vprašanj

Predlagatelj si v postopkih imenovanj in razrešitev sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev ter v primerih vsakodnevnega poslovanja s strankami večkrat zastavlja vprašanja, ki so neposredno povezana s stroko, in nanje nima odgovora. Sicer nemalokrat sodeluje s strokovnimi združenji in društvi, ki so organizirana v okviru določenega strokovnega področja oziroma podpodročja sodnega izvedenstva, cenilstva oziroma za tuje jezike, vendar pa članstvo v tovrstnih združenjih oziroma društvih ni obvezno, poleg tega takšna strokovna združenja za vsa strokovna področja niso ustanovljena. Predlagani zakon zagotavlja večjo vlogo stroki prek različnih inštitutov, in sicer zlasti prek Strokovnega sveta, ki mu podeljuje največ pristojnosti, nadalje pa tudi prek komisij za preverjanje strokovne usposobljenosti, pri podaji strokovne ocene v okviru disciplinskega postopka ter pri vsakokratnih aktivnostih, ki jih

²¹ Glej Komentar Ustave, FPDEŠ, 2002, Šturm in drugi, stran 892, komentar k 121. členu.

²² Glej določilo člena 839a BGB:

»Erstattet ein vom Gericht ernannter Sachverständiger vorsätzlich oder grob fahrlässig ein unrichtiges Gutachten, so ist er zum Ersatz des Schadens verpflichtet, der einem Verfahrensbeteiligten durch eine gerichtliche Entscheidung entsteht, die auf diesem Gutachten beruht.«.

bosta zahtevali uporaba in izvedba tega zakona.

- **Preprostost in učinkovitost pri izvajanju procesov, ki so predmet zakonskega normiranja, s hkratnim zagotavljanjem pravne varnosti posameznih deležnikov postopka**

Predlog zakona normira vrsto postopkov, ki bodo predmet obravnave, vendar hkrati stremi k cilju, da postopkov ne otežuje z morebitnimi upravno-administrativnimi posegi, ki bi pomenili administrativne ovire. Prvi korak k tovrstnim ciljem sta bili odprava administrativne prepreke v postopkih imenovanj in uvedba pozitivnega sistema, kar je zakonodajalec uredil z novelo Zakona o sodiščih 2015. Pozivni sistem se je v nekaj letih izkazal za dobro rešitev, saj postajajo nova imenovanja odraz potreb sodišč, kar je ključno vodilo pri zagotavljanju ustreznosti obsega nabora kompetentnih strokovnjakov, ki pomagajo sodiščem. Tudi predlog zakona pozivni sistem ohranja, v postopkih imenovanj pa v delu, ki zadeva poseben preizkus strokovnosti, omogoča prožnost, ki je poverjena komisiji, pred katero se preizkus opravlja, in sicer možnost priznanja dela ali celote preizkusa, če gre za posebej utemeljene primere. Prožnost je normirana tudi za primere naknadnih sprememb v naboru strokovnih področij, kjer predlog zakona predpisuje pregleden in administrativno nezapleten način ravnanja v teh primerih. Prav tako so praktičnim izkušnjam prilagojeni načini preverjanja strokovne usposobljenosti obstoječih sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, pri čemer predlog zakona ohranja temeljno vodilo, to je zagotavljanje visoke ravni kakovostnega znanja posameznika. Določbe glede disciplinske odgovornosti in postopka poskušajo biti jasne in procesno manj zahtevne (tako na primer predlog zakona ne ustanavlja disciplinskih komisij, še manj disciplinskih komisij dveh stopenj), kar pomeni, da bo Strokovni svet v postopek pritegnjen le v primerih potrebe po podaji strokovne ocene. Ob tem se ne sme zanemariti, da procesni predpisi že zdaj omogočajo sodniku, da uporabi ustrezne vzvode zoper sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, ki na primer ne spoštuje rokov, ki mu jih je postavilo sodišče (na primer denarna kazen – 248. člen ZPP in 250. člen ZKP).

2.2. Načela predloga zakona

2.2.1 Načelo strokovnosti

Predlog zakona zasleduje načelo strokovnosti prek zagotavljanja (obveznega) preizkusa strokovnosti za vse kandidate za sodne izvedence, cenilce in tolmače, prek preverjanja strokovne usposobljenosti vsakih pet let od dneva imenovanja ter prek Strokovnega sveta in sodelovanja z njim.

2.2.2 Načelo krepitve odgovornosti

Predlog zakona uvaja disciplinski postopek na področje sodnega izvedenstva, cenilstva in tolmačenja, s katerim se veča tudi nabor sankcij zoper sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, ki se mu dokazuje določena kršitev.

2.2.3 Načelo sistemske, enotne in povezane ureditve področja sodnega izvedenstva, cenilstva in tolmačenja v enovitem normativnem aktu

Predlog zakona v celoti nadomešča in hkrati nadgrajuje določbe trenutno veljavnega 12. poglavja Zakona o sodiščih. Sistemsko in organizacijsko dopolnjuje področje sodnega izvedenstva, cenilstva ter tolmačenja in z novo normativno ureditvijo zagotavlja večjo

transparentnost pri posameznih postopkih imenovanja in razrešitev ter uvaja več novih inštitutov, ki krepijo tako strokovnost kot tudi odgovornost sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev.

2.2.4 Načelo zaupanja v pravosodje

Z večanjem strokovnosti ter krepitvijo odgovornosti sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev sorazmerno narašča tudi zaupanje širše javnosti v pravosodje in v konkretne odločitve sodne veje oblasti, saj nemalokrat ravno izvedensko mnenje, cenitev ali tolmačenje sodniku posamezniku omogoči, da sprejme jasno, strokovno podprto, kakovostno in argumentirano odločitev. Zaupanje javnosti v delo pravosodja se pogosto načenja tudi zaradi poročanja v medijsko odmevnih zadevah, kar predlagatelj šteje kot nazoren in dodaten indikator za potrebo po ustrezni ureditvi navedene problematike.

2.2.5 Načelo sorazmernosti

Zaradi zagotavljanja širšega nabora sankcij v primeru ugotovljene kršitve pri opravljanju dela sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača se slednjim zagotavlja aplikacija sorazmernega ukrepa glede na težo oziroma resnost kršitve. Trenutno veljavna ureditev namreč dopušča le dve možnosti, bodisi je sodni izvedenec, cenilec ali tolmač razrešen in izgubi licenco bodisi se postopek razrešitve zoper njega ustavi in licenco obdrži.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev in način reševanja

Predlagani zakon pomeni sistemsko, enotno in povezano ureditev normativnih določb s področja sodnega izvedenstva, cenilstva in tolmačenja v enem normativnem aktu.

Medtem ko veljavni Zakon o sodiščih v okviru svojih določb ureja področje sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev v XII. poglavju, predlog zakona veljavne določbe širi, dopolnjuje in pri tem uvaja tudi več popolnoma novih postopkov in inštitutov v zvezi s tem področjem.

Predlog zakona je razdeljen na naslednja poglavja:

- I. Splošne določbe;
- II. Strokovni svet;
- III. Področja in smernice;
- IV. Pogoji za imenovanje;
- V. Vodenje imenika in evidenc;
- VI. Strokovno izpopolnjevanje;
- VII. Disciplinska odgovornost in postopek;
- VIII. Prenehanje, razrešitev, izbris in suspenz;
- IX. Plačilo za opravljeno delo;
- X. Posredovanje podatkov;
- XI. Prehodne in končne določbe.

Predlagani zakon v status sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev bistveno ne posega, saj za razliko od nekaterih tujih ureditev (čeprav so te zelo raznolike) ohranja neomejen čas njihovega imenovanja. Kljub pomisleku o morebitnem vmesnem vnovičnem preverjanju znanja sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev v obliki napotitve na opravljanje vnovičnega

preizkusa strokovnosti je mogoče ugotoviti, da je treba predvsem zagotoviti kontinuirano in neovirano strokovno pomoč sodiščem, ki so primarni uporabniki njihovih storitev. Izkazovanje ohranitve odlične strokovnosti se zato ne bo doseglo z opravljanjem vnovičnega preizkusa strokovnosti, temveč s pregledom potrdil s strokovnih izobraževanj in usposabljanj vsakih pet let, za kar pa bo pooblaščen Strokovni svet. Poleg tega predlagani zakon v tovrstnih primerih podeljuje diskrecijsko pravico Strokovnemu svetu, da samostojno ocenjuje potrebo po vnovičnem opravljanju izpita v določenem obdobju za posameznega sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača in s tem stroki prek omenjenega Strokovnega sveta podeljuje še večje zaupanje in težo odločanja.

Prav tako predlagani zakon v okviru splošnih določb ne spreminja ureditve v zvezi s sklicevanjem na status sodnega izvedenca, cenilca in tolmača. Predlagatelj se tu dodatno sklicuje na odločbo Ustavnega sodišča RS, opr. št. U-I-84/15-19 z dne 18. 5. 2017, katere odločitev in vsebino je predlagatelj že pojasnil, vsebinska materija v zvezi s statusom pa tako ostaja nespremenjena.

Tudi določba o javnem pozivu ostaja v osnovi nespremenjena. Splošne smernice, ki jih uvaja predlog zakona za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj predlagani zakon opredeljuje kot enotno navedbo strukture, navodil in napotkov za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj, posamične smernice pa kot napotke in navodila za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj na posameznih strokovnih področjih ali podpodročjih, metode in sredstva, ki jih strokovnjak uporablja, okvirna področja in vsebine, ki so za izdelavo lahko pomembne, ter strukturo izvedenskega mnenja glede na posamezno strokovno področje in podpodročje. Zapis o smernicah v predlaganem zakonu je več kot nujen in smiseln, saj se je v praksi večkrat izkazalo, da sodni izvedenec ali cenilec izdelava izvedensko mnenje ali cenitev, ki že po laični presoji nima niti ustrezne oblike niti ustrezne vsebine. Predlagatelj ocenjuje kot problematično, da se posamezni sodni izvedenci oziroma cenilci nato sklicujejo na dejstvo, da so kot avtorji določenega izdelka svobodni tako v obliki kot tudi v vsebini (strokovna avtonomnost vsekakor kljub pogoju sprejema smernic še vedno ostaja, vendar pa se s predlogom zakona osnujejo osnovni gabariti za nadaljnje delo v okviru strokovne avtonomnosti posameznika) in da smernice bodisi niso sprejete bodisi niso veljavne. S predlagano ureditvijo se tako krepi odgovornost sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, prav tako pa se utrjuje njihova zavest o pravilnosti in pomembnosti opravljenega dela, hkrati pa gre za vzvod, ki posamezniku pomeni osnovne okvire, ki jamčijo enoten pristop.

Povsem nove so določbe, ki se nanašajo na Strokovni svet, ki je najvišji strokovno usklajevalni organ na področju sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja. Veljavne določbe Zakona o sodiščih tovrstnih določb ne vsebujejo, čeprav so po mnenju predlagatelja nujno potrebne za sanacijo trenutnega stanja. Trenutno stanje namreč kaže na pomanjkanje sogovornika v obliki strokovnega telesa, kadar se pojavi specifično strokovno vprašanje, na katerega ministrstvo, pristojno na pravosodje, kot upravno-administrativni organ ne more odgovoriti. Glede na dejstvo, da trenutno imenik sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev obsega nabor kar 79 področij in 438 strokovnih podpodročij ter 39 jezikov, je zlahka mogoče ugotoviti, da manjka povezovalni člen oziroma centralni organ, ki bi na vsa ta vprašanja bodisi lahko sam odgovoril bodisi se obrnil na posamezne strokovnjake oziroma strokovna združenja ali društva. Predlagatelj je zato osmisli Strokovni svet kot predstavnika stroke, ki povezuje vsa ta strokovna področja in podpodročja, ta pa se povezujejo v posamezne sklope strokovnih področij, kot jih opredeljuje predlog zakona. Ker sodni izvedenci, cenilci in tolmači sodelujejo predvsem kot strokovna pomoč sodiščem, morajo biti tudi ta dobro seznanjena z delom in odločitvami Strokovnega

sveta, zato predstavnik sodstva vselej sodeluje v Strokovnem svetu, sicer le po funkciji in brez pravice do glasovanja, vendar pa je pomemben člen v komunikaciji med sodstvom in stroko. Ni odveč spomniti, da je imelo sodstvo v ureditvi izpred leta 1994 bistveno večjo pristojnost pri določanju nabora in oseb, ki opravljajo sodno izvedenstvo in cenilstvo (tudi primerjalno gledano je takšna ureditev pogosta). Predvidevati je mogoče, da ne brez razloga. Prav tako je pomembno poudariti ustanovitev stalnih in začasnih strokovnih teles, ki ponujajo bolj usmerjeno, specificirano strokovno pomoč Strokovnemu svetu. Tako predlagani zakon za stalna strokovna telesa določa, da se ustanovijo na tistih strokovnih področjih oziroma jezikih, ki so najpogostejše zastopani na sodiščih. Smiselnost predlagane določbe je zlasti v zagotavljanju stalne strokovne pomoči na tistih področjih, ki jih sodniki posamezniki največkrat obravnavajo v okviru sodnih postopkov. S tem se zagotavlja ne samo stalna strokovna pomoč, temveč tudi ažurnost pri delovanju v konkretnih primerih.

Nova je tudi določba o mirovanju statusa. Predlagatelj se je že do zdaj večkrat seznanil s primeri, ko posamezni sodni izvedenci, cenilci oziroma tolmači izrazijo željo, da se jih zaradi različnih utemeljenih okoliščin začasno izbriše iz javnega dela imenika. Ker takšni sodni izvedenci, cenilci oziroma tolmači v takšnem obdobju tudi dejansko ne morejo opravljati izvedenstva, cenilstva oziroma tolmačenja, se je zdelo smiselno tovrstno določbo umestiti v predlagani zakon. Seveda predlagatelj ob tem upošteva, da obdobje mirovanja ne more trajati toliko časa, da bi vplivalo na morebitno zmanjševanje strokovnosti posameznega izvedenca, cenilca oziroma tolmača, zato je obdobje mirovanja omejeno na največ pet let, hkrati pa se mora sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač v tem obdobju vseeno strokovno izobraževati in usposablјati.

Dosledne so tudi nove določbe o preverjanju strokovne usposobljenosti sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev vsakih pet let, ki preverjanje vsebinsko razširjajo. Trenutno veljavni Zakon o sodiščih namreč določa, da se morajo sodni izvedenci, cenilci in tolmači strokovno izpopolnjevati in seznanjati z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma sodelovati na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, o tem pa morajo ministru, pristojnemu za pravosodje, po preteku petih let od dneva imenovanja in po preteku vsakih nadaljnjih petih let predložiti dokazila. Predlagani zakon sicer obstoječe dokazovanje strokovnosti v okviru svojih določb ohranja, dopolnjuje pa jih z drugimi možnostmi izkazovanja strokovne usposobljenosti, ki pa jo preverja Strokovni svet. Ta ima tako možnost, da poda predlog ministru, da sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač, spet opravlja posebni preizkus usposobljenosti, lahko preveri tudi vestnost izdelave treh naključno predloženih izvedenskih mnenj, cenitev ali prepisov tolmačenj, ki so bili izdelani v minulem obdobju imenovanja, lahko upošteva mnenja, priporočila oziroma druga dokazila o strokovnem usposabljanju ali določi drug ustrezen način, ki bo zagotovil preverjanje strokovne usposobljenosti posameznega že imenovanega strokovnjaka. Z navedenimi možnostmi preverjanja strokovnosti predlagani zakon tudi na to področje vpeljuje večji vpliv stroke pri odločanju o tem, kateri sodni izvedenec, cenilec ali tolmač je strokovno usposobljen (strokovnost namreč preverja Strokovni svet) in kateri ne, poleg tega pa se s tem rešuje vprašanje pretirano togega štetja in upoštevanja zgolj potrdil na papirju, ki pa lahko dejansko niti ne odražajo vrhunske strokovnosti posameznika. Gre za nujno potrebno in pričakovano fleksibilnost, odvisno od okoliščin posameznega primera ali specifičnosti področja ali podpodročja, kar veljavna regulativa ne ponuja. Že stroka je predlagatelja večkrat opozorila na dejstvo, da le proučevanje oziroma štetje potrdil o strokovnem izobraževanju in usposabljanju ne izkazuje dejanske strokovnosti sodnih izvedencev, cenilcev oziroma tolmačev, saj je na trgu veliko takšnih izobraževanj, ki k strokovnosti nič ne pripomorejo, zato je treba komercializirana izobraževanja zajeziiti. Predlagatelj zato presojo tovrstnih potrdil (in s tem enega od pomembnih dejavnikov za

ohranitev licence) daje v popolno zaupanje in odločanje stroki, torej Strokovnemu svetu, kot to izhaja iz predlaganega zakona.

Poudariti je treba tudi povsem nov sklop določb, ki se nanašajo na disciplinsko odgovornost sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev. Ker trenutno veljavni Zakon o sodiščih ne predvideva disciplinske odgovornosti sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev in ne glede na težo kršitve, ki jo pri svojem delu stori navedeni strokovnjak, v okviru svojih določb omogoča le razrešitev sodnega izvedenca, cenilca in tolmača oziroma ustavitev postopka za razrešitev, je nujno treba razširiti nabor možnih sankcij. Predlagani zakon določa več disciplinskih ukrepov, disciplinske kršitve pa deli na lažje in težje. Z navedenimi določbami se krepi odgovornost sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, hkrati pa se zagotavlja sorazmernost ukrepov v primeru ugotovljenih (disciplinskih) kršitev.

3 OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona predvideva prilagoditev informacijskih podlag za vodenje imenika in povračila dejanskih stroškov za delo in sodelovanje v Strokovnem svetu, stalnih strokovnih telesih ter začasnih strokovnih telesih, ki se bodo obračunavali v skladu z uredbo, ki določa sejnine in povračila stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih. Glede informacijskih podlag še ni mogoče predvideti ocene, medtem ko glede povračil stroškov menimo, da bo na letni ravni iz tega naslova potrebnih

do 5.000 evrov bruto na leto.

Sredstva, potrebna za izvajanje tega zakona, bo zagotovilo Ministrstvo za pravosodje v okviru finančnega načrta.

Predlog zakona nima posledic za druga javna finančna sredstva.

4 NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu na naslednji proračunski postavki: PP 877710 pri Ministrstvu za pravosodje.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Tematika predlaganega zakona ni predmet normativnega urejanja prava Evropske unije.

5.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

5.2.1 Hrvaška

Sistem sodnega izvedenstva (cenilstva in tolmačenja) v Republiki Hrvaški je podoben sistemu, kot je v Republiki Sloveniji. Tudi na Hrvaškem status stalnih sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev ureja Zakon o sodiščih (Zakon o sudovima) ter njegovi podzakonski akti (Pravilnik o stalnih sodnih izvedencih, Pravilnik o stalnih sodnih tolmačih in Pravilnik o stalnih sodnih cenilcih). Hrvaška ureditev v nasprotju s slovensko dopušča, da lahko sodno izvedenstvo in sodno tolmačenje opravljajo tako fizične kot pravne osebe. Te morajo izpolnjevati posebne pogoje, in sicer lahko opravljajo delo stalnega sodnega izvedenca oziroma stalnega sodnega tolmača, če imajo med uradno registrirano dejavnostjo navedeno tudi dejavnost izvedenstva oziroma tolmačenja in imajo zaposlenega najmanj enega sodnega izvedenca ali enega sodnega tolmača za področje, na katerem želijo opravljati delo. Pravne osebe morajo o začetku svojega dela kot sodni izvedenec ali sodni tolmač obvestiti predsednika pristojnega sodišča in mu dostaviti seznam stalnih sodnih izvedencev oziroma stalnih sodnih tolmačev, ki so pri njih zaposleni.

Stalne sodne izvedence in stalne sodne cenilce za svoje območje **imenuje (za obdobje štirih let) in razrešuje predsednik županijskega (okrožnega) oziroma gospodarskega sodišča, stalne sodne tolmače pa predsednik županijskega (okrožnega) sodišča**, pri čemer lahko vsi omenjeni svoje usluge ponujajo na območju celotne države. Vsako sodišče ima za svoje območje svoj seznam stalnih sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, sezname vseh sodišč pa objavi Ministrstvo za pravosodje Republike Hrvaške na svoji spletni strani.

Za stalnega sodnega izvedenca je lahko imenovan državljani Republike Hrvaške, državljani države članice Evropske unije ali državljani podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru; je zdravstveno sposoben; ima ustrezno izobrazbo in delovne izkušnje, pri čemer se zahtevane delovne izkušnje znižujejo s stopnjo izobrazbe; je končal strokovno izobraževanje in ima sklenjeno zavarovanje odgovornosti. Za stalnega sodnega izvedenca ne more biti imenovana oseba, za katero obstajajo ovire za zaposlitev v državni službi.

Pravne osebe izpolnjujejo pogoje za izvajanje dejavnosti sodnega izvedenstva, če imajo v okviru svoje dejavnosti registrirano tudi dejavnost izvedenstva; če so njihovi zaposleni imenovani za stalne sodne izvedence in če imajo za svoje zaposlene, ki so imenovani za stalne sodne izvedence, sklenjeno ustrezno **pogodbo o zavarovanju odgovornosti**.

Stalni sodni izvedenec je lahko po izteku obdobja imenovanja vnovič imenovan. Zahtevo za vnovično imenovanje vloži najpozneje 30 dni pred potekom obdobja imenovanja.

Stalnega sodnega izvedenca predsednik okrožnega oziroma gospodarskega sodišča razreši, če to sam zahteva; če ne obstajajo več pogoji za njegovo imenovanje; če je s pravnomočno odločbo pristojnega organa ugotovljeno, da je nesposoben za opravljanje izvedenskega dela; če mu je odvzeta poslovna sposobnost; če je obsojen za kaznivo dejanje, zaradi katerega ne more kandidirati za državno službo; če nevestno ali neredno opravlja naloge sodnega izvedenca; če nima sklenjene pogodbe o zavarovanju odgovornosti ali če ne varuje kot skrivnost vsega tistega, kar je izvedel pri opravljanju dela sodnega izvedenca.

Stalni sodni izvedenci se morajo držati rokov, določenih z odločbo, s katero jim je bilo naloženo izvedenstvo; varovati kot skrivnost vse tisto, kar so izvedeli pri opravljanju dela stalnega sodnega izvedenca; in se strokovno izobraževati ter pridobivati strokovna znanja s področij, za katera so bili imenovani za stalne sodne izvedence. Stalnemu sodnemu

izvedencu, ki ne spoštuje sodišča ali strank, ne prevzema dodeljenih mu zadev, se ne opraviči, zakaj ni v roku končal naloženega izvedenstva, ali zaradi drugih resnih razlogov se lahko začasno prepove opravljanje dela (najmanj tri mesece, najdlje pa eno leto). Sklep o začasni prepovedi opravljanja dela izvedenca sprejme predsednik sodišča, ki je imenoval stalnega sodnega izvedenca.

Izvedenstvo v postopku praviloma opravlja en izvedenec; če pa sodišče meni, da je izvedenstvo kompleksno, lahko določi dva ali več izvedencev. Izvedenci se najprej določijo iz vrste stalnih sodnih izvedencev za določeno vrsto izvedenstva. Izvedenstvo se lahko naloži tudi strokovni ustanovi (bolnišnici, kemijskemu laboratoriju, fakulteti in podobno). Če obstajajo posebne ustanove za določene vrste izvedenstva (izvedenstvo ponarejenega denarja, rokopisa, daktiloskopsko izvedenstvo in podobno), se takšna izvedenstva, še posebej kompleksnejša, zaupajo predvsem tem ustanovam.

Če je določenih več izvedencev, lahko vložijo skupen izvid in mnenje, če se glede izvida in mnenja strinjajo. Če pa se glede izvida in mnenja ne strinjajo, vsak izvedenec posebej vloži svoj izvid in mnenje. Če se podatki izvedencev v njihovih izvidih bistveno razlikujejo ali če je izvid enega ali več izvedencev nejasen, nepopoln ali v nasprotju sam s seboj ali z zbranimi okoliščinami in se te pomanjkljivosti ne morejo odpraviti z vnovičnim zaslišanjem izvedenca, se ponovi izvedenstvo z istim ali z drugimi izvedenci. Če v mnenju enega ali več izvedencev obstajajo protislovja ali pomanjkljivosti oziroma se pojavi utemeljen sum v pravilnost podanega mnenja in se te pomanjkljivosti ali sum ne more odpraviti z vnovičnim zaslišanjem izvedenca, se zahteva mnenje drugih izvedencev.

5.2.2 Portugalska

Sistem izvajanja dokazov s pomočjo strokovnjakov v sodnih postopkih je nekoliko drugačen na Portugalskem. Če je v postopku potrebno strokovno znanje, ki ga sodišče nima, **sodnik izdelavo strokovnega mnenja glede tega vprašanja zaupa ustanovi, laboratoriju ali uradni organizaciji oziroma če to ni mogoče ali ni primerno, posamezniku, ki ga izbere izmed uveljavljenih strokovnjakov na tem področju**. Izjema je področje **medicine**, kjer se izdelava izvedenskega mnenja vedno zaupa forenzičnim oddelkom oziroma medicinskim strokovnjakom. Stranke sodnega postopka lahko predlagajo, komu naj se zaupa izdelava strokovnega mnenja, in če obstaja soglasje strank, mora sodnik imenovati tistega strokovnjaka, ki so ga predlagale stranke, razen če obstaja utemeljen dvom glede njegove primernosti oziroma strokovnosti. Izdelava izvedenskega mnenja se lahko zaupa tudi skupini strokovnjakov, kadar je zaradi kompleksnosti zadeve potrebno strokovno znanje z več področij oziroma kadar zaradi kompleksnosti zadeve tako zahtevajo stranke. V takem primeru sodišče stranke zasliši, kdo naj pripravi izvedensko mnenje; če se stranke strinjajo, sodišče imenuje tisto skupino, ki so jo predlagale stranke, če pa soglasja strank ni, imenuje vsaka stranka enega strokovnjaka, sodišče pa dodatnega tretjega strokovnjaka. V manj zahtevnih sodnih postopkih se dokazovanje izvaja z enim strokovnjakom.

Strokovnjak mora svojo funkcijo opravljati vestno. V primeru nesodelovanja s sodiščem ga lahko sodnik kaznuje z denarno kaznijo oziroma ga lahko, če malomarno opravlja svoje delo (če delo opravlja neredno ali se ne udeležuje narokov), razreši kot izvedenca v konkretnem postopku.

Tudi za strokovnjake, ki sodelujejo v sodnih postopkih na Portugalskem, so predpisani izločitveni razlogi (po vsebini so podobni kot za sodnike). Prav tako ne morejo opravljati

funkcije strokovnjaka/izvedenca v sodnem postopku osebe, ki so nosilci javnih funkcij ali predstavniki avtonomnih regijskih organov ter javni tožilci oziroma diplomatski predstavniki tujih držav. Vsak, ki iz navedenih razlogov ne more opravljati funkcije strokovnjaka, je opravljanja te funkcije oproščen. Ugovore v zvezi obstojem ovir za imenovanje v določenem sodnem postopku lahko uveljavljajo stranke postopka ali sam strokovnjak, in sicer v 10 dneh od njegovega imenovanja. Strokovnjak se v zvezi s tem zasliši, sodišče pa nato izda sklep, v katerem ugotovi obstoj izločitvenih razlogov (zoper ta sklep ni pritožbe). V takem primeru sodnik v postopku imenuje novega strokovnjaka.

5.2.3 Malta

Na Malti položaj sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev urejajo postopkovni predpisi. Ti omogočajo, da sodišča v konkretnih postopkih za pomoč pri razjasnitvi določenih vprašanj imenujejo sodne izvedence, cenilce oziroma tolmače. Registracijsko sodišče (Court Registrars) in Ministrstvo za pravosodje vodita seznam strokovnjakov s posameznih področij. Za vpis strokovnjaka na seznam ni posebnega postopka (oziroma ni treba vložiti posebne vloge), ampak strokovnjake na seznam glede na njihovo razpoložljivost vpisujeta registracijsko sodišče in Ministrstvo za pravosodje. Vpis strokovnjaka na seznam časovno ni omejen, prav tako ni starostne omejitve za vpis strokovnjaka na seznam. Razlog za zamenjavo strokovnjaka je neizpolnjevanje njegovih obveznosti oziroma zamuda pri delu. V sodnem postopku je kot izvedenec lahko imenovan le strokovnjak s seznama, vsak drugi strokovnjak lahko v postopku sodeluje le kot priča. Delo sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev nadzoruje sodišče.

5.2.4 Avstrija

V Republiki Avstriji je postopek imenovanja, zaprisege in vpisa na seznam sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev urejen s posebnim zakonom o sodnih strokovnjakih in tolmačih (Sachverständigen- und Dolmetschergesetz), plačilo za njihovo delo pa je urejeno z zakonom, ki ureja plačila pričam, izvedencem, tolmačem in porotnikom (Fees Claim Act 1975 – Gebührenanspruchsgesetz 1975). Urejanje položaja sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev je v pristojnosti avstrijskega Ministrstva za pravosodje.

Sodni izvedenci, cenilci in tolmači so imenovani za **omejeno časovno obdobje, in sicer za 5 let**, status pa pridobijo, če je izkazana potreba po njihovem imenovanju in izpolnjujejo z zakonom določene pogoje (10-letne ali 5-letne delovne izkušnje na strokovnem področju, na katerem želijo opravljati izvedensko ali cenilsko delo – odvisno od stopnje izobrazbe, poslovna in zdravstvena sposobnost, vrednost javnega zaupanja, državljanstvo Republike Avstrije ali države članice EU, sklenjeno zavarovanje odgovornosti ...) ter opravijo poseben **izpit**. Zakon ne predvideva starostne omejitve za vpis na listo sodnih izvedencev, cenilcev oziroma tolmačev, prav tako ni omejeno njihovo število. Sezname vodijo predsedniki deželnih sodišč; vsak strokovnjak pa je lahko vpisan le na listo enega deželnega sodišča.

Razlogi za izbris z liste sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev: če ne obstaja več potreba po njihovem imenovanju; če se ugotovi, da že ob imenovanju niso izpolnjevali vseh pogojev za pridobitev statusa oziroma v času, ko so imenovani, ne izpolnjujejo več vseh pogojev za imenovanje; če neupravičeno odklanjajo delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača; če večkrat zavlačujejo z izdelavo oziroma predložitvijo izvedenskega oziroma cenilnega poročila; če javno objavijo vsebino svojega mnenja z namenom očrniti javno podobo sodstva.

V Republiki Avstriji ni posebne zbornice sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev. Njihove interese zastopa **Zveza sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev** (Hauptverband der Gerichtssachverständigen), ki je članica več področnih deželnih zvez. Članstvo v tej organizaciji je **prostovoljno**.

Sodni izvedenci, cenilci in tolmači lahko delujejo prosto na trgu in niso vezani le na delo pred sodišči.

Nadzor nad njihovim delom izvaja predsednik deželnega sodišča, in sicer ob vložitvi vloge za vnovično uvrstitev na listo strokovnjakov. Takrat predsednik sodišča preveri sposobnost in uspešnost posameznega strokovnjaka oziroma tolmača v zadnjih 5 letih. V primeru ugotovljenih ponavljajočih se napak predsednik sodišča strokovnjaka izbriše s seznama.

5.2.5 Francija

Položaj sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev v Franciji je urejen v Law No. 71-498 of 29 June 1971 and Decree No 2004-1463 of 23 December 2004.

Za sodnega izvedenca, cenilca in tolmača v Franciji je lahko imenovana vsaka fizična ali pravna oseba, ki vloži zahtevo za pridobitev tega statusa in ki izpolnjuje posebne pogoje za imenovanje. Za sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača je lahko imenovana oseba, ki je vredna javnega zaupanja; ki ni v stečaju ali ki ji ni izrečena sankcija po trgovinskem zakoniku; ki ima dolgoletne izkušnje na področju, na katerem želi opravljati izvedensko delo, katere dejavnost ni nezdružljiva z opravljanjem dela sodnega izvedenca, cenilca oziroma tolmača; ki izpolnjuje starostni kriterij in živi na območju višjega sodišča.

Sodni izvedenci, cenilci in tolmači so vpisani na listo sodnih izvedencev. **Francoski pravni sistem razlikuje dve vrsti list sodnih strokovnjakov, in sicer nacionalno listo registriranih sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, ki jo vodi Vrhovno sodišče (Court of Cassation), in liste pravnih strokovnjakov, ki jih vodijo višja sodišča (Court of Appeal)**. Vsak strokovnjak mora biti najprej vpisan na listo pri višjem sodišču. Prvi vpis (registracija) se po natančnem preverjanju pogojev (izobrazba, strokovne izkušnje, državljanstvo, starostna meja ...) opravi za poskusno dobo treh let, po uspešno prestani preizkusni dobi pa se strokovnjak vpiše na listo za nadaljnjih pet let. Šele po petih letih na listi višjega sodišča se lahko strokovnjak vpiše na nacionalno listo sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev. Število sodnih izvedencev, cenilcev oziroma tolmačev ni omejeno.

Vpis na listo se izvede na podlagi vloge, ki jo morajo kandidati do 1. marca tekočega leta poslati na prvostopenjsko sodišče. Tam vlogo prvič pregledajo in preverijo, nato pa vloge kandidatov, ki izpolnjujejo pogoje, posredujejo na višje sodišče, kjer jih preverijo še enkrat. Listo nato sodišče objavi v prvi polovici novembra.

Na listo se kot strokovnjak lahko vpiše kandidat, **ki še ni dopolnil 70 let**. Če je strokovnjak na to listo vpisan pred 70. letom, pa nato v obdobju, za katerega je vpisan na listo, dopolni 70 let, lahko naloge strokovnjaka opravlja do konca obdobja, za katero je vpisan na listo.

Strokovnjak se izbriše z liste, če mu je odvzeta poslovna sposobnost, če mu je izrečena disciplinska sankcija, po preteku obdobja, za katerega je vpisan na listo, če je dopolnil 70 let oziroma če po izteku obdobja imenovanja ne vloži nove vloge za vpis na listo. Z liste se

izbriše tudi, če ne izpolnjuje več pogojev za vpis nanjo.

Nadzor nad delom sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev se izvaja vsakih 5 let, ob vložitvi vlog za podaljšanje njihove registracije.

5.2.6 Nemčija

V Nemčiji ni centralnega organa, ki bi bil pristojen za imenovanje sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev (na primer Ministrstvo za pravosodje), ampak sodišča za pomoč pri razjasnitvi določenih vprašanj v postopku imenujejo strokovnjake s posameznih področij. **Liste strokovnjakov na teh področjih vodijo strokovna združenja oziroma zbornice**, na listo pa se lahko vpiše tisti strokovnjak, ki zaprosi za vpis in ki izpolnjuje posebne pogoje, kot jih določijo strokovna združenja oziroma zbornice. Za vpis na listo niso predpisane starostne omejitve, na splošno pa mora strokovnjak za vpis na listo izkazati specialno znanje in izkušnje na področju, za katerega želi biti vpisan na listo.

Ministrstvo za pravosodje nima pristojnosti v zvezi z delom teh strokovnjakov, prav tako zakon ne predpisuje posebnih pogojev, ki bi jih moral nekdo izpolnjevati, da bi lahko bil vpisan na listo.

Kot strokovnjaki so v postopku pred sodišči lahko postavljene le fizične osebe (ena ali več), ki zaupanih jim nalog ali izdelave izvedenskega mnenja ne smejo prenesti na tretjega. Če pri izdelavi izvedenskega mnenja potrebujejo pomoč tretje osebe, morajo v mnenju izrecno napisati, kdo jim je pomagal pri izdelavi mnenja in v kakšnem obsegu.

Strokovnjak mora pri svojem delu upoštevati navodila sodišča. Če ne pride na sodišče ali če zavrne izdelavo izvedenskega mnenja, čeprav mu je bila njegova izdelava naložena, se mu naloži plačilo stroškov, ki so zaradi tega nastali, istočasno pa se ga tudi denarno kaznuje. Če takšna dejanja ponavlja, se mu lahko izreče nova denarna kazen. Prav tako se strokovnjaka denarno kaznuje, če svojega dela ne opravi pravočasno.

Plačilo za strokovnjake je urejeno v Zakonu o sodniških prejemkih in nadomestilih (Justizvergütungs- und –entschädigungsgesetz, JVEG). Ta določa, da vsem omenjenim strokovnjakom pripada plačilo za njihovo delo in da so upravičeni tudi do povrnitve stroškov, ki so jih imeli zaradi dela. Plačilo se izračuna na podlagi fiksne urne postavke, pri čemer ni razlike, ali strokovnjaki sodelujejo v civilnih ali kazenskih postopkih pred sodiščem. V spremembah in dopolnitvah Zakona o sodniških prejemkih in nadomestilih je tabela oziroma seznam urnih postavk za sodne strokovnjake, v njej pa so področja razvrščena po pomembnosti. Vsako strokovno področje je razvrščeno v kategorije od 1 do 10, kar ustreza urni postavki med 65 in 125 €. Plačilo za delo na sodišču doseže približno 80 % vrednosti plačila, ki bi ga strokovnjak dosegel za enako delo na trgu.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMELO SPREJETJE ZAKONA

6.1 Administrativne in druge posledice

a) V postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predloga zakona ustanavlja nov forum, to je Strokovni svet. Vanj bodo imenovani strokovnjaki, medtem ko bo administrativno pomoč zagotavljalo ministrstvo. Ta gotovo ne bo zanemarljiva in bo pomenila določene spremembe v delokrogih javnih uslužbencev, ki se že

zdaj ukvarjajo s to problematiko. Vendar pa gre predvidevati, da bo šlo zlasti za zagonske podlage, ki bodo vsekakor zahtevale nekoliko povečane aktivnosti uslužbencev ministrstva, a te so po naravi stvari pričakovane ob vsakokratni implementaciji novega predpisa.

b) Pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

6.4 Presoja posledic za socialnem področju

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima tovrstnih posledic. Vsekakor pa bo posredno prispeval k dvigu ravni pravičnosti v družbi in s tem h krepitvi pravne države, saj bodo strokovnjaki kot pomoč sodnikom svoje naloge izvajali na najvišji strokovni ravni in bodo tako lahko sodniku v največjo možno pomoč, pri čemer bo presoja strokovnosti tako ob izdaji dovoljenja kot ob presoji pogojev za njegovo ohranitev primarno v domeni stroke, ki bo tako lahko zagotavljala le najvišjo raven strokovne usposobljenosti.

6.7. Izvajanje sprejetega predpisa

Vlada oziroma resorno ministrstvo bo predstavilo zakon širši javnosti z objavo na spletu, ožji javnosti pa na predavanjih, srečanjih, posvetih v okviru izobraževalnih dejavnosti in podobno.

Predlog zakona izrecno predvideva njegovo evalvacijo po dveh letih uporabe, kar je primerno obdobje, v katerem bo mogoče presoditi, ali so ciljni učinki doseženi oziroma se dosegajo.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Druge tovrstne okoliščine niso podane.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

V pripravo osnutka oziroma tez predlaganega zakona je predlagatelj želel vključiti strokovno javnost v najširšem možnem pomenu, tako so bili junija 2017 izvedeni štirje delovni sestanki²³, kjer so bili obravnavani naslednji tematski sklopi:

- zagotovitev primerne, potrebne in učinkovitega **vpliva stroke** na segmente podelitve in ohranitve statusa sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev ter zagotovitev visoke ravni njihove usposobljenosti ves čas trajanja licence;
- vprašanje **omejevanja licence** na določeno časovno obdobje (na primer 6 ali 10 let),

²³ In sicer 7. 6. 2017, 9. 6. 2017, 15. 6. 2017 in 20. 6. 2017.

- z obveznim razmislekom o **retroaktivnosti** (prehodne določbe);
- poglavje o **disciplinski odgovornosti** (eno- ali dvostopenjski postopek, opredelitev kršitev in sankcij);
- druga vprašanja (zavarovanje odgovornosti, mirovanje, mentorstvo ...).

Sestankov se je udeležila širša strokovna javnost prek svojih predstavnikov, in sicer:

- Vrhovno sodišče RS;
- Društvo sodnih izvedencev in cenilcev geodetske stroke Slovenije;
- Združenje FORTOX (Združenje za razvoj forenzične toksikologije in drugih forenzičnih ved);
- Društvo prevajalcev in tolmačev Slovenije;
- Društvo sodnih izvedencev in cenilcev gozdarstva;
- Zbornica kliničnih psihologov Slovenije;
- Združenje sodnih izvedencev in cenilcev kmetijske stroke;
- Policija;
- Združenje sodnih izvedencev in cenilcev gradbene stroke;
- Društvo izvedencev in cenilcev Maribor;
- Združenje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev strojev in opreme Slovenije;
- Združenje stalnih sodnih tolmačev in pravnih prevajalcev Slovenije;
- Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije;
- Nacionalni forenzični laboratorij;
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- Ministrstvo za kulturo;
- Ministrstvo za zunanje zadeve;
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo;
- Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje.

Nekateri predstavniki pa so se odzvali s pisnimi odzivi, in sicer:

- Vrhovno državno tožilstvo RS;
- Gospodarska zbornica Slovenije, Zbornica za poslovanje z nepremičninami;
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Ministrstvo za zdravje;
- Okrajno sodišče v Celju;
- Varuh človekovih pravic RS;
- Ministrstvo za notranje zadeve;
- Strokovno združenje izvedencev medicinske stroke;
- Okrožno sodišče v Ljubljani;
- Ministrstvo za infrastrukturo;
- Upravno sodišče RS;
- Ministrstvo za obrambo;
- Okrožno sodišče v Kranju;
- Ministrstvo za okolje in prostor;
- Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije;
- Združenje za raziskavo in analizo prometnih nezgod.

Vsi deležniki strokovne javnosti so se strinjali, da je treba navedeno področje celovitejše urediti in predvsem, da je treba prenoviti sistem. Predlog osnutka zakona s tedaj izoblikovanimi izhodiščnimi tezami je bil 25. 4. 2017 z namenom obveščanja širše strokovne

in splošne javnosti objavljen tudi na spletni strani predlagatelja.

Predlagatelj je nato novembra, potem ko je predlog besedila zakona 11. 9. 2017 posredoval v strokovno in medresorsko usklajevanje in ga objavil na svoji spletni strani ter na spletni strani portala E-demokracija, organiziral še štiri srečanja s strokovno javnostjo pa tudi s širšo zainteresirano javnostjo ter ministrstvi, sodišči in drugimi institucijami. Na navedenih srečanjih se je predlagatelj posvetil zlasti naslednjim tematskim sklopom:

- I. Strokovni svet (urejeno v II. poglavju trenutnega predloga ZSICT);
- II. Drugi inštituti v predlogu ZSICT (zlasti imenovanje sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, strokovno izpopolnjevanje, mentorstvo, disciplinska odgovornost in postopek, razrešitev, suspenz);
- III. Drugo (morebitne druge še odprte dileme, prehodne določbe predloga ZSICT ali po potrebi vrnitev na gornja vsebinska sklopa).

Srečanj v novembru se je udeležila širša strokovna javnost prek svojih predstavnikov, in sicer:

- Vrhovno sodišče RS;
- Združenje FORTOX (Združenje za razvoj forenzične toksikologije in drugih forenzičnih ved);
- Društvo prevajalcev in tolmačev Slovenije;
- Društvo sodnih izvedencev in cenilcev gozdarstva;
- Zbornica kliničnih psihologov Slovenije;
- Združenje sodnih izvedencev in cenilcev kmetijske stroke;
- Združenje sodnih izvedencev in cenilcev gradbene stroke;
- Društvo izvedencev in cenilcev Maribor;
- Združenje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev strojev in opreme Slovenije;
- Združenje stalnih sodnih tolmačev in pravnih prevajalcev Slovenije;
- Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije;
- Nacionalni forenzični laboratorij;
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo;
- Ministrstvo za okolje in prostor;
- Ministrstvo za javno upravo;
- Informacijski pooblaščenec;
- Urad RS za intelektualno lastnino;
- Notarska zbornica Slovenije;
- Odvetniška zbornica Slovenije;
- Sodni izvedenci za vrednotenje podjetij;
- Državno odvetništvo RS ter
- Center za izobraževanje v pravosodju.

V okviru novembrskih srečanj je predlagatelj širši strokovni javnosti zagotovil možnost razprave in pojasnil v zvezi z gradivom predloga ZSICT, hkrati pa so tovrstna srečanja omogočila tudi neposredno interakcijo stroke in predlagatelja pri oblikovanju besedila predloga zakona.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA

NAMEN

Zunanji strokovnjaki niso sodelovali pri pripravi predloga zakona.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- mag. Goran Klemenčič, minister za pravosodje,
- Tina Breclj, državna sekretarka na Ministrstvu za pravosodje,
- Darko Stare, državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje,
- mag. Evelin Pristavec Tratar, generalna direktorica Direktorata za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo na Ministrstvu za pravosodje.

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON O SODNIH IZVEDENCIH, SODNIH CENILCIH IN SODNIH TOLMAČIH

I. poglavje SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

(1) Ta zakon ureja status sodne izvedenke oziroma sodnega izvedenca (v nadaljnjem besedilu: sodni izvedenec), sodne cenilke ali sodnega cenilca (v nadaljnjem besedilu: sodni cenilec) in sodne tolmačke oziroma sodnega tolmača (v nadaljnjem besedilu: sodni tolmač), pogoje in postopek imenovanja ter razrešitve, pristojnosti in način delovanja Strokovnega sveta za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje (v nadaljnjem besedilu: Strokovni svet), vodenje imenikov in evidenc, disciplinsko odgovornost in postopek, strokovno izpopolnjevanje, preizkuse strokovnosti, plačilo za opravljeno delo in druga vprašanja, ki se nanašajo na področje sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja.

(2) Šteje se, da se sodno tolmačenje nanaša tudi na prevajanje, če s tem zakonom ni določeno drugače.

2. člen (status)

(1) Sodni izvedenci so osebe, imenovane za neomejen čas s pravico in dolžnostjo, da sodišču na njegovo zahtevo podajo izvid in mnenje glede strokovnih vprašanj, za katera tako določa zakon ali glede katerih sodišče meni, da mu je pri njihovi presoji potrebna pomoč strokovnjaka.

(2) Sodni cenilci so osebe, imenovane za neomejen čas s pravico in dolžnostjo, da sodišču na njegovo zahtevo podajo izvid o gospodarskih lastnostih stvari ali pravice ter cenitev njene vrednosti oziroma vrednosti na njej povzročene škode.

(3) Sodni tolmači so osebe, imenovane za neomejen čas s pravico in dolžnostjo, da na zahtevo sodišča tolmačijo na narokih oziroma prevajajo listine.

(4) Sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču preneha status v primerih in pod pogoji, ki jih določa ta zakon.

3. člen (sklicevanje na status)

(1) Sodni izvedenec ali sodni cenilec se sme sklicevati na ta status:

- kadar daje izvide, mnenja in cenitve na zahtevo sodišča v sodnem postopku,
- kadar daje izvide, mnenja in cenitve na zahtevo upravnega organa v upravnem postopku ali
- če drug zakon ali uredba določa njihovo delovanje.

(2) Sodni tolmač se sme sklicevati na ta status:

- kadar zagotavlja tolmačenja in prevode na zahtevo sodišča ali drugega državnega organa,
- kadar zagotavlja tolmačenja in prevode na zahtevo stranke zaradi uveljavljanja njenih pravic,
- če drug zakon ali uredba določa njihovo delovanje.

4. člen **(javni poziv)**

(1) Sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače na podlagi javnega poziva imenuje minister, pristojen za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: minister), za določeno strokovno področje in podpodročje izvedenskega ali cenilskega dela oziroma za prevajanje govornih in pisane besede iz določenega jezika ali v določen jezik ter za slovenski znakovni jezik.

(2) Ministrstvo, pristojno za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), dvakrat v koledarskem letu objavi poziv k predložitvi vlog za imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Poziv se objavi glede na potrebe na posameznem strokovnem področju in podpodročju izvedenskega ali cenilskega dela oziroma glede na potrebe za posamezen tuj jezik ali slovenski znakovni jezik, ki se ugotovijo na podlagi obrazloženih predlogov predsednikov posameznih sodišč.

II. poglavje **STROKOVNI SVET**

5. člen **(Strokovni svet)**

(1) Najvišji strokovno usklajevalni organ na področju sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja je Strokovni svet za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje.

(2) Strokovni svet deluje po načelu strokovne in operativne avtonomnosti v skladu z določbami tega zakona in drugih predpisov, ki urejajo njegovo delovanje. Strokovni svet opravlja strokovne naloge za potrebe sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja, skrbi za naloge sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja ter sodeluje pri zagotavljanju enotnosti in varovanju integritete sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja.

(3) Članice oziroma člane (v nadaljnjem besedilu: člani) Strokovnega sveta na predlog ministra imenuje Vlada Republike Slovenije za šest let, z možnostjo vnovičnega imenovanja.

6. člen **(sestava Strokovnega sveta)**

(1) Strokovni svet ima petnajst članov, ki so sodni izvedenci, sodni cenilci ali sodni tolmači.

(2) Člane v Strokovni svet predlagajo strokovna združenja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Če za določeno strokovno področje oziroma podpodročje ali jezik sodni izvedenci, sodni cenilci oziroma sodni tolmači niso povezani v strokovno združenje, člane v Strokovni svet predlagajo drugi organi ali strokovne institucije oziroma ministrstva, ki so pristojna za posamezno področje. Če je za določeno strokovno področje ali jezik predlaganih

več članov in s predlagatelji ni mogoče doseči sporazuma, ima prednost predlagani član z najdaljšim obdobjem nepretrganega obstoja statusa sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

(3) Minister je vezan na predloge, podane v skladu s prejšnjim odstavkom.

(4) Vsak član v Strokovnem svetu zastopa posamezen sklop strokovnih področij oziroma jezikov. Sklopi strokovnih področij in jezikov so:

- gospodarstvo,
- okolje in prostor,
- kmetijstvo in gozdarstvo,
- zdravje,
- promet,
- šport,
- kultura,
- infrastruktura,
- gradbeništvo,
- obrtna dejavnost,
- stroji in oprema,
- varnost,
- forenzika,
- sodno tolmačenje in prevodi ter
- slovenski znakovni jezik.

(5) Uvrstitev strokovnih področij in jezikov v posamezen sklop strokovnih področij in jezikov, se določi s pravilnikom, ki ga na predlog Strokovnega sveta izda minister.

(6) V Strokovnem svetu vselej sodeluje predstavnik sodstva, ki ima pravico do razprave brez pravice do glasovanja. Imenuje ga predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije izmed sodnikov sodišč prve stopnje.

(7) Član Strokovnega sveta ima po enega namestnika, ki ga nadomešča v njegovi odsotnosti. Določbe tega zakona, ki veljajo za člane Strokovnega sveta, se smiselno uporabljajo tudi za njihove namestnike. Praviloma se namestnika določi tako, da je skupaj s članom zagotovljena ustrezna uravnoteženost s strokovnimi področji ali jeziki, ki jih zajema posamezen sklop.

(8) Predsednico oziroma predsednika (v nadaljnjem besedilu: predsednik) Strokovnega sveta in njegovo namestnico oziroma namestnika izvolijo člani z dvotretjinsko večino glasov s tajnim glasovanjem za dve leti in po izteku te dobe ne more biti takoj spet izvoljen.

7. člen

(pristojnosti Strokovnega sveta)

Strokovni svet ima naslednje pristojnosti:

- spremljanje sistemskih, razvojnih in strateških vprašanj s področja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja;
- podajanje predlogov in pobud s področja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja;
- potrditev splošnih in posamičnih smernic za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj;

- podajanje strokovnih mnenj v postopkih imenovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev,
- preverjanje strokovne usposobljenosti v postopkih pregleda ustreznosti potrdil o izobraževanju in izpopolnjevanju;
- podajanje strokovnih mnenj v disciplinskih in razrešitvenih postopkih;
- skrb za ustreznost nabora strokovnih področij, strokovnih podpodročij ter jezikov v imeniku sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev;
- ustanovitev stalnih strokovnih teles in začasnih strokovnih teles;
- imenovanje članov stalnih strokovnih teles in začasnih strokovnih teles;
- priprava letnega poročila o delu;
- zagotavljanje strokovne pomoči ministrstvu;
- opravljanje druge naloge, če tako določa zakon.

8. člen **(odločanje)**

(1) Strokovni svet odloča na sejah. Kadar se na seji obravnava strokovna vsebina, mu strokovno pomoč zagotavlja ustrezno strokovno telo.

(2) Odločitve sprejema z večino glasov vseh članov. Z dvotretjinsko večino glasov vseh članov odloča o:

- ustanovitvi stalnih strokovnih teles in začasnih strokovnih teles,
- imenovanju članov stalnih strokovnih teles in začasnih strokovnih teles ter
- drugih zadevah, za katere tako določi v poslovniku.

(3) Sejo Strokovnega sveta skliče predsednik, v njegovi odsotnosti pa njegov namestnik. Če najmanj pet članov sveta, predsednik vrhovnega sodišča ali minister pisno zahteva sklic seje, mora sejo sklicati najpozneje v osmih dneh po prejemu zahteve.

(4) Strokovni svet na seje vedno vabi predstavnika sodstva, ki sodeluje v Strokovnem svetu, lahko pa tudi predsednika vrhovnega sodišča in ministra, ki o obravnavanih zadevah lahko podajo svoja stališča in predloge. Če je na seji obravnavana vsebina, ki jo je obravnavalo stalno ali začasno strokovno telo, se vedno vabi tudi predstavnika tega strokovnega telesa, ki lahko dodatno pojasni sprejeto stališče.

(5) Strokovni svet k obravnavanju vprašanj iz svoje pristojnosti lahko povabi predstavnike sodišč in drugih državnih organov, institucij, zbornic, strokovnih združenj, društev in drugih nevladnih organizacij, ki delujejo na posameznih področjih, povezanih z obravnavano vsebino.

(6) Administrativna, tehnična in druga dela za Strokovni svet opravlja ministrstvo.

9. člen **(stalna strokovna telesa)**

(1) Stalna strokovna telesa so strokovno usklajevalne skupine članov ali predstavniki strokovnih združenj, sestavljena iz sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki Strokovnemu svetu zagotavljajo strokovno pomoč ter oblikujejo strokovna mnenja ali stališča glede vprašanj, ki zadevajo stroko.

(2) Število stalnih strokovnih teles, ki jih ustanovi in katerih članstvo določi Strokovni svet, je najmanj tolikšno in takšne vrste, kot je število in vrsta sklopov strokovnih področij, ki so zastopana v Strokovnem svetu.

(3) Posamezno stalno strokovno telo ima tri člane, ki so izmed sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev imenovani do izteka obdobja imenovanja članov Strokovnega sveta z možnostjo vnovičnega imenovanja.

(4) Če za posamezno strokovno področje oziroma jezik sodni izvedenci, sodni cenilci oziroma sodni tolmači niso povezani v strokovno združenje ali če je za določeno strokovno področje ali jezik predlaganih več članov, se člane stalnega strokovnega telesa določi na način, kot je določen za predlaganje članstva v Strokovni svet.

(5) Stalno strokovno telo zagotavlja Strokovnemu svetu strokovno pomoč z določenega strokovnega področja oziroma jezika, Strokovni svet pa je vezan na njegovo mnenje.

10. člen **(začasna strokovna telesa)**

(1) Začasna strokovna telesa so strokovno usklajevalne skupine članov ali predstavniki strokovnih združenj, sestavljena iz sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev za strokovna področja oziroma jezike, glede na vsebino strokovnega vprašanja ali naloge, ki jih ustanovi Strokovni svet za obravnavo posamičnih zadev iz pristojnosti Strokovnega sveta na področju ali jeziku, kjer ni ustanovljenega stalnega strokovnega telesa.

(2) Glede imenovanja članov, dobe imenovanja, nalog in vezanosti na mnenja se uporabljajo določbe prejšnjega člena.

11. člen **(prenehanje članstva v Strokovnem svetu)**

(1) Članu Strokovnega sveta, stalnega ali začasnega strokovnega telesa članstvo preneha:

1. z iztekom dobe, za katero je imenovan;
2. z odstopom;
3. s prenehanjem imenovanja za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača ali njegovo razrešitvijo;
4. če je zaradi pravnomočno izrečenega disciplinskega ukrepa v disciplinskem postopku po tem zakonu neprimeren za nadaljnje opravljanje nalog v Strokovnem svetu ali stalnem ali začasnem strokovnem telesu.

(2) Član, ki mu je prenehalo članstvo po 1. točki prejšnjega odstavka, opravlja pravice in dolžnosti člana do imenovanja novega člana.

(3) Razlog za prenehanje članstva po 2. točki prvega odstavka tega člena nastopi z dnem, ko vlada prejme pisno izjavo člana Strokovnega sveta o odstopu ali ko Strokovni svet prejme pisno

izjavo člana stalnega ali začasnega strokovnega telesa o odstopu. O nastopu okoliščin prenehanja članstva člana Strokovnega sveta vlada nemudoma obvesti ministrstvo.

(4) Razlog za prenehanje članstva po 3. točki prvega odstavka tega člena nastopi z dnem dokončnosti odločbe o prenehanju oziroma z dnem pravnomočnosti odločbe o razrešitvi.

(5) Članu Strokovnega sveta preneha članstvo po 4. točki prvega odstavka tega člena z dnem, ko Vlada ugotovi, da je član zaradi pravnomočno izrečenega disciplinskega ukrepa v disciplinskem postopku po tem zakonu neprimeren za nadaljnje opravljanje nalog v Strokovnem svetu.

(6) Članu stalnega ali začasnega strokovnega telesa preneha članstvo po 4. točki prvega odstavka tega člena, ko Strokovni svet z dvotretjinsko večino glasov vseh članov ugotovi, da je član zaradi pravnomočno izrečenega disciplinskega ukrepa v disciplinskem postopku po tem zakonu neprimeren za nadaljnje opravljanje nalog v stalnem ali začasnem strokovnem telesu.

(7) V primerih prenehanja članstva pred iztekom dobe, za katero je član imenovan, se imenuje nadomestnega člana po postopku in pod pogoji, ki veljajo za imenovanje člana. Nadomestnemu članu preneha članstvo z iztekom dobe, za katero je bil imenovan prejšnji član.

(8) Namestniku člana preneha imenovanje iz razlogov in po postopku, ki veljajo za člana po tem členu.

12. člen

(poslovnik in letno poročilo)

(1) Strokovni svet z dvotretjinsko večino glasov vseh članov sprejme poslovnik, s katerim natančneje uredi postopek priprave in poteka sej, način dela sveta, glasovanja, načine varovanja tajnosti podatkov, sodelovanja z drugimi organi, obveščanja javnosti in druga vprašanja izvedbene narave.

(2) Poslovnik se objavi na spletni strani ministrstva.

(3) Strokovni svet pripravi letno poročilo o delu za preteklo leto do 31. januarja tekočega leta in ga pošlje ministrstvu.

13. člen

(stroški, pečat in sedež)

(1) Predsednik, njegov namestnik in člani Strokovnega sveta, stalnih strokovnih teles in začasnih strokovnih teles so upravičeni do povračila stroškov v skladu z uredbo, ki določa sejnine in povračila stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih.

(2) Strokovni svet ima pečat okrogle oblike. Sredi pečata je grb Republike Slovenije, v zunanjem krogu pečata je napis Republika Slovenija, Strokovni svet za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje.

(3) Sedež Strokovnega sveta je na sedežu ministrstva, ki zagotavlja tudi finančne pogoje za delo sveta.

III. poglavje **PODROČJA IN SMERNICE**

14. člen **(strokovna in jezikovna področja)**

(1) Seznam strokovnih področij in podpodročij sodno izvedenskega ali sodno cenilskega dela oziroma jezikovnih področij ter opis teh področij in podpodročij določi ministrstvo na obrazložen predlog Strokovnega sveta in ga objavi na spletni strani. Obrazložitev iz prejšnjega stavka vsebuje navedbo utemeljenosti potrebe za določitev in opis področja ter podpodročja.

(2) Za vsako strokovno oziroma jezikovno področje ali za več vsebinsko povezanih področij skupaj morajo biti pred uvrstitvijo v seznam obstoječih področij izdelane smernice.

15. člen **(smernice za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj)**

(1) Ministrstvo na svoji spletni strani objavi splošne in posamične smernice za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj, ki jih morajo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači upoštevati pri svojem delu.

(2) Splošne in posamične smernice ter njihove spremembe ali dopolnitve potrdi Strokovni svet na predlog ustreznega stalnega ali začasnega strokovnega telesa, ki lahko za ta namen sodeluje z ustreznim strokovnim združenjem.

(3) Splošne smernice vsebujejo enotno navedbo strukture, navodil in napotkov za izdelavo izvedenskih mnenj in cenitev ter za tolmačenje.

(4) Posamične smernice vsebujejo zlasti napotke in navodila za izdelavo izvedenskih mnenj in cenitev na posameznih strokovnih področjih ali podpodročjih, metode in sredstva, ki jih sodni izvedenec ali sodni cenilec pri izdelavi uporablja, okvirna področja in vsebine, ki so za izdelavo lahko pomembne, in strukturo izvedenskega mnenja glede na posamezno strokovno področje ali podpodročje.

(5) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov strokovnemu telesu ni treba oblikovati posamičnih smernic za izdelavo izvedenskih mnenj in cenitev na posameznih strokovnih področjih ali podpodročjih ali za potrebe tolmačenj, če bodo po njegovem mnenju v teh primerih zadoščale splošne smernice.

IV. poglavje **POGOJI ZA IMENOVANJE**

16. člen **(pogoji za imenovanje)**

(1) Za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača je lahko imenovana fizična oseba, ki:

1. ima ustrezno strokovno znanje ter praktične sposobnosti in izkušnje za določeno področje dela izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja,
2. ima predbolonjsko univerzitetno izobrazbo ali končan bolonjski magistrski študijski program,
3. je državljan Republike Slovenije ali države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora in aktivno obvlada slovenski jezik,
4. je poslovno sposobna,
5. je osebnostno primerna,
6. ima najmanj šest let delovnih izkušenj s področja, na katerem želi opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača,
7. ni bila pravnomočno obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, zaradi katerega bi bila moralno neprimerna za opravljanje izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja, ker bi to lahko škodovalo nepristranskemu ali strokovnemu opravljanju njenega dela ali ugledu sodišča,
8. ne opravlja dejavnosti, ki ni združljiva s sodnim izvedenstvom ali cenilstvom,
9. ni bila razrešena kot sodni izvedenec, cenilec ali tolmač po določbah tega zakona iz razloga trajnega odvzema pravice opravljati delo sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja.

(2) Za delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača ni osebnostno primeren tisti, čigar delo oziroma ravnanje ne izkazuje utemeljenega pričakovanja, da bo izvedensko delo, cenitev ali tolmačenje opravljal pošteno ali vestno oziroma ne izkazuje utemeljenega pričakovanja, da bo varoval ugled in verodostojnost sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja. Šteje se tudi, da ta pogoj ni izpolnjen, kadar še ni minilo 5 let od pravnomočnosti odločbe o razrešitvi.

(3) Izjemoma je lahko imenovana za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača oseba, ki ima nižjo izobrazbo kot je to določeno v prvem odstavku tega člena, če zaradi neobstoja ustrezne stopnje študijskega programa v Republiki Sloveniji ni mogoče izpolniti zahtevanega pogoja izobrazbe.

(4) Oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, izkaže ustrezno strokovno znanje ter praktične sposobnosti in izkušnje z opravljenim posebnim preizkusom strokovnosti.

(5) Minister podrobneje predpiše način imenovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

17. člen

(izkaznica in štampljka)

- (1) Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači imajo izkaznico, s katero se izkažejo pri opravljanju dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja.
- (2) Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači pri opravljanju svojega dela uporabljajo štampljko.
- (3) Ministrstvo vodi evidenco o izdanih izkaznicah in štampljkah.
- (4) Za posamezno izkaznico se v evidenco vpisujejo naslednji podatki:

- osebno ime imetnika izkaznice;
- registrska številka izkaznice;
- datum izdaje;
- datum deponiranja in datum vračila izkaznice;
- razlog za deponiranje izkaznice;
- datum arhiviranja izkaznice in razlog zanj.

(5) Za posamezno stampiljko se v evidenco vpisujejo naslednji podatki:

- osebno ime imetnika stampiljke;
- datum deponiranja in datum vračila stampiljke;
- razlog za deponiranje stampiljke;
- datum arhiviranja stampiljke in razlog zanj.

(6) Podrobnejša pravila o vsebini in obliki izkaznice in stampiljke sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača določi minister s podzakonskim predpisom.

18. člen **(delo v sodnem postopku)**

(1) V sodnem postopku mora sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, ki ga je določilo sodišče, vedno, ko ugotovi, da za izvedbo naloge v celoti ali delno ni usposobljen, ali kadar obstajajo druge okoliščine, zaradi katerih utemeljeno pričakuje, da njegova naloga ne bo mogla biti v celoti ali delno v pomoč sodišču, na to pravočasno opozoriti sodišče.

(2) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko pisanje sodišču pošlje tudi v elektronski obliki, če to dopuščajo pravila postopka in če pošlje pisanje na način in v obliki, ki je v skladu s pravili, ki urejajo elektronsko poslovanje v teh postopkih.

(3) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko sodišču sporoči, da želi posredovanje pisanj po varni elektronski poti v varen elektronski predal ali na naslov za vročanje po varni elektronski poti, registriran v informacijskem sistemu sodstva, katerega naslov navede v vlogi, s katero sporoči sodišču, da želi takšen način posredovanja pisanj. Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, ki sodišču sporoči, da želi takšen način posredovanja pisanj, pisanje posreduje po varni elektronski poti na enak način kot stranki v postopku.

19. člen **(podatki)**

(1) Oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, mora ministrstvu poleg dokazil o izpolnjevanju pogojev za imenovanje posredovati še naslednje podatke:

- osebno ime,
- znanstveni ali strokovni naslov,
- enotno matično številko občana (EMŠO), če je nima, pa datum in kraj rojstva,
- poštni naslov, na katerem je dosegljiva,
- kontaktno številko telefona in kontaktni naslov elektronske pošte,
- podatke o zaposlitvi ali drugem zaposlitvenem statusu in
- navedbo strokovnega področja, podpodročja oziroma jezikovnega področja, s katerim želi biti oseba imenovana.

(2) Oseba podatke in dokazila o izpolnjevanju pogojev iz prejšnjega odstavka posreduje za potrebe pravne varnosti, postopka imenovanja, naknadnega preverjanja izpolnjevanja pogojev in postopka razrešitve.

20. člen **(poseben preizkus strokovnosti)**

(1) Poseben preizkus strokovnosti se opravlja pred komisijo, katere člani so:

- strokovnjaki s področja in podpodročja oziroma jezika, na katerem bo oseba opravljala izvedensko ali cenilsko delo oziroma tolmačenje,
- sodniki, državni odvetniki, državni tožilci, odvetniki ali notarji in
- uslužbenci ministrstva.

(2) Komisijo imenuje minister. Pri določanju članstva iz vrst strokovnjakov zagotavlja strokovno pomoč Strokovni svet.

(3) Člani komisije morajo imeti najmanj takšno stopnjo izobrazbe, kot se zahteva za imenovanje za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

(4) Celotni preizkus se lahko opravlja največ trikrat. Če oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, v treh poskusih preizkusa ne opravi, se šteje, da ne izpolnjuje pogoja strokovnega znanja in praktičnih sposobnosti za opravljanje dela sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

(5) Vsebino in način opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti predpiše minister.

21. člen **(prisega)**

(1) Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači so imenovani z dnem, ko pred ministrom izrečejo prisego:

– sodni izvedenci: »Prisegam pri svoji časti, da bom izvedensko delo opravljal(-a) po svoji vesti, nepristransko, v skladu s pravili znanosti in strokovnega znanja ter da bom podajal(-a) svoje izvide in mnenja natančno in popolno.«;

– sodni cenilci: »Prisegam pri svoji časti, da bom cenilsko delo opravljal(-a) po svoji vesti, nepristransko, v skladu s pravili znanosti in strokovnega znanja ter da bom podajal(-a) svoje cenitve natančno in popolno.«;

– sodni tolmači: »Prisegam, da bom svoje delo kot sodni tolmač opravljal(-a) vestno, natančno in po svojem najboljšem znanju.«.

(2) Sodni tolmači morajo v tridesetih dneh po prisegi zaradi overitve svojih podpisov in pečatov na listinah, ki so namenjene uporabi v tujini, deponirati podpise in pečate na ministrstvu.

(3) Če je za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača na določenem strokovnem področju, podpodročju ali jezikovnem področju imenovana oseba, ki je že sodni izvedenec za drugo strokovno področje, podpodročje oziroma jezikovno področje, ne izreče vnovične prisega, za novo področje oziroma podpodročje pa je imenovana z dnem vročitve odločbe o imenovanju.

(4) Če se spremeni poimenovanje strokovnega področja, podpodročja ali jezikovnega področja oziroma je treba sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača prerazporediti v seznamu področij ali podpodročij, ministrstvo sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izda ugotovitveno odločbo. Glede prisega in dneva imenovanja veljajo določbe prejšnjega odstavka.

V. poglavje

VODENJE IMENIKA IN EVIDENC

22. člen

(imenik)

(1) Ministrstvo za odločanje in vodenje postopkov po tem zakonu in za zagotavljanje pravne varnosti v postopkih pred sodišči in drugimi državnimi organi upravlja imenik sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki obsega naslednje podatke:

- osebno ime,
- znanstveni ali strokovni naslov,
- enotno matično številko občana (EMŠO), če je nima, pa datum in kraj rojstva,
- poštni naslov, na katerem je dosegljiva,
- kontaktno številko telefona in kontaktni naslov elektronske pošte,
- podatke o zaposlitvi ali drugem zaposlitvenem statusu,
- navedbo strokovnega področja, podpodročja oziroma jezikovnega področja, za katero je oseba imenovana,
- datum imenovanja,
- poklic,
- datum in kraj rojstva in
- podatek o pravnomočno izrečenem disciplinskem ukrepu.

(2) Podatki iz imenika se za potrebe izvajanja zadev sodne uprave brezplačno zagotavljajo sodiščem.

(3) Imenik je za pravno varnost, delovanje sodišč in drugih državnih organov v sodnih in drugih postopkih ter obveščanje strank javen v delu, ki obsega naslednje podatke:

- osebno ime,
- znanstveni ali strokovni naslov,
- poštni naslov, na katerem je dosegljiv, razen če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač izjavi, da naj se ta podatek v celoti ali delno izvzame iz javnega dela imenika,
- kontaktna številka telefona in kontaktni naslov elektronske pošte,
- podatek o zaposlitvi ali drugem zaposlitvenem statusu, razen če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač izjavi, da naj se ta podatek v celoti ali delno izvzame iz javnega dela imenika,
- navedba strokovnega področja, podpodročja oziroma jezikovnega področja, za katero je oseba imenovana,
- datum imenovanja in
- podatek o javnem opominu, če je bil ta izrečen kot disciplinski ukrep za obdobje enega leta po pravnomočnosti odločbe, ki je bila podlaga za vpis tega podatka.

(4) Javni del imenika se objavi na spletni strani ministrstva.

(5) Za potrebe posodabljanja imenika ter vodenja ali odločanja v postopkih po tem zakonu ali drugih zakonih lahko ministrstvo pridobiva in obdeluje naslednje podatke o sodnem izvedencu, sodnem cenilcu ali sodnem tolmaču:

- podatek o stalnem in začasnem prebivališču od upravljavca centralnega registra prebivalstva;
- podatek o vpisu ali izpisu v kazensko evidenco glede kaznivih dejanj iz 7. točke prvega odstavka 16. člena tega zakona od upravljavca kazenske evidence;
- podatek o datumu smrti od upravljavca matičnega registra in
- podatek o zdravstvenem zavarovanju od upravljavca evidence o zavarovanih osebah obveznega zdravstvenega zavarovanja.

(6) Podatki o posamezniku se po izbrisu iz imenika arhivirajo. Ministrstvo zagotavlja trajno hrambo arhiviranih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

(7) Pravico do vpogleda v arhivirane podatke imenika imajo subjekti iz drugega odstavka zaradi potreb uradnih postopkov, in upravičene osebe, ki izkažejo pravni interes. Pravni interes je izkazan, če arhiviran podatek vpliva na pravice in obveznosti osebe, ki nastopa kot stranka v postopkih.

23. člen

(dolžnost sporočanja podatkov)

(1) Za namene iz prejšnjega člena mora sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač pisno ali po elektronski pošti sporočiti ministrstvu vsako spremembo podatkov o poštnem naslovu, na katerem je dosegljiv, naslovu stalnega ali začasnega prebivališča, kontaktni telefonski številki ali naslovu elektronske pošte in podatkov o zaposlitvi ali drugem zaposlitvenem statusu.

(2) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač mora za namene iz prejšnjega odstavka posredovati pisno izjavo, da so vsi podatki, ki se v zvezi z njim vodijo v imeniku, točni, oziroma sporočiti podatke, ki so spremenjeni, in sicer do konca januarja v posameznem koledarskem letu.

(3) V roku iz prejšnjega odstavka mora sodni izvedenec, cenilec ali tolmač ministrstvu posredovati tudi pisno izjavo o delu v prejšnjem koledarskem letu (poročevalsko obdobje), ki vsebuje podatke o izvedenskih mnenjih, cenitvah oziroma prevodih ali tolmačenjih, in sicer:

- število izdelanih izvedenskih mnenj, cenitev ali prevodov oziroma opravljenih tolmačenj in njihovih dopolnitev ter
- nazive državnih organov, ki so zahtevali izvedbo njegovega dela.

(4) Če ministrstvo ne prejme pisnih izjav v predpisanem roku, sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača izbriše iz javnega dela imenika in spet vpiše v ta del imenika po posredovanju obeh zahtevanih izjav.

(5) Sodni izvedenec, sodni cenilec oziroma sodni tolmač mora za potrebe izvajanja tega zakona vsa izdelana izvedenska mnenja, cenitve oziroma prevode listin hraniti v fizični ali elektronski obliki, in sicer še najmanj pet let po njihovem nastanku.

24. člen **(mirovanje)**

(1) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko enkrat v petih letih zahteva, da se ga začasno izbriše iz javnega dela imenika za obdobje, ki ne more biti krajše od treh mesecev in ne daljše od enega leta (subjektivni razlogi).

(2) V primeru objektivnih razlogov, kot je zlasti dolgotrajna bolezen ali druga okoliščina, neodvisna od volje sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača in ki je ne more preprečiti niti njegova skrbnost, lahko ta zahteva, da se ga začasno izbriše iz javnega dela imenika za obdobje, navedeno v zahtevi, vendar ne za obdobje, daljše od pet let.

(3) Obdobje mirovanja ne vpliva na njegove pravice in obveznosti, ki so povezane z njegovim statusom.

25. člen **(evidenca preizkusov)**

(1) Za potrebe izvajanja preizkusov in spremljanja stanja na tem področju Center za izobraževanje v pravosodju vodi evidenco posebnih preizkusov strokovnosti za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, ki vsebuje:

- navedbo strokovnega področja in podpodročja oziroma jezika, za katerega se opravlja posebni preizkus strokovnosti,
- zaporedno številko preizkusa,
- osebno ime osebe, ki opravlja preizkus, in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča,
- številko spisa,
- datum in kraj rojstva,
- stopnjo in vrsto izobrazbe,
- komisijo za posebni preizkus strokovnosti,
- datum opravljanja preizkusa,
- znesek in datum plačila stroškov preizkusa ter
- uspeh pri preizkusu.

(2) Evidenca iz prejšnjega odstavka se hrani trajno.

(3) Pri izdelavi statističnih analiz se smejo osebni podatki uporabljati in objavljati tako, da identiteta osebe ni razvidna.

VI. poglavje

STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE

26. člen

(izobraževanja in posebni preizkusi strokovnosti)

(1) Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači se morajo strokovno izpopolnjevati in sproti seznanjati zlasti z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma sodelovati na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, ki jih organizira pristojni državni organ, pooblaščen organizacija, strokovno združenje ali druga strokovna institucija.

(2) Minister lahko na predlog Strokovnega sveta odredi, da morajo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači s posameznih strokovnih področij in podpodročij oziroma jezika v določenem roku opraviti posebne preizkuse strokovnosti. Če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač preizkusa ne opravi, se izbriše iz javnega dela imenika in se spet vpiše v ta imenik po opravljenem preizkusu.

(3) Celotni preizkus se lahko opravlja največ trikrat. Če oseba v treh poskusih preizkusa ne opravi, se šteje, da ne izpolnjuje pogoja strokovnega znanja in praktičnih sposobnosti za opravljanje dela sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

27. člen

(načini preverjanja strokovnosti)

(1) Po preteku petih let od dneva imenovanja in po preteku vsakih nadaljnjih petih let Strokovni svet po predhodni obravnavi pri ustreznem strokovnem telesu preverja strokovnost sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

(2) Praviloma se strokovnost preverja na način predložitve dokazil o strokovnem izpopolnjevanju ter seznanitvi z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma o sodelovanju na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se lahko strokovnost preverja tudi na način:

- podaje predloga ministru za opravljanje posebnega preizkusa strokovnosti;
- preverjanja vestnosti izdelave treh naključno predloženih anonimiziranih prepisov izvedenskih mnenj, cenitev ali prepisov prevodov, izdelanih v minulem obdobju imenovanja;
- upoštevanja mnenj, priporočil, ocen ali drugih dokazil o strokovnem izpopolnjevanju ali
- z določitvijo drugega ustreznega načina, ki bo zagotovil preverjanje strokovnosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

(4) Po izvedenem preverjanju strokovnosti poda Strokovni svet o tem mnenje, ki ga posreduje ministru. Če iz mnenja izhaja, da sodni izvedenec, cenilec ali tolmač ne izkazuje strokovnosti, se šteje, da ne izpolnjuje pogoja strokovnega znanja in praktičnih sposobnosti za opravljanje dela sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

VII. poglavje
DISCIPLINSKA ODGOVORNOST IN POSTOPEK

28. člen
(disciplinska odgovornost)

(1) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač je disciplinsko odgovoren, če pri izvajanju ali v zvezi z izvajanjem dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja krši določbe tega zakona oziroma drugih predpisov ali če s katerimkoli svojim ravnanjem krni ugled ali verodostojnost sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja.

(2) Določbe tega zakona, ki urejajo disciplinsko odgovornost sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, ne veljajo, če drug zakon ureja nadzor nad njihovim delom.

29. člen
(disciplinski ukrepi)

(1) V disciplinskem postopku proti sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču se lahko izrečejo naslednji disciplinski ukrepi:

1. Disciplinski ukrepi za lažje kršitve so:

- pisni opomin;
- javni opomin, ki se za obdobje enega leta po pravomočnosti vpiše v javni del imenika.

2. Disciplinski ukrepi za hujše kršitve so:

- denarna kazen, ki ni manjša od 300 eurov in ne večja od 1.000 eurov;
- začasen odvzem pravice opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, za obdobje, ki ni krajše od dveh in ne daljše od štirih let;
- trajen odvzem pravice opravljati sodno izvedenstvo, cenilstvo ali tolmačenje.

(2) Vedno je kot glavni ali stranski disciplinski ukrep mogoče izreči napotitev sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača na posebni preizkus strokovnosti s posameznega strokovnega ali jezikovnega področja. Za napotitev na posebni preizkus strokovnosti se uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo poseben preizkus strokovnosti.

(3) Ne glede na disciplinske ukrepe iz prvega odstavka tega člena se sme za lažje disciplinske kršitve izreči pisno opozorilo, če je kršitev storjena v takih olajševalnih okoliščinah, ki jih delajo posebno lahko.

30. člen
(disciplinske kršitve)

Vrste disciplinskih kršitev so:

1. Lažje disciplinske kršitve:

- a) dejanja, ki pomenijo kršitev ugleda ali verodostojnosti sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
- b) neprimerno ali žaljivo obnašanje pri opravljanju dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
- c) dejanja ali opustitev dejanj, s katerimi krši ugled ali verodostojnost sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
- d) neupravičen nepristop k posebnemu preizkusu strokovnosti, če ga je odredil minister;
- e) neupoštevanje pravil znanosti in stroke, ki ne povzročijo hujših škodljivih posledic za stranke ali druge udeležence (lažja nevestnost);
- f) sklicevanje na svoj status v zadevah, v katerih nima zakonskega pooblastila;
- g) neupravičena odklonitev dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
- h) neredno opravljanje dolžnosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

2. Hujše disciplinske kršitve:

- a) neupoštevanje pravil znanosti in stroke, če zaradi tega nastanejo ali bi lahko nastale hujše škodljive posledice za stranke ali druge udeležence (hujša nevestnost);
- b) večkratno neredno opravljanje dolžnosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača;
- c) ponovitev disciplinskih kršitev, za katere je sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču že bil pravnomočno izrečen disciplinski ukrep in je na podlagi njegovega obnašanja ali ravnanja utemeljeno sklepati, da ne bo vestno ali pošteno opravljal delo sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
- d) nepravočasno opozorilo sodišču, da sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač za izvedbo naloge ni v celoti ali delno usposobljen ali da obstajajo druge okoliščine, zaradi katerih je bilo mogoče utemeljeno pričakovati, da njegova naloga ne bo mogla biti v celoti ali delno v pomoč sodišču;
- e) nepooblaščen uporaba ali razkrivanje oziroma razkritje zaupnih podatkov, za katere izve v zvezi z opravljanjem dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja.

31. člen **(izrekanje disciplinskih ukrepov)**

(1) Izrečeni disciplinski ukrepi morajo biti sorazmerni s težo disciplinske kršitve.

(2) Pri izrekanju disciplinskih ukrepov se upoštevajo vse okoliščine, ki vplivajo na vrsto ukrepa in višino denarne kazni, zlasti pa teža kršitve in njene posledice, povzročena škoda, stopnja odgovornosti, prejšnje delo in vedenje osebe, zoper katero se vodi disciplinski postopek, ter morebitni prej izrečeni disciplinski ukrepi.

(3) Pri izrekanju disciplinskega ukrepa denarne kazni in določitvi roka za plačilo, ki ne sme biti krajši od enega meseca in ne daljši od šestih mesecev, se upošteva tudi premoženjsko stanje osebe, ki ji je bil izrečen disciplinski ukrep.

32. člen
(začasen in trajen odvzem)

(1) Če je sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izrečen začasen odvzem pravice opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, se ga za čas obdobja, ki začne teči od dokončnosti izrečenega ukrepa, izbriše iz javnega dela imenika, pri ministrstvu pa mora za čas tega obdobja deponirati štampljko in izkaznico.

(2) Če je sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izrečen trajen odvzem pravice opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, ga minister razreši.

33. člen
(disciplinska evidenca)

(1) Za potrebe izvrševanja pristojnosti po tem zakonu ministrstvo upravlja disciplinsko evidenco, v kateri se obdelujejo naslednji podatki iz pravnomočnih odločb o izrečenih disciplinskih ukrepih:

- ime in priimek ter EMŠO sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, če je nima, pa datum in kraj rojstva,
- številka in datum odločbe in
- izrečen disciplinski ukrep.

(2) Disciplinska evidenca se lahko upravlja v okviru upravljanja imenika sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

(3) Disciplinska evidenca se hrani trajno.

(4) Ministrstvo lahko za opravljanje nalog pravosodne uprave v disciplinsko evidenco vpogleduje ter podatke izpiše, kopira ali prepiše.

34. člen
(sklep o uvedbi)

(1) Disciplinski postopek s sklepom uvede minister na obrazložen predlog predsednika sodišča, predsednika Strokovnega sveta, generalnega državnega tožilca, generalnega državnega odvetnika, varuha človekovih pravic, predsednika Odvetniške zbornice Slovenije ali po uradni dolžnosti. Zoper sklep ni dovoljena pritožba.

(2) Disciplinskega postopka, kjer se sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču očita lažja ali hujša nevestnost, ni mogoče uvesti pred pravnomočnostjo zadeve, v kateri je oseba opravljala delo sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja.

35. člen
(pravica do izjave)

(1) V disciplinskem postopku mora sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, zoper katerega je uveden postopek, imeti možnost, da se izjavi glede kršitev, zaradi katerih se postopek vodi.

(2) V disciplinskem postopku odloča minister.

(3) Zoper odločbo ministra je dovoljen upravni spor.

(4) Podrobnejše določbe o izvedbi disciplinskega postopka predpiše minister.

36. člen **(uporaba postopkovnih določb)**

(1) Vsa pisanja v zvezi z disciplinskim postopkom se osebi, zoper katero je uveden disciplinski postopek, vročajo priporočeno po pošti ali po elektronski pošti, če ima oseba v postopku varen elektronski predal.

(2) V disciplinskem postopku se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ta zakon ne določa drugače.

37. člen **(strokovna ocena)**

(1) Če je za ugotovitev ali presojo kakšnega dejstva, ki je pomembno za disciplinski ali razrešitveni postopek, potrebno ustrezno strokovno znanje oziroma strokovna ocena, mnenje o tem poda Strokovni svet.

(2) Zahteva za podajo mnenja mora vsebovati navedbo okoliščin, dejstev in vprašanj, do katerih se mora opredeliti Strokovni svet, ter rok za predložitev mnenja.

(3) Strokovni svet lahko za potrebe oblikovanja mnenja ustanovi začasno strokovno telo po določbah tega zakona ali sodeluje s stalnim strokovnim telesom.

(4) Minister je pri svoji odločitvi vezan na mnenje Strokovnega sveta.

38. člen **(začasna prepoved)**

(1) Če je uveden disciplinski postopek zaradi kršitev, zaradi katerih se sme izreči ukrep začasnega ali trajnega odvzema pravice opravljati sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo ali sodno tolmačenje, lahko minister sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izreče začasno prepoved opravljati sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo ali sodno tolmačenje (suspenz).

(2) Začasna prepoved lahko traja do konca disciplinskega postopka, vendar največ eno leto, suspendirani sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač pa mora pri ministrstvu za obdobje začasne prepovedi deponirati štampljko in izkaznico.

39. člen

(zastaranje)

- (1) Pregon disciplinskih kršitev zastara v dveh letih od dneva kršitve.
- (2) Če ima očitana disciplinska kršitev tudi znake kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog, zastara pregon v enakem roku, kot ga določa zakon za zastaranje pregona za kaznivo dejanje.
- (3) Če gre za očitek disciplinske kršitve lažje ali hujše nevestnosti, kjer disciplinskega postopka ni mogoče uvesti pred pravnomočnostjo zadeve, v kateri je oseba opravljala delo sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja, začne zastaralni rok teči s trenutkom pravnomočnosti te zadeve.
- (4) Zastaranje pregona disciplinske kršitve pretrga vsako opravilo v disciplinskem postopku.
- (5) Izvršitev disciplinskega ukrepa zastara v dveh letih od pravnomočnosti odločbe, s katero je bil ukrep izrečen.
- (6) V vsakem primeru pregon disciplinske kršitve zastara, ko preteče dvakrat toliko časa, kolikor je določeno za zastaranje pregona, izvršitev disciplinskega ukrepa pa, ko preteče dvakrat toliko časa, kolikor je določeno za zastaranje izvršitve disciplinskega ukrepa.

40. člen (stroški)

Glede opredelitve obsega, višine in povrnitve stroškov, nastalih v okviru disciplinskega postopka, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

VIII. poglavje PRENEHANJE, RAZREŠITEV, IZBRIS IN SUSPENZ

41. člen (prenehanje imenovanja)

(1) Minister ugotovi prenehanje imenovanja za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, če ta poda pisno izjavo, da ne želi več opravljati sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja.

(2) Šteje se, da razlog nastopi, ko izjavo prejme ministrstvo.

(3) Z dnem vročitve odločbe o prenehanju imenovanja se sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač ne sme več sklicevati na svoj status, ki ga je imel kot sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati brez sklicevanja na status.

42. člen (razrešitev)

- (1) Minister sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača razreši:
1. če je bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje v zvezi z opravljanjem dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
 2. če je bil pravnomočno obsojen za naklepno kaznivo dejanje na kazen najmanj šestih mesecev zapora;
 3. če mu je v pravnomočno zaključenem disciplinskem postopku trajno odvzeta pravica opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača;
 4. če ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje.
- (2) Z dnem vročitve odločbe o razrešitvi se sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač ne sme več sklicevati na svoj status, ki ga je imel kot sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati brez sklicevanja na status.
- (3) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, ki je razrešen, mora ministrstvu oddati svojo izkaznico in štampljko.
- (4) Minister v predpisu iz šestega odstavka 16. člena tega zakona predpiše način razrešitve sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

43. člen **(izbris iz javnega dela imenika)**

- (1) Če je zoper sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača vložen obtožni akt zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti, ga ministrstvo najpozneje v treh dneh po seznaitvi s pravnim dejstvom izbriše iz javnega dela imenika.
- (2) Vnovičen vpis v javni del imenika se opravi po prenehanju razlogov, zaradi katerih je bil opravljen izbris.
- (3) O pravnih dejstvih iz prejšnjih odstavkov mora državno tožilstvo, ki je obtožni akt vložilo, nemudoma ali najpozneje v treh dneh po nastanku teh dejstev obvestiti ministrstvo. Obvestilo šteje kot naloga državnotožilske uprave.

44. člen **(začasna prepoved)**

- (1) Če je zoper sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti, minister sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu oziroma sodnemu tolmaču začasno prepove opravljati delo sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja.
- (2) Začasna prepoved traja do pravnomočnosti odločbe, s katero se konča kazenski postopek, suspendirani sodni izvedenec, cenilec ali tolmač pa mora pri ministrstvu za čas obdobja začasne prepovedi deponirati štampljko in izkaznico.
- (3) Zoper odločbo o začasni prepovedi opravljanja dela je dovoljeno sprožiti upravni spor v osmih dneh od njene vročitve. O tožbi sodišče odloča prednostno.
- (4) O pravnih dejstvih iz prvega ali drugega odstavka mora pristojno sodišče nemudoma ali najpozneje v treh dneh po nastanku teh dejstev obvestiti ministrstvo. Obvestilo šteje kot naloga sodne uprave.

IX. PLAČILO ZA OPRAVLJENO DELO

45. člen

(pravica do plačila za opravljeno delo)

(1) Sodni izvedenec, sodni cenilec in sodni tolmač imajo pravico do plačila za opravljeno izvedensko in cenilsko delo oziroma delo tolmača in pravico do povrnitve stroškov, ki so jih imeli v zvezi z izvedenskim in cenilskim delom oziroma delom tolmača.

(2) Če sodni izvedenec, sodni cenilec oziroma sodni tolmač izvida oziroma mnenja, cenitve oziroma prevoda ne izdela v roku, ki mu ga določi sodišče ali drug državni organ, se mu znesek plačila zniža za en odstotek za vsak dan zamude, vendar skupno največ za 50 odstotkov, razen če sodni izvedenec, sodni cenilec oziroma sodni olmač izkaže, da je do prekoračitve roka prišlo iz upravičenih razlogov.

(3) Šteje se, da nagrada za delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, kot je plačilo za opravljeno delo poimenovano v drugih predpisih, pomeni plačilo za opravljeno delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

(4) Minister predpiše višino plačila za opravljeno delo ter povrnitev stroškov iz prvega odstavka tega člena.

X. poglavje

POSREDOVANJE PODATKOV

46. člen

(dolžnost posredovanja podatkov)

(1) Upravitelj uradnih evidenc, registrov, javnih knjig, zbirk osebnih podatkov in drugih varovanih podatkov morajo sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem brezplačno in nemudoma, najpozneje pa v osmih dneh od prejema zahteve, posredovati podatke, ki jih potrebujejo za izdelavo izvedenskega mnenja ali cenitve oziroma tolmačenja ali prevoda na podlagi priložene odredbe ali sklepa sodišča oziroma upravnega organa za izdelavo izvedenskega mnenja ali cenitve oziroma odredbe za tolmačenje ali prevod.

(2) Potrebne podatke morajo brezplačno in v najkrajšem možnem roku posredovati tudi osebe zasebnega sektorja, pod pogojem, da je ta obveznost izrecno navedena v odredbi ali sklepu sodišča oziroma upravnega organa.

XI. poglavje

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

47. člen

(imenovanje članov Strokovnega sveta)

(1) Upravičeni predlagatelji predlagajo člane in namestnike članov Strokovnega sveta iz 6. člena tega zakona v enem mesecu po uveljavitvi tega zakona.

(2) Vlada Republike Slovenije imenuje člane in namestnike članov Strokovnega sveta v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

48. člen
(konstitutivna seja)

(1) Konstitutivno sejo Strokovnega sveta v 15 dneh po imenovanju skliče najstarejši član.

(2) Strokovni svet sprejme poslovnik o svojem delu in ustanovi stalna strokovna telesa najpozneje do začetka uporabe tega zakona.

49. člen
(letno poročilo)

Strokovni svet izdela letno poročilo o delu za prvo naslednje leto po letu, v katerem je bil ustanovljen.

50. člen
(opisi področij in smernice)

Za strokovna področja in podpodročja sodnega izvedenskega ali sodnega cenilskega dela oziroma za jezikovna področja se opisi, splošne oziroma posamične smernice sprejmejo in objavijo na spletni strani ministrstva v dveh letih po začetku uporabe tega zakona.

51. člen
(dolžnost sporočanja podatkov)

(1) Sodni izvedenci, sodni cenilci oziroma sodni tolmači morajo pisno izjavo o delu iz tretjega odstavka 23. člena tega zakona prvič posredovati do konca januarja 2020 za koledarsko leto 2019.

(2) Do izpolnitve obveznosti iz prejšnjega odstavka se četrti odstavek 23. člena tega zakona uporablja le v delu, ki se nanaša na posredovanje izjave iz drugega odstavka 23. člena tega zakona.

52. člen
(dokončanje že začelih postopkov)

Postopki imenovanj ali razrešitev sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki so se začeli pred uporabo tega zakona, se končajo po dosedanjih predpisih.

53. člen
(uporaba določb o disciplinski odgovornosti)

Določbe o disciplinski odgovornosti in postopku se lahko uporabljajo le za kršitve, ki so nastale po začetku uporabe tega zakona.

54. člen

(izdaja podzakonskih predpisov)

Podzakonski predpisi, določeni s tem zakonom, se izdajo v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

55. člen

(prenehanje veljavnosti in uporaba predpisov)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

- Pravilnik o sodnih izvedencih in cenilcih (Uradni list RS, št. 88/10, 1/12, 35/13 in 50/15);
- Pravilnik o sodnih tolmačih (Uradni list RS, št. 88/10, 1/12, 35/13 in 50/15) in
- Pravilnik o zagotovitvi sredstev za strokovno izpopolnjevanje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev (Uradni list RS, št. 87/05).

(2) Podzakonski predpisi iz prejšnjega odstavka se uporabljajo do uveljavitve podzakonskih predpisov po tem zakonu.

56. člen

(prenehanje veljavnosti in uporaba zakonov)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati 12. poglavje ter 84. člen, 85. člen, 86. člen, 87. člen, 88. člen, 89. člen, 90. člen, 91. člen, 92. člen, 93. člen, 94. člen, 95. člen, 95.a člen in 96. člen Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13 in 17/15).

(2) Določbe zakona iz prejšnjega odstavka se uporabljajo do začetka uporabe tega zakona.

57. člen

(ocena stanja)

Vlada v dveh letih od uporabe tega zakona skupaj s Strokovnim svetom poroča Državnemu zboru Republike Slovenije o doseganju ciljev prenove sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja.

58. člen

(začetek uporabe)

5. člen do 13. člen tega zakona se začnejo uporabljati z dnem začetka veljavnosti tega zakona.

59. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati tri mesece po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2019.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu:

Predlagani člen določa vsebino urejanja predloga zakona. V njem so okvirno navedena vsa področja, ki jih v zvezi s sodnimi izvedenci, sodnimi cenilci in sodnimi tolmači ureja zakon kot enotni, krovni akt.

Na tem mestu se predlagatelj opredeljuje do predloga, podanega v okviru usklajevanja, in sicer naj se termin »cenilec« nadomesti s terminom »ocenjevalec«, termin »cenitev« pa z besedo »ocenitev«. Razlog za spremembo poimenovanja naj bi bilo dejstvo, da ocenjevalci ocenjujejo vrednost in podajajo ocene, in ne cen. Dalje, da je cena dejstvo in jo določa trg, vrednost pa je mnenje o najverjetnejši ceni.

Predlagatelj je vpogledal v Mnenje Sekcije za terminološke slovarje (<https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/svetovanje/cenilka#v>) in v celoti citira odgovor (avgust 2017):

»Strinjamo se z vami, da bi bilo s strogo besedotvornega vidika za pojem, pri katerem gre za ocenjevanje, bolj smiselno uporabiti termin ocenjevalec ali ocenjevalka kot pa cenilka. Pri tvorjenkah ocenjevalec in ocenjevalka je v podstavi glagol ocenjevati, medtem ko je pri tvorjenki cenilka v podstavi glagol ceniti. Ker glagola ocenjevati in ceniti v sodobnem jeziku nista sinonimna v vseh pomenih, bi bilo zaradi natančnosti izražanja vsaj načeloma smiselno ločevati tudi višjestopenjske tvorjenke iz omenjenih glagolov.

Kljub morebitnim besedotvornim pomislekom pa se je za označevanje omenjenega pojma v stroki relativno uveljavil termin cenilka, ki ga navaja tudi Statistični terminološki slovar in drugi viri, npr. M. Golmajer Desezoniranje časovnih vrst (2013, str. 33, 44); T. Kraner Šumenjak in V. Šuštar Parametrični in neparametrični pristopi za odkrivanje trenda v časovnih vrstah (2011, str. 307). Ker je v terminologiji eno od pomembnih načel tudi ustaljenost, v tem primeru menjava termina kljub uvodoma omenjeni (drobni) jezikovnosistemski nedoslednosti odsvetujemo. Menimo, da obstaja nevarnost, da bi bila takšna jezikovna intervencija neuspešna in bi po nepotrebnem povzročila le dvojnost v poimenovanju. Menjava relativno ustaljenega termina je namreč lahko uspešna le v primeru, da je obstoječe poimenovanje izrazito moteče oz. zavajajoče za velik del stroke. Ta pogoj pa vsaj po našem mnenju v tem primeru ni izpolnjen. Tudi na splošno lahko rečemo, da so v terminologijah različnih strok relativno pogosti termini, ki izkazujejo določene jezikovnosistemske pomanjkljivosti, a so se kljub temu uveljavili in jih danes nihče več ne skuša zamenjati, ker so postali sestavni del terminološkega sistema stroke.

Svetujemo torej, da se za angleški termin estimator v slovenščini še naprej uporablja termin cenilka, ki je ustaljen in tudi njegove jezikovnosistemske pomanjkljivosti niso tako moteče, da bi upravičevale njegovo menjavo.»

Glede na navedeno in ob upoštevanju razlogov, ki po mnenju predlagatelja vendarle prepričajo, zlasti v delu, ki se nanaša na dejstvo, da gre za sestavni del terminološkega sistema stroke, predlagatelj ohranja besedi cenilec in cenitev tudi v tem predlogu zakona.

Bi bilo pa dobro v prihodnosti, morda v okviru pristojnosti Strokovnega sveta (prim. prvo alinejo 7. člena predloga zakona), proučiti tako vsebinsko razlikovanje med terminom »izvedenec« in »cenilec« kot tudi terminološko razlikovanje med besedama »cenilec« in »ocenjevalec« oziroma »tolmač« in »prevajalec«. Gre namreč za vprašanja, katerih odgovori tudi znotraj stroke, razen glede tolmačenja in prevajanja (iz tega razloga glej drugi odstavek predloga tega člena), niso povsem poenoteni.

K 2. členu

Drugi člen opredeljuje status sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev oziroma izpostavlja osnovno definicijo in ciljni namen sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, to je, da opravljajo (strokovne) naloge na zahtevo sodišč. Vsebinsko je v prvih treh odstavkih člen enak prvim trem odstavkom 84. člena trenutno veljavnega Zakona o sodiščih (ZS) in predlagatelju se zdi smiselno, da ga v tem delu v celoti ohrani tudi v predlogu novega zakona, saj ta ne posega v prvotni namen imenovanja sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev – primarno je poudarjena njihova vloga strokovnih pomočnikov sodišč (tako tudi v obrazložitvi odločitve Ustavnega sodišča U-I-84/15-19 z dne 18. 5. 2017: »... V primeru, ko dajejo izvide, mnenja ali cenitve na zahtevo sodišča ali upravnega organa, izvajajo funkcijo pomočnika sodišča oziroma drugega državnega organa ... Sodni tolmači delujejo v vlogi pomočnika sodišča oziroma državnega organa ...«).

Predlagatelj je sicer v okviru prvotnih tez osnutka zakona nameraval časovno omejiti status in s tem imenovanje sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev na npr. šest (6) let (v idejnih zasnovah tudi npr. na 7 ali 10 let, kot to poznajo katere od primerljivih ureditev), in sicer z namenom zagotavljanja preverjanja in tudi ohranjanja strokovnega znanja – z vnovičnim opravljanjem izpita. Že med usklajevanjem besedila osnutka predlaganega zakona (zlasti prvih Izhodiščnih tez) s strokovno javnostjo pa se je izkazalo, da ideja ne bi dosegla svojega namena, torej da sodni izvedenci, cenilci in tolmači z vnovičnim opravljanjem izpita po šestih letih ne bi bistveno izboljšali svojega strokovnega znanja, saj ga lahko pridobijo na učinkovitejši način, na primer s kakovostnimi izobraževanji. Strokovna javnost je hkrati večkrat poudarila, da bi tovrstna ureditev občutno zmanjšala željo postati sodni izvedenec, cenilec ali tolmač, kar bi posledično pomenilo, da bi se zmanjšalo tako število kandidatov za sodne izvedence, cenilce in tolmače kot tudi število že imenovanih. Zaradi tega pa bi se seveda zmanjšali tudi storilnost sodišč in pravna varnost, saj ne bi bilo zadostnega števila strokovnjakov, ki bi lahko kar se da hitro in kakovostno ponudili pomoč sodni veji oblasti. Po mnenju predlagatelja je zato pomembneje okrepiti pomen strokovnega znanja in usposobljenosti posameznikov, kar mora biti podano ves čas trajanja licence, kot pa časovno zamejiti veljavnost trajanja podeljene licence. Pomembno vlogo zato s predlogom zakona dobiva Strokovni svet, ki bo zagotavljal njihovo strokovnost in bo pomemben usklajevalec, ki bo jamčil za ohranitev licence (več o Strokovnem svetu bo obrazloženo v nadaljevanju).

Novost je zadnji, četrti odstavek tega člena, ki določa, da sodnemu izvedencu, cenilcu ali tolmaču preneha status (le) v primerih in pod pogoji, ki jih določa ta zakon. Gre za določbo, ki se zdi morda na prvi pogled odveč, saj je navedeno mogoče zaključiti že sicer. A vendar je s predlaganim odstavkom predlagatelj želel poudariti, da samo ta zakon lahko določa primere in pogoje, ob katerih je mogoče prenehanje statusa. Gre za določbo, ki jo (podobno) pozna na primer tudi Zakon o sodniški službi za sodnike (glej 5. člen Zakona o sodniški službi), s čimer je vselej še posebej poudarjena trajnost funkcije/statusa.

K 3. členu

Navedeni člen ureja sklicevanje na status sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev in je vsebinsko enak 85. členu trenutno veljavnega Zakona o sodiščih²⁴ (v nadaljevanju: ZS). Strokovna javnost je že od sprejema zadnje novele ZS večkrat poudarila, da bi bilo vprašanje sklicevanja na status treba reševati za vse enako, torej enako za sodne izvedence, cenilce in tolmače. Sodni izvedenci in cenilci se namreč v nasprotju s sodnimi tolmači na svoj status ne smejo sklicevati, kadar dajejo izvide, mnenja in cenitve na zahtevo stranke zaradi uveljavljanja njenih pravic. Ker je predlagatelj navedeno problematiko že obširno pojasnil v okviru uvodnih obrazložitvev, na tem mestu samo vnovič poudarja, da je Ustavno sodišče RS z odločbo, opr. št. U-I-84/15-19 z dne 18. 5. 2017, odločilo, da prvi odstavek 85. člena Zakona o sodiščih ni v neskladju z Ustavo. Predlagatelj je predmetni odločitvi Ustavnega sodišča tudi sledil in vsebinsko ohranil enak način urejanja sklicevanja na status.

Sklicevanje na status pa ne pomeni, da sodni izvedenci ali cenilci ne bi smeli pri svojih delih dejstvo obstoja statusa navajati kot reference. Vprašanje sklicevanja na status namreč pomeni (ne)dovoljenost uporabe žiga sodnega izvedenca ali cenilca pri izvajanju nalog izvedenstva ali cenilstva.

K 4. členu

V tem členu se ohranja vsebina 86. člena trenutno veljavnega ZS, in sicer gre za ureditev javnega poziva, znanega v našem sistemu od novele Zakona o sodiščih 2015, ki se je izkazal za bistven prispevek k racionalizaciji upravnega poslovanja, prav tako pa je poudaril vlogo predsednikov sodišč, ki so imeli pravzaprav vse do ureditve leta 1994 bistveno večje pristojnosti na teh področjih.

K 5. členu

Gre za uvodni člen v II. poglavju predloga zakona, ki ima naslov Strokovni svet. Navedeno poglavje je eno od najpomembnejših poglavij in ključna novost, ki jo je bilo vsa leta delovanja po sistemu predpisov iz leta 1994 zaznati kot nujno potrebno za urediti. Vloga stroke je bila v dosedanjih predpisih sicer omenjena, a bistveno premalo in s prenizko stopnjo formalne zavezanosti. Navedeno poskuša predlagatelj urediti z določbami od 5. do 13. člena, kjer ustanavlja Strokovni svet za sodno izvedenstvo, cenilstvo in tolmačenje.

V tem členu je opredeljen Strokovni svet. Gre torej za popolnoma nov inštitut, ki pa je po mnenju predlagatelja nujno potreben tako za krepitev stroke na področju imenovanj, razrešitev in podaljševanja statusa kot tudi zaradi potrebe po enotnem sogovorniku v primerih številnih strokovnih vprašanj. Kljub temu, da ustanavljanje svetov, komisij in strokovnih teles našemu sistemu ni tuje, je predlagatelj navedeno ustanovitev Strokovnega sveta dosledno pretehtal in se po temeljitem posvetovanju s stroko, tehtnem premisleku in ob odsotnosti drugih primernejših alternativ odločil za navedeno rešitev.

Zdi se nujno in smiselno, da se Strokovnemu svetu podeli strokovno in operativno avtonomnost, kar pomeni, da je pri sprejemanju svojih (strokovnih) odločitev povsem samostojen. Kot je predlagatelj že pojasnil, se je v prenekaterih primerih dosedanje prakse pojavila potreba po enotnem sogovorniku na strani stroke, zato se je že med usklajevanjem besedila tez in osnutka zakona s strokovno javnostjo pojavila ideja o skupnem, krovnem organu. V prvotnih idejnih zasnovah se je predlagala povezava s tako imenovanimi resornimi ministrstvi, ki bi dajala odgovore na strokovna vprašanja, ki jim pravosodno ministrstvo (in stroka, če ni enotna) ni kos. Resorna ministrstva bi bila za posamezno strokovno področje določena z uredbo. Med usklajevanji pa se je izkazalo, da to ni dobra rešitev, saj tudi resorna ministrstva kot upravno-

²⁴ Uradni list RS, št. 17/15, ZS-L.

administrativni organi niso optimalna za razrešitev te problematike. Prav tako je več strokovnih združenj izrazilo težnjo po ustanovitvi zbornice vseh sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, kot jo poznamo na primer v domeni inženirjev²⁵, vendar je predlagatelj menil, da bo trenutna rešitev (to je Strokovni svet) za doseg opisanih ciljev za zdaj lažje dosegljiva. Predlagatelj vseeno v prihodnosti vidi možnost ustanovitve Zbornice vseh sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, kolikor bi se prvi korak, to je ustanovitev Strokovnega sveta, izkazal za primernega.

Člane (in njihove namestnike – glej predlog sedmega odstavka naslednjega člena) Strokovnega sveta na predlog ministra, pristojnega za pravosodje, imenuje Vlada Republike Slovenije za mandat šestih let z možnostjo vnovičnega imenovanja. Način imenovanja je primeren siceršnji vlogi izvršilne veje oblasti, pri čemer je v naslednjem členu konkretiziran tudi način sestave tega sveta oziroma način podaje predlogov, kar je praviloma vselej prepuščeno strokovnim združenjem, to je stroki. Političen vpliv na sestavo sveta, kar je bilo prav tako zaznati kot legitimno skrb strokovne javnosti, pa je v celoti odpravljen s tretjim odstavkom naslednjega člena, ki ministra veže na predloge, ki bodo prispeli na ministrstvo v skladu z naslednjim členom predloga zakona, kar pomeni, da zunaj nabora prejetih predlogov minister ne bo smel iskati ali predlagati novega ali drugega člana. Gre za odstavek, ki ga je bilo treba dodati iz previdnosti, saj je bila bojazen glede vpliva politike mnogokrat izražena, celo od državnih organov, ki so oblikovali pripombe na predlog zakona. Upati je, da bo državi v prihodnje uspelo ustvariti razmere in stanje, v katerem takšnih bojazni ne bo več treba izraziti. Državi namreč ni v ponos, da je politika v njej zaznamovana s tako zelo negativno konotacijo. Vsekakor je predlagatelj takšno bojazen moral sprejeti, zato je med medresorskim usklajevanjem iz previdnosti dopolnil naslednji člen z omenjenim odstavkom.

K 6. členu

Navedeni člen določa sestavo Strokovnega sveta. Treba je bilo določiti, koliko je smiselno število članov Strokovnega sveta, da ta ne bo preštevilčen²⁶ in da bo hkrati lahko pokril vsa strokovna področja in podpodročja. Vsak član namreč, tako kot to izhaja iz četrtega odstavka tega člena, zastopa posamezen sklop strokovnih področij oziroma jezikov. Navedeno seveda ne pomeni, da vsak član o vseh strokovnih področjih celotnega (svojega) sklopa zna odgovoriti na vsa vprašanja, ki se dotikajo vseh strokovnih področij. Pokrivati sklop strokovnih področij pomeni, da je vsak član Strokovnega sveta nekakšen vezni člen med konkretno stroko in Strokovnim svetom ter ministrstvom, pristojnim za pravosodje, tako da lahko kadarkoli, ko se pojavi posamezno vprašanje, zagotovi ažurno strokovno pomoč z določenega strokovnega področja oziroma podpodročja, zlasti ob aktivnem delovanju strokovnih teles.

Člane v Strokovni svet (sodne izvedence, cenilce ali tolmače) v skladu z drugim odstavkom tega člena predlagajo strokovna združenja sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev. S tem želi predlagatelj poudariti pomen stroke in strokovnih združenj, ki do tega trenutka v celotni sistemski organizaciji sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev niso imela večje, zakonsko opredeljene vloge. Pri podaji predlogov bo treba vsekakor mogoče upoštevati morebiten obstoj statusa društva v javnem interesu, kar bo predlogu lahko dalo še dodatno težo. Kot problematična pa se na tej točki izkažejo tista strokovna področja oziroma podpodročja ali jeziki, kjer sodni izvedenci, cenilci ali tolmači niso povezani v strokovno združenje. V teh primerih člane v Strokovni svet predlagajo drugi organi ali strokovne institucije oziroma pristojna ministrstva. V primeru več kandidatov za člane Strokovnega sveta poskuša ministrstvo, pristojno za pravosodje, predloge poenotiti sporazumno, če pa sporazuma ni mogoče doseči, pa ima prednost predlagani član z najdaljšim obdobjem nepretrganega obstoja (možen je

²⁵ Inženirska zbornica Slovenije.

²⁶ Zlasti zaradi učinkovitosti in operativnosti.

namreč tudi pretrgani obstoj, to je na primer, ko je bila oseba nekoč že sodni izvedenec, nato je dovoljenje prenehalo, pozneje pa je bila spet imenovana za sodnega izvedenca) statusa sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača. Predlagatelj se je za takšno rešitev odločil po predvidevanju, da bodo podobne situacije lahko pogoste, zato se je zdelo smiselno kot merilo zastaviti nepretrgano trajanje statusa sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača (gre za merilo, ki je smiselno in ne dopušča arbitrarnosti). Glede vezanosti ministra na predloge glej obrazložitev k prejšnjemu členu.

Sklopi strokovnih področij, za katere je odgovoren posamezni član Strokovnega sveta, so nastali med strokovnim usklajevanjem z združevanjem več strokovnih področij in podpodročij pod isti imenovalec. Čeprav se zdi, da morda določeno strokovno področje oziroma podpodročje po vsebini v celoti ne spada v določen sklop, pa je treba poudariti, da je pri razvrščanju več strokovnih področij v sklope težko najti povezovalni člen, zato je trenutna razdelitev zlasti izhodiščno sledila (tudi) poimenovanju trenutno obstoječih ministrstev, ki prav tako kot celota pokrivajo prav vsa področja družbenega dogajanja, vendar pa se je pozneje nabor sklopov še nekoliko razširil (na primer forenzika, gradbeništvo, obrtna dejavnost, stroji in oprema, varnost).

Treba je poudariti, da se sodni tolmači tako po vsebini svojega dela kot tudi po ureditvi, ki se nanaša na njihov status, razlikujejo od sodnih izvedencev in sodnih cenilcev, zato imajo sodni tolmači dva svoja predstavnika²⁷ v Strokovnem svetu, od tega posebej tudi predstavnika za slovenski znakovni jezik, ki je specifično jezikovno področje, ki zahteva tudi povsem druge veščine in znanja.

Katera strokovna področja oziroma jeziki bodo dejansko zajeti v posameznih sklopih strokovnih področij oziroma jezikov, se bo določilo z podzakonskim aktom, ki ga na predlog Strokovnega sveta izda minister, pristojen za pravosodje. Enako je v primeru, če pride do oblikovanja novega področja, podpodročja ali jezika. Predlagatelj s tem zopet zagotavlja vpliv stroke, ki bo imel od zdaj neposreden vpliv na poimenovanje posameznih strokovnih področij, podpodročij, jezikov in ne nazadnje na poimenovanje njihovih sklopov.

Nujno je treba omeniti šesti odstavek tega člena, ki določa, da v Strokovnem svetu vselej sodeluje predstavnik sodstva, ki pa nima pravice do glasovanja in ga imenuje predsednik Vrhovnega sodišča RS izmed sodnikov sodišč prve stopnje (med strokovnim usklajevanjem je sodstvo namreč pripomnilo, da je potreben predstavnik izmed prvostopenjskih sodnikov zaradi njihovega neposrednega stika s sodnimi izvedenci, cenilci ali tolmači). Pomen predstavnika sodstva v Strokovnem svetu se zdi smiseln v več pogledih. Gre za poudarek, da so sodni izvedenci, cenilci in tolmači predvsem pomočniki sodišč, zato mora biti sodstvo ažurno seznanjeno tudi s tekočo problematiko s tega področja. Gre tudi za prepotrebno (in do zdaj premalo izvajano) komunikacijo med sodišči in sodnimi izvedenci, cenilci in tolmači, ki bo, tako meni predlagatelj, s takšno ureditvijo lahko šele dobro zaživela. Poleg tega se ne sme zanemariti nekdanje (pred letom 1994) močne vloge predsednikov sodišč v (splošnem) razmerju do sodnih izvedencev in cenilcev, nekoliko manj tolmačev.

Vsak član Strokovnega sveta ima tudi svojega namestnika, za katerega bodo veljale enake določbe (s tem pa tudi enaki pogoji in postopek glede njihovega imenovanja), kot veljajo za člana, ki ga bo nadomeščal. Praviloma se bo namestnika določilo tako, da bo skupaj s članom lahko zagotovljena ustrezna uravnoteženost s strokovnimi področji ali jeziki, ki jih zajema posamezen sklop.

²⁷ Za slovenski znakovni jezik ter za sodno tolmačenje in prevode.

V zadnjem odstavku je vsebovana določba, po kateri predsednika Strokovnega sveta izvolijo člani z dvotretjinsko večino glasov s tajnim glasovanjem za dve leti, po poteku mandata pa ne more biti spet izvoljen. Predsednik bo torej izvoljen izmed članov, pri čemer bo njegova izvolitev posledica tajnega glasovanja kvalificirane večine. Enako bo veljalo glede namestnika predsednika.

K 7. členu

V navedenem členu so določene pristojnosti Strokovnega sveta. Prek njih se kaže vpliv stroke na najpomembnejša področja urejanja sodnega izvedenstva, cenilstva in tolmačenja. Strokovni svet tako sodeluje v vrsti najpomembnejših postopkov, in sicer imenovanja, razrešitev in disciplinskih postopkov zoper sodne izvedence, cenilce in tolmače, poleg tega je pristojen za potrditev splošnih in posamičnih smernic za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj. Predlagatelj poudarja tudi pomembno vlogo Strokovnega sveta pri skrbi za ustreznost nabora strokovnih področij, podpodročij ter jezikov v imeniku sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, saj je ravno stroka tista, ki zna najbolje poimenovati posamezna strokovna področja in podpodročja izvedenstva in cenilstva ter izbrati njihov ustrezen nabor. Strokovni svet ustanovi tudi stalna in začasna strokovna telesa ter imenuje njihove člane, poleg tega pripravi tudi letno poročilo o svojem delu, zagotavlja strokovno pomoč ministrstvu, pristojnemu za pravosodje (ta se po naravi stvari nanaša na zadeve pravosodne uprave, povezane z vprašanji glede problematike sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja), in opravlja druge naloge, določene z zakonom.

K 8. členu

Navedeni člen obravnava odločanje Strokovnega sveta; ta odloča na sejah, odločitve pa sprejema z večino glasov vseh članov. V okviru tega člena je poudarjeno odločanje o ustanovitvi stalnih in začasnih strokovnih teles ter o imenovanju članov stalnih in začasnih strokovnih teles – o navedenih zadevah (in tistih, za katere bo tako določeno v poslovniku) Strokovni svet odloča z dvotretjinsko večino glasov vseh članov. Predlagatelju se zdi smiselno, da pri sprejemanju pomembnejših odločitev Strokovni svet deluje oziroma odloča s predpisano dvotretjinsko večino glasov vseh članov, kar bo pomenilo najmanj deset (10) članov, medtem ko znaša navadna večina osem (8) članov. Kadar se bo na seji obravnavala strokovna vsebina (na primer smernice...), bo Strokovnemu svetu strokovno pomoč zagotavljalo ustrezno strokovno telo, kjer bo predstavnik tega telesa lahko še dodatno pojasnil sprejeto stališče, Strokovni svet pa bo na takšno stališče ali mnenje vezan (glej tudi 9. člen predloga zakona).

Nadalje je v predmetnem členu določeno, da sejo Strokovnega sveta skliče predsednik oziroma njegov namestnik, lahko pa njen sklic pisno zahteva tudi najmanj pet članov sveta, predsednik Vrhovnega sodišča RS ali minister, pristojen za pravosodje. V teh primerih mora predsednik oziroma namestnik Strokovnega sveta sklicati sejo v osmih dneh od prejema zahteve. Predlagatelj je namreč predvidel tudi možnost (takšne določbe pa so poznane tudi iz katerih drugih predpisov, ki urejajo delovanje svetov), da predsednik Strokovnega sveta ne bi bil naklonjen sklicu seje, zato navedeni člen dopušča možnost, da njen sklic zahteva najmanj pet članov sveta. Pet (5) članov pomeni manjšino (1/3), vendar pa kljub temu ni razloga, da tudi v teh primerih sklica seje ne bi bilo, če navedeni člani tako (pisno) zahtevajo. Prav tako lahko vselej njen sklic zahtevata tudi predsednik Vrhovnega sodišča RS in minister, pristojen za pravosodje. Zanj omenjena imata, v skladu z navedenim členom, tudi možnost udeležbe na seji Strokovnega sveta ter možnost podaje stališč in predlogov o obravnavanih zadevah. Navedeno je z vidika povezanosti stroke, sodišč in ministrstva, pristojnega za pravosodje, glede na predvideno zakonsko ureditev ključnega pomena, zlasti zaradi ažurnega pretoka informacij, jasnosti postopkov ter enotnih sogovornikov na vseh treh straneh (sodstvo, izvršilna veja oblasti

in stroka). Če bo na seji obravnavana vsebina, ki jo je obravnavalo stalno ali začasno strokovno telo, bo vedno povabljen tudi predstavnik tega strokovnega telesa, ki bo lahko še dodatno pojasnil sprejeto stališče tega telesa. Predmetni člen predvideva tudi možnost, da Strokovni svet k obravnavanju vprašanj iz svoje pristojnosti povabi tudi druge udeležence, in sicer predstavnike sodišč in drugih državnih organov, institucij, zbornic, strokovnih združenj, društev in drugih nevladnih organizacij, ki delujejo na posameznih strokovnih področjih.

V obravnavanem členu je določeno, da administrativna, tehnična in druga dela za Strokovni svet opravlja ministrstvo, pristojno za pravosodje. Takšna ureditev je z vidika porabe sredstev za administrativno in tehnično pomoč oziroma delo ekonomična, saj ministrstvo trenutno vodi že večino postopkov, v katere so bo od zdaj vključeval Strokovni svet, zato je tudi z vidika vsebine takšna ureditev smiselna. V prvi fazi vzpostavitve Strokovnega sveta bo to zahtevalo nekoliko več aktivnosti in prilagoditev, zlasti pa bo pomenilo novost v določenih delokrogih javnih uslužbencev.

K 9. členu

V predmetnem členu so stalna strokovna telesa definirana kot strokovno usklajevalne skupine članov ali predstavnikov strokovnih združenj, sestavljenih iz sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, ki Strokovnemu svetu zagotavljajo strokovno pomoč ter oblikujejo strokovna mnenja ali stališča glede vprašanj, ki zadevajo stroko. Stalna strokovna telesa so torej ustanovljena z namenom zagotavljanja (stalne) strokovne pomoči z določenega strokovnega področja oziroma jezika, pomoč pa neposredno ponujajo Strokovnemu svetu²⁸. Strokovni svet ustanovi in določi število stalnih strokovnih teles (najmanj tolikšno in takšnih vrst, kot je sklopov, ki so zastopani v Strokovnem svetu), navedeni člen pa dodatno poudarja vlogo strokovnih združenj, saj se za člane stalnih strokovnih teles praviloma imenuje člane strokovnih združenj, če so ta za določeno strokovno področje oziroma podpodročje in jezik ustanovljena. Predlagani člen posebej določa, da je Strokovni svet vezan na stališča ali mnenja Stalnega strokovnega telesa, saj gre za vsebino stroke, ki jo bo kompetentno obravnavalo prav temu namenjeno strokovno telo.

Predlagani zakon omeji mandat članov Stalnih strokovnih teles, in sicer z iztekom obdobja imenovanja članov Strokovnega sveta, z možnostjo vnovičnega imenovanja, posamezno stalno strokovno telo pa ima tri člane. Na tak način je mandat članov stalnih strokovnih teles povezan z mandatom članov Strokovnega sveta, kar se predlagatelju zdi smiselno zlasti z vidika učinkovitejšega (strokovnega) sodelovanja med člani teles in sveta. Vsakokratna sestava Strokovnega sveta bo tako pristojna za imenovanje vsakokratnih članov strokovnih teles.

Morebitno plačilo za njihovo delo bo lahko urejeno enako, kot je bilo do zdaj določeno plačilo za delo članom strokovne komisije po Pravilniku o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih (23. člen) oziroma Pravilniku o sodnih tolmačih (18. člen), medtem ko do sejnine člani ne bodo upravičeni, kar je posledica enotnega stališča stroke med strokovnim usklajevanjem predpisa.

K 10. členu

Predmetni člen definira začasna strokovna telesa kot strokovno usklajevalne skupine članov ali predstavnikov strokovnih združenj, sestavljenih iz sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev za strokovna področja oziroma jezike, glede na vsebino strokovnega vprašanja ali naloge, ki jih ustanovi Strokovni svet za obravnavo posamičnih zadev iz pristojnosti Strokovnega sveta na področju ali jeziku, kjer ni ustanovljenega stalnega strokovnega telesa. Začasna strokovna telesa so torej namenjena reševanju posameznih, sprotnih vprašanj z določenega strokovnega

²⁸ Strokovni svet tako tudi v izpostavljeni situaciji pomeni nekakšen vezni člen v komunikaciji med stalnimi strokovnimi telesi in sodišči ter stalnimi strokovnimi telesi in ministrstvom, pristojnim za pravosodje.

področja oziroma podpodročja ali jezika, s katerimi se ukvarjajo bodisi sodišča bodisi ministrstvo, pristojno za pravosodje, ali pa posamezniki. Začasna strokovna telesa bi lahko imenovali tudi ad hoc telesa, saj jih Strokovni svet ustanovi po potrebi, torej ko se pojavi določeno strokovno vprašanje, ki ga po vsebini ni mogoče umestiti v okvir tistih strokovnih področij, za katera so pristojna stalna strokovna telesa. Glede imenovanja članov, obdobja imenovanja in nalog ter vezanosti na mnenja oziroma stališča se uporabljajo določbe, ki veljajo za stalna strokovna telesa, predlagatelj pa se v tem delu sklicuje tudi na obrazložitev k prejšnjemu členu. Ni namreč utemeljenega razloga, da bi glede tega veljale drugačne določbe. Glede dobe njihovega imenovanja gre prav tako ugotoviti, da bo ta lahko enako dolga kot velja za imenovanje stalnih strokovnih teles, saj tudi po zaključku naloge, zaradi katere bo začasno strokovno telo ustanovljeno, vnaprej ni mogoče izključiti potrebe po njegovem nadaljnjem delovanju.

Morebitno plačilo za njihovo delo bo lahko urejeno enako, kot je bilo do zdaj določeno plačilo za delo članom strokovne komisije po Pravilniku o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih (23. člen) oziroma Pravilniku o sodnih tolmačih (18. člen), medtem ko člani ne bodo upravičeni do sejnine, kar je posledica enotnega stališča stroke med strokovnim usklajevanjem predpisa.

K 11. členu

Obravnani člen ureja prenehanje članstva člana (ali namestnika člana) Strokovnega sveta, stalnega ali začasnega strokovnega telesa. Določba je oblikovana podobno, kot so sicer oblikovane določbe o prenehanju članstev v svetih. Glede na navedeno bo članu članstvo prenehalo z iztekom dobe, za katero je imenovan (v tem primeru člen še naprej opravlja pravice in dolžnosti člana do imenovanja novega člana – zagotavljanje kontinuitete dela) ali z odstopom (v tem primeru bo razlog za prenehanje članstva nastopil z dnem, ko bo vlada prejela pisno izjavo člana Strokovnega sveta o odstopu ali ko bo Strokovni svet prejel pisno izjavo člana stalnega ali začasnega strokovnega telesa o odstopu).

Možni pa so (bodo) tudi drugi načini prenehanja, in sicer po naravi stvari v primerih, ko bo članu prenehalo imenovanje za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača ali bo v tem svojstvu razrešen (razlog bo v tem primeru nastopil z dnem dokončnosti odločbe o prenehanju oziroma z dnem pravnomočnosti odločbe o razrešitvi), prav tako pa tudi v primeru, ko bo zaradi pravnomočno izrečenega disciplinskega ukrepa v disciplinskem postopku po tem zakonu neprimeren za nadaljnje opravljanje nalog v Strokovnem svetu ali stalnem ali začasnem strokovnem telesu. V takšnih primerih je treba ločiti primere, ko bo šlo za člana Strokovnega sveta (neprimernost ugotavlja Vlada) ali ko bo šlo za člana stalnega ali začasnega strokovnega telesa (neprimernost ugotavlja Strokovni svet z dvotretjinsko večino glasov vseh članov).

V vseh primerih prenehanja članstva pred iztekom dobe, za katero je član imenovan, je predvideno imenovanje nadomestnega člana po postopku in pod pogoji, ki veljajo za imenovanje člana. Nadomestnemu članu bo prenehalo članstvo z iztekom dobe, za katero je bil imenovan prejšnji član.

K 12. členu

Sprejem poslovnika Strokovnega sveta je urejen v posebnem členu, saj gre za pomemben organizacijski akt, ki ureja postopek priprave in poteka sej, način dela sveta, glasovanja, načine varovanja tajnosti podatkov, sodelovanja z drugimi organi in obveščanje javnosti. Z namenom transparentnosti poslovanja se objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje, kar je določeno v drugem odstavku navedenega člena. Pomembnost navedenega akta je

poudarjena tudi z določeno dvotretjinsko večino glasov vseh članov sveta (to je najmanj deset članov), ki je potrebna za njegov sprejem. Obravnavani člen opredeli tudi rok za pripravo letnega poročila o delu Strokovnega sveta, in sicer določa 31. januar tekočega leta za letno poročilo za preteklo leto, prav tako pa nalaga Strokovnemu svetu, da ga pošlje ministrstvu.

K 13. členu

Sodni izvedenci, cenilci in tolmači, ki opravljajo naloge predsednika, njegovega namestnika in članov Strokovnega sveta, stalnih ter začasnih strokovnih teles, bodo upravičeni do povračila dejanskih stroškov za delo in sodelovanje v skladu z Uredbo o sejinah in povračilih stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih (Uradni list RS, št. 16/09, 107/10, 66/12, 51/13 in 6/15). Čeprav navedena uredba določa tudi možnost izplačila sejin, je bilo med strokovnim usklajevanjem sprejeto enotno stališče, da se navedena možnost ne predpiše.

Kot zunanji izkaz strokovne in organizacijske avtonomnosti Strokovnega sveta predlagani zakon v drugem odstavku predmetnega člena določa pečat. Kot sedež je v tretjem odstavku tega člena določen sedež ministrstva, pristojnega za pravosodje, ki Strokovnemu svetu zagotavlja tudi finančne pogoje za njegovo delo.

K 14. členu

Navedeni člen uvaja tretje poglavje zakona, ki je namenjeno ureditvi področij in smernic. V predlogu 14. člena je določeno, da strokovna področja in podpodročja izvedenskega ali cenilskega dela oziroma jezikovna področja določi ministrstvo, pristojno za pravosodje, na obrazložen predlog Strokovnega sveta. Predlagatelj ohranja vlogo ministrstva, pristojnega za pravosodje, da določi strokovna področja in podpodročja izvedenskega in cenilskega dela oziroma jezikovna področja, na novo pa predlog zakona določa, da te (obrazloženo) predlaga Strokovni svet. Tako se tudi v določitev področij, podpodročij in jezikov neposredno vključuje stroka, ki zna zagotovo vsebinsko najbolje umestiti določeno strokovno področje oziroma podpodročje v pravilen sklop oziroma tega pravilno poimenovati. Praksa je pokazala, da bo takšno sodelovanje nujno potrebno ne le pri uvrščanju novih področij ali podpodročij v seznam, ampak tudi pri spremembah obstoječega seznama.

Predlagatelj v drugem odstavku navedenega člena uvrstitev strokovnega področja oziroma jezika v seznam strokovnih področij oziroma jezikov pogojuje z izdelanimi smernicami.

K 15. členu

V tretjem odstavku obravnavanega člena je določeno, da splošne smernice vsebujejo enotno navedbo strukture, navodil in napotkov za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj. S takšno opredelitvijo predlagatelj želi poenotiti obliko izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj, ne da bi s tem želel posegati v strokovno, avtorsko delo posameznika. Nemalokrat se je že v strokovni javnosti pojavila ideja o poenotenju oblike izvedenskih mnenj, cenitev in prevodov, zlasti z namenom izdelave jasnejših, razumljivejših strokovnih izdelkov oziroma prevodov. Enako kot strokovna javnost je bil tudi predlagatelj v praksi že večkrat pred dilemo, kako zagotoviti transparentnejše in po obliki enotnejše strokovne izdelke. Sprejem splošnih kot tudi posamičnih smernic se zdi iz navedenih razlogov nujno potreben, oboje pa potrdi Strokovni svet na predlog ustreznega stalnega ali začasnega strokovnega telesa, ki lahko za ta namen sodeluje z ustreznim strokovnim združenjem. Ministrstvo, pristojno za pravosodje, na svoji spletni strani zaradi transparentnosti postopkov in delovanja sodnih izvedencev, cenilcev in

tolmačev objavi splošne in posamične smernice, v prvem odstavku navedenega člena pa je še določeno, da jih sodni izvedenci in cenilci morajo upoštevati pri svojem delu. Predlagatelj dolžnost upoštevanja smernic utemeljuje z dejstvom, da so se v praksi²⁹ sodni izvedenci in cenilci že večkrat sklicevali, da oblika izvedenskega mnenja oziroma cenitve ni nikjer formalno predpisana in da kot avtorji lahko sami presodijo, kaj morajo zapisati v mnenje oziroma cenitev in katera informacija bo za naročnika popolnoma odveč. Po mnenju predlagatelja so takšne navedbe neutemeljene, saj mora vsak sodni izvedenec oziroma cenilec poskrbeti, da bo naročniku jasno, kako je do določene ugotovitve oziroma rezultata tudi prišel, torej da poskrbi za določeno stopnjo transparentnosti in sledljivosti mnenj oziroma cenitev. Enako velja za sodne tolmače, čeprav predlagatelj poudarja, da pri njih teh težav ni bilo pogosto zaslediti, vendar bo sprejem splošnih smernic tudi za tolmačenja obvezen (glej prvi in tretji odstavek predlaganega člena).

Za posamične smernice je v četrtem odstavku tega člena določeno, da vsebujejo zlasti napotke in navodila za izdelavo izvedenskih mnenj in cenitev na posameznih strokovnih področjih ali podpodročjih, metode in sredstva, ki jih izvedenec ali cenilec pri izdelavi uporablja, okvirna področja in vsebine, ki so za izdelavo lahko pomembne, in strukturo izvedenskega mnenja glede na posamezno strokovno področje ali podpodročje. V naslednjem odstavku je še določeno, da strokovnemu telesu posamičnih smernic ni treba oblikovati, če meni, da v teh primerih zadoščajo splošne smernice.

Splošne smernice so torej nekakšna nadpomenka posamičnih smernic, katerih potrebnost oziroma pomembnost ocenjuje stroka prek Strokovnega sveta oziroma strokovnih teles.

K 16. členu

Predmetni člen določa pogoje za imenovanje sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev in je, vsaj glede pogojev, vsebinsko podoben prvemu odstavku trenutno veljavnega 87. člena ZS. Iz razloga nedvoumnosti se izrecno navaja, da gre za fizično osebo, ki bo lahko pridobila ta status. Ministrstvo za finance je namreč opozorilo, da zaradi morebitne nejasnosti lahko nastanejo posledice z vidika obdavčitve dohodka, ki ga prejmejo imenovane osebe za opravljeno delo. V praksi se je namreč zastavilo vprašanje, ali je nagrada za opravljeno izvedensko delo dohodek gospodarske družbe ali fizične osebe oziroma se pojavlja težnja k takšni obravnavi. Po zakonu, ki ureja obdavčitev z dohodnino, je za pravilno davčno obravnavo dohodka treba določiti, kdo se šteje za dejanskega (ekonomskega) lastnika dohodka. V primeru SICT, ko je lahko le fizična oseba imenovana za opravljanje nalog ter pri tem nosi odškodninsko odgovornost in je naslovnik pravice do nagrade, je po vsebini razmerja med sodiščem in imenovano osebo upravičeni (ekonomski) lastnik dohodka le fizična oseba. To pomeni, da se z vidika davčne obravnave lahko dohodek obravnava le kot dohodek fizične osebe.

Treba je omeniti nov pogoj, da sodni izvedenec, cenilec ali tolmač ni bil razrešen po določbah zakona iz razloga trajnega odvzema pravice opravljati delo sodnega izvedenstva, cenilstva in tolmačenja (9. točka).

V drugem odstavku je definiran pogoj osebnostne primernosti, in sicer tako kot do zdaj v veljavnem ZS tudi ta izhaja iz negacije stavka, definicija pa se nekoliko spreminja od trenutno veljavne. Trenutno veljavni ZS določa, da ni osebnostno primeren za delo izvedenca, kdor se je ali se obnaša tako, da je mogoče na podlagi njegovega ravnanja utemeljeno sklepati, da izvedenskega dela ne bo opravljal pošteno in vestno. Predlog novega zakona pa določa, da ni osebnostno primeren za delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, čigar delo oziroma

²⁹ Zlasti v okviru postopkov morebitne razrešitve iz razloga nevestnosti.

ravnanje ne izkazuje utemeljenega pričakovanja, da bo izvedensko delo opravljal pošteno ali vestno oziroma ne izkazuje utemeljenega pričakovanja, da bo varoval ugled in verodostojnost sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja. Predlog novega zakona se torej opre na besedno zvezo utemeljeno pričakovanje, trenutno veljavni ZS pa na utemeljeno sklepanje. Predlagatelj je osebnostno (ne)primernost torej ovrednotil v okviru utemeljenega pričakovanja in pri tem pojma poštenosti in vestnosti razdelil³⁰, saj pogoja nista zapisana kumulativno, temveč ločena z besedo ali. Predlog zakona tudi razširja pojem osebnostne neprimernosti, in sicer na varovanje ugleda in verodostojnosti sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja.

Nova definicija osebnostne primernosti kot pogoja za imenovanje sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev po mnenju predlagatelja bolje opredeljuje navedeni pojem, zlasti zaradi razširitve pojma na varovanje ugleda in verodostojnosti ter zaradi ločitve do zdaj kumulativnih pogojev poštenosti in vestnosti. Osebnostno (ne)primernost je seveda težko dokazovati, vendar se je v praksi izkazalo, da je ta pogoj za imenovanje sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev nujno potreben. Tudi judikatura ga restriktivno presoja, zato je treba biti v obrazložitvah takšnih odločb izjemno natančen, jasen in brez dvoma. Gre za situacije, ki jih je vnaprej nemogoče predvideti, zato ta generični pravni pojem praksa napolni od primera do primera.

Izjemoma ima lahko kandidat za sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača nižjo izobrazbo, kot je to predpisano v prvem odstavku tega člena, če zaradi neobstoja ustrezne stopnje študijskega programa v Republiki Sloveniji ne bo mogoče izpolniti zahtevanega pogoja izobrazbe. Gre za izjemo, ki jo bo treba uporabljati restriktivno, a jo je zaradi dejanskega obstoja določenih področij, kjer ni mogoče zadostiti pogoju predpisane izobrazbe, treba ohraniti na način, kot to podobno (sicer nekoliko širše) dopušča že sedanji zakon.

Ustrezno strokovno znanje ter praktične sposobnosti in izkušnje bo kandidat izkazal z opravljenim posebnim preizkusom strokovnosti.

K 17. členu

Doslej je bila dolžnost posedovanja izkaznice in štamčilke predpisana s podzakonskim aktom, odslej se predpisuje na zakonski ravni. Prav tako je predvideno vodenje evidence o izdanih izkaznicah in štamčilkah, podatki, ki se v obe evidenci vpisujejo, ter izdaja podzakonskega akta, ki bo določil podrobnejša pravila o vsebini in obliki izkaznice in štamčilke sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača (sedaj Pravilnik o sodnih izvedencih in cenilcih ter Pravilnik o sodnih tolmačih).

K 18. členu

Navedeni člen ureja nekatera vprašanja, ki so sicer procesne narave in bi jih prej kazalo urediti v postopkovnikih pravnega oziroma kazenskega postopka.

Na pobudo Vrhovnega državnega tožilstva RS predlagatelj v prvem odstavku izrecno določa vsebino, za katero je bilo po naravi stvari že do zdaj mogoče pričakovati, da bo v skladu z njo tudi postopano. V konkretnem sodnem postopku mora sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, ki ga je določilo sodišče, vselej, kadar ugotovi, da za izvedbo naloge ni v celoti ali delno usposobljen, ali kadar obstajajo druge okoliščine, zaradi katerih je mogoče utemeljeno pričakovati, da njegova naloga ne bo mogla biti v celoti ali delno v pomoč sodišču, na to pravočasno opozoriti sodišče. Namen in cilj dela sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača namreč nista primarno le izdelava naloge, brez da hkrati ne zagotovi, kar je mogoče

³⁰ Trenutno veljavni ZS namreč oba pogoja, poštenost in vestnost, pri definiciji osebnostne neprimernosti uporabi skupaj, predlog zakona pa poštenost in vestnost loči z besedo ali.

kakovostnega in ustreznega izdelka, ki bo dejansko lahko pripomogel sodniku pri odločitvi. Če naloženega dela zaradi različnih okoliščin ne bo mogel pripraviti tako, da bo opravičil namen svojega imenovanja v konkretnem primeru, bo na to moral opozoriti sodišče. Določba kot takšna ne ostaja imperfektna, saj predlagani zakon (na pobudo stroke) normira tudi posledice za morebitno kršitev te določbe (glej nabor disciplinskih kršitev).

Kljub podanim predlogom med medresorskim usklajevanjem (varuh človekovih pravic), da naj bi predlagani zakon urejal tudi vprašanja imenovanja strokovnjakov, ki niso sodni izvedenci, cenilci ali tolmači (to je imenovanja ad hoc strokovnjaka izven imenika sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev), pa predlagatelj meni, da predlagani zakon ni namenjen urejanju takšnih vprašanj. Gre za postopkovno regulativo (ZKP, ZPP), ki imenovanje strokovnjakov že do zdaj dopušča, zato je imenik, voden na ministrstvu, sodniku le v pomoč. Namen predlaganega zakona ni urejanje in predpisovanje pravil za dokazovanje z izvedencem/strokovnjakom, ampak urejanje statusnih vprašanj oseb, ki pridobijo za svojo dejavnost dovoljenje ministra za pravosodje. Vsekakor pa ni razloga, da se navedena vprašanja ne proučijo hkrati ob evalvaciji predpisa (glej 58. člen predloga zakona).

Predlagani drugi in tretji odstavek sta v člen vključena na pobudo vrhovnega sodišča. Gre za možnost elektronske komunikacije s sodiščem ob pogojih, ki jih predlog člena navaja. Tudi glede navedenih odstavkov se zdi, da bi jih bilo sicer primerneje urejati v okviru postopkovnih pravil.

K 19. členu

Navedeni člen opredeljuje, kaj mora oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, ministrstvu, pristojnemu za pravosodje, poleg že opredeljenih dokazil posredovati (nekatero osebnih in kontaktnih podatke, ki so taksativno naštetih). Na pobudo stroke je predlagatelj nameraval vključiti tudi navedbo življenjepisa na standardiziranem obrazcu Europass, od česar pa je nadalje odstopil, saj bi takšna določba pomenila sistemski odstop (tudi za upravitelje, izvršitelje, notarje, odvetnike in podobno področni predpisi tega ne predvidevajo).

K 20. členu

Navedeni člen ureja opravljanje posebnega preizkusa strokovnosti. Preizkus strokovnosti se opravlja pred komisijo, ki jo sestavljajo strokovnjaki, sodniki, državni tožilci, odvetniki ali notarji in uslužbenci ministrstva, pristojnega za pravosodje. Komisija je po svoji strukturi tridelna (strokovnjaki – sodniki, državni tožilci, odvetniki ali notarji – uslužbenci ministrstva, pristojnega za pravosodje), kar je novost³¹. Kot novost je treba omeniti zlasti člane iz vrst sodnikov, državnih tožilcev, odvetnikov ali notarjev. Po mnenju predlagatelja mora sodni izvedenec, cenilec ali tolmač dobro poznati organizacijo in delo pravosodnih organov, zato se zdi smiselno navedene osebe vključiti v delo strokovnih komisij. Predlagatelj daje Strokovnemu svetu možnost, da sodeluje pri določanju članov strokovnih komisij iz vrst strokovnjakov in s tem tudi v procesu imenovanja strokovne komisije zagotavlja ustrezen vpliv stroke.

Člani komisije morajo imeti najmanj takšno stopnjo izobrazbe, kot se zahteva za imenovanje kandidata za sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača. Strokovna izobrazba izpraševalca namreč ne sme biti nižja, kot se zahteva pri pogojih, ki določajo pristop kandidata k preizkusu.

Preizkus se tako kot v trenutno veljavni ureditvi lahko opravlja največ trikrat, če oseba v treh poskusih preizkusa ne opravi, pa se šteje, da ne izpolnjuje pogoja strokovnega znanja ter

³¹ Trenutno veljavni ZS v petem odstavku 87. člena določa, da lahko minister, pristojen za pravosodje, odredi poseben preizkus strokovnosti pred komisijo, sestavljeno iz strokovnjakov s področja, na katerem bo oseba opravljala izvedensko delo.

praktičnih sposobnosti za opravljanje dela sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača. Vsebino in način opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti sicer predpiše minister, pristojen za pravosodje.

K 21. členu

Opredelevitev prisege ostaja vsebinsko popolnoma enaka kot v veljavnem ZS³². Prav tako je določba drugega odstavka enaka sedanji določbi drugega odstavka 94. člena ZS, medtem ko je določba tretjega odstavka po vsebini povsem enaka določbi zadnjega stavka prvega odstavka 88. člena tega ZS.

Povsem nov je četrti odstavek tega člena, ki določa, da če strokovni svet ugotovi potrebo po spremembi poimenovanja obstoječega strokovnega področja, podpodročja ali jezikovnega področja ali potrebo po spremembi uvrstitve sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača v seznam področij ali podpodročij, o tem ministrstvo, pristojno za pravosodje, sodnemu izvedencu, cenilcu ali tolmaču izda ugotovitveno odločbo, pri čemer glede prisege in dneva imenovanja veljajo določbe prejšnjega odstavka tega člena.

Razvoj znanosti, napredek, spremembe in druge okoliščine lahko povzročijo potrebo po redefiniranju področij ali podpodročij sodnega izvedenstva, cenilstva ali (manj pogosto) tolmačenja. V praksi so takšne situacije že nastale in so se reševale od primera do primera. Tako je bilo na primer nekdanje jezikovno področje govorica gluhonemih preimenovano v slovenski znakovni jezik, spremembe so bile izvedene tudi na podpodročjih psihologije in podobno. V takšnih primerih ključno vlogo opravi stroka (glej tudi sedmo alinejo 7. člena predloga zakona), četrti odstavek predlaganega člena pa navedene situacije v izogib pomislekom glede načina reševanja omenjenih problematik dodatno ureja. Gre za (1) primer preimenovanja (pod)področja, to je samo drugačen naziv, a povsem enaka vsebina, prav tako pa gre lahko za (2) primer spremenjenih okoliščin, ki so skozi leta povzročile, da bi bilo osebo, ki je bila že imenovana, pravilneje uvrstiti znotraj drugega (pod)področja. Obravnavana problematika je namreč proces v stalnem dograjevanju, zato se zdi predlagatelju smotrno, da obe možni situaciji uredi in s tem predpiše pravila ravnanja.

K 22. členu

Navedeni člen odpira poglavje vodenja evidenc in ureja vodenje imenika sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev. V prvem odstavku sta opredeljena namen vodenja imenika (odločanje in vodenje postopkov po tem zakonu in zagotavljanje pravne varnosti v postopkih pred sodišči in drugimi državnimi organi) in obseg podatkov, ki so vanj vpisani. V tretjem odstavku je zapisano, v kakšnem obsegu je navedeni imenik javen. Javni del imenika bo, tako kot že zdaj, objavljen na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje (4. odstavek). Nabor podatkov, ki se vodijo v imeniku in v javnem delu imenika, je načeloma povzet po trenutno veljavnem drugem in tretjem odstavku 88. člena ZS, dodani so le podatki, ki so prek uvedenih inštitutov dodani v predlagani zakon (podatek o pravnomočnem disciplinskem ukrepu in podatek o javnem opominu). V javni del imenika se dodaja še podatek o datumu imenovanja sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača. Posebnega pomena je novi drugi odstavek, po katerem ministrstvo zagotavlja podatke iz imenika sodstvu za potrebe izvajanja nalog sodne uprave. Kljub temu, da je novela zakona iz leta 2015 omejila sklicevanje na status, pa je za potrebe sodstva ohranila sorazmerno omejen vpogled v imenik, za kar ni utemeljenega razloga. Omeniti pa je treba še podatek o poštnem naslovu v javnem delu imenika, ki bo lahko na željo sodnega izvedenca,

³² In sicer je za sodne izvedence in sodne cenilce zapisana v prvem odstavku 88. člena, za sodne tolmače pa v 94. členu ZS.

cenilca ali tolmača ostal nejavnen (sorazmernost s potrebami javnosti in varovanja izpostavljenosti posameznika).

Posebej glede podatkov o zaposlitvi oziroma podatkov o drugem zaposlitvenem statusu (na primer samozaposlen, brezposeln, upokojenec ...) omenjamo dva vidika. Sodišče nas je v okviru strokovnega usklajevanja obvestilo, da gre za podatek, ki je dejansko predviden kot javen že po zdaj veljavnem predpisu, vendar pa ga v tem delu imenika trenutno ni (po naknadni preveritvi je bilo mogoče ugotoviti, da gre za informacijsko nedoslednost, ki jo je treba odpraviti). Ker tega podatka trenutno ni razvidnega iz javnega dela imenika, mora SICT ob vsaki vložitvi stroškovnika priložiti pisno izjavo, s katero bodisi zahteva vključitev v zavarovanje po 18. členu ZPIZ-2 bodisi obvešča sodišče, da so zavarovani po drugi pravni podlagi. Navedena izjava je obvezna ter jo je treba podati ob vsaki priglasitvi nagrade in povračila stroškov, sicer se plačilo ne more izvršiti. Če izjave ob stroškovniku ni, morajo sodišča k temu pozvati SICT, kar je nezanemarljivo delo za strokovne sodelavce, svetovalke in tudi SICT, hkrati pa povzroča tudi nezaželene časovne odmike pri reševanju stroškovnikov in posledičnem plačilu za delo. Sodstvo je zato pozvalo k dejanskemu izvrševanju že zdaj veljavne določbe ali k premisleku (če se ta ne izvršuje zaradi varovanja osebnih podatkov) o načinu, kako sodiščem omogočiti dostop do nejavnega dela imenika. Ob upoštevanju okoliščine, da med naročniki storitev niso le sodišča, je predlagatelj (z možnostjo, da sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač izrecno izjavijo, da podatek ostaja nejavnen) zadržal obstoječi podatek med podatki, ki se javno objavijo, pri tem pa sledil tudi pripombi informacijskega pooblaščenca, ki je opozoril na nejasnost sedanjega pojma drug status in predlagal dopolnitev, če je mišljen drug zaposlitveni status. Temu je predlagatelj v celoti sledil.

Enak prepis vsebine ZS se nanaša na pridobivanje podatkov o sodnih izvedencih, cenilcih in tolmačih, ki jih taksativno našteva predlog petega odstavka obravnavanega člena in se nanašajo na podatek o stalnem in začasnem prebivališču, podatek o vpisu ali izpisu v kazensko evidenco in podatek o datumu smrti. Dodan je podatek o zdravstvenem zavarovanju, ki ga po predlogu zakona ministrstvo lahko pridobiva od upravljavca evidence o zavarovanih osebah obveznega zdravstvenega zavarovanja (ZZZS). Gre za zagotavljanje ažurnosti podatka o zaposlitvi, ob upoštevanju potrebe, omenjene v prejšnjem odstavku obrazložitve k temu členu.

Določbi zadnjih dveh odstavkov tega člena se nanašata na hrambo podatkov iz imenika sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, in sicer je določeno, da se podatki o posamezniku po izbrisu iz imenika arhivirajo (predvidena je trajna hramba, kajti gre za podatke, ki so tudi po preteku daljšega obdobja lahko potrebni za izkazovanje določenih dejstev in okoliščin), pravico do vpogleda v te podatke pa imajo subjekti iz drugega odstavka tega člena zaradi potreb uradnih postopkov in upravičene osebe, ki izkažejo pravni interes. Navedena odstavka sta nujno potrebna zlasti zaradi zagotavljanja pravne varnosti tako ljudi kot tudi pravnih oseb.

K 23. členu

Gre za enako vsebino trenutno veljavnega petega odstavka 88. člena ZS, ki določa, da mora sodni izvedenec, cenilec ali tolmač pisno ali po elektronski pošti sporočiti ministrstvu, pristojnemu za pravosodje, vsako spremembo podatkov o poštnem naslovu, na katerem je dosegljiv, naslovu stalnega ali začasnega prebivališča, kontaktni telefonski številki ali naslovu elektronske pošte in podatkov o zaposlitvi ali drugem statusu. Če ministrstvo, pristojno za pravosodje, izjave o točnosti oziroma spremembi podatkov ne prejme do konca prvega meseca v koledarskem letu, se takšno osebo izbriše iz javnega dela imenika sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev ter se jo vanj spet vpiše po prejemu tovrstne izjave.

Za hitro in učinkovito poslovanje ter delo sodišč je nujno, da so ti ažurno obveščeni o vsaki morebitni spremembi kontaktnih podatkov sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, ki pomenijo potrebno strokovno pomoč v številnih sodnih postopkih. Predlagatelja je sicer strokovna javnost seznanila, da se ta ne strinja z omenjeno določbo, saj meni, da sankcija za neposredovanje pisne izjave o tem, da so vsi podatki v imeniku točni, ni niti smiselna niti sorazmerna. Temu predlagatelj ne more pritrditi, saj gre, kot že rečeno, za zagotavljanje pravne varnosti in neposrednih kontaktov številnih strokovnjakov, ki jih potrebujejo predvsem sodišča, upravni organi in ne nazadnje tudi širša javnost. Z večanjem možnosti, da javno objavljeni podatki niso točni, se povečuje tudi tveganje, da sodnik posameznik v ustreznem času ne bo mogel priti do ustreznega sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača. Iz teh razlogov se zdi vendarle potrebna tudi ta, dokaj minimalna zaveza posameznikov, da spremembe podatkov ali izjavo, da so podatki točni, vselej posredujejo ministrstvu. Posledica neposredovanja ne bo odvzem licence, ampak začasen izbris iz javnega dela imenika, kar je vsekakor sorazmeren ukrep in je bil kot takšen prepoznan že ob prvi vključitvi te vsebine v zakon³³.

Predlagatelj si sicer že vrsto let prizadeva, da bi bil imenik sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev kar se da ažuriran in posodobljen. Kljub temu pa se še vedno zgodijo določene netočnosti, ki pa se pojavljajo predvsem zaradi neažurnega obveščanja ministrstva, pristojnega za pravosodje, o spremembah podatkov. Neredko se namreč zgodi, da sodni izvedenec, cenilec ali tolmač sporoči sodišču, da dela ne misli več opravljati, pozabi pa to sporočiti ministrstvu. Seveda gre razloge za to iskati tudi v tem, da je nekoč (pred letom 1994) sodne izvedence in cenilce imenovalo sodišče in da je ravno sodišče tisto, ki sodne izvedence in cenilce (pa tudi tolmače) največkrat prosi za pomoč.

Vsebinska novost je tretji odstavek obravnavanega člena, ki določa, da morajo sodni izvedenci, cenilci in tolmači v roku iz prejšnjega odstavka ministrstvu, pristojnemu za pravosodje, posredovati tudi pisno izjavo o delu v prejšnjem koledarskem letu, ki vsebuje podatke o izvedenskih mnenjih, cenitvah oziroma prevodih ali tolmačenju. Gre za podatke o številu izdelanih izvedenskih mnenj, cenitev ali tolmačenj ter njihovih dopolnitev (to je bilo dodano med strokovnim usklajevanjem) in podatek o nazivih državnih organov, ki so zahtevali izvedbo njegovega dela. Ti podatki bodo prikazovali dejansko obsežnost dela sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev v posameznem koledarskem letu, na podlagi navedenih podatkov pa bo ministrstvo, pristojno za pravosodje, lahko izvajalo statistično analitične preglede in ugotavljalo obremenjenost strokovnjakov, hkrati pa bodo podatki lahko koristili Strokovnemu svetu pri presoji na primer strokovne usposobljenosti posameznega strokovnjaka ali pri reševanju drugih vprašanj. Posledica nepredložitve izjave z navedenimi podatki je enaka posledici nepredložitve izjave o točnosti podatkov – izbris iz javnega dela imenika do posredovanja izjave (glej tudi prehodno določbo 52. člena predloga zakona).

V petem odstavku tega člena je še določeno, da mora sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač za potrebe izvajanja tega zakona vsa izdelana izvedenska mnenja, cenitve oziroma prevode listin hraniti v fizični ali elektronski obliki, in sicer še najmanj pet let po njihovem nastanku. Predmetna zaveza o hrambi izdelanih izvedenskih mnenj, cenitev oziroma prevodov izhaja iz namena izvrševanja več določb predlaganega zakona, zlasti pa tretjega odstavka 27. člena (preverjanje strokovne usposobljenosti).

K 24. členu

Gre za vsebinsko popolnoma novo določbo, ki jo uvaja predlog zakona, in sicer gre za mirovanje statusa. Ozadje te določbe je težnja po čim večji uporabnosti podatkov. Sodni

³³ V okviru Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih (ZS-F), Uradni list RS, št. 127/06.

izvedenec, cenilec ali tolmač lahko enkrat v petih letih zahteva, da se ga začasno izbriše iz javnega dela imenika za obdobje, ki ne more biti krajše od treh mesecev in ne daljše od enega leta, in sicer zaradi subjektivnih razlogov. V primeru objektivnih razlogov (na primer bolezen ali druga okoliščina, ki je sodni izvedenec, cenilec ali tolmač ne more preprečiti), lahko zahteva, da se ga začasno izbriše iz javnega dela imenika za obdobje, ki je navedeno v njegovi zahtevi, vendar ne za obdobje, daljše od pet let.

Predlagatelj uvaja predmetno določbo z namenom omogočiti sodnim izvedencem, cenilcem ali tolmačem, da iz določenih razlogov uveljavljajo pravico do mirovanja statusa, kar pomeni, da v tem času opravičljivo niso dosegljivi za naročnike in jim zato tudi ni treba opravljati dela sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev. Pomembno pa je omeniti tretji odstavek navedenega člena, ki določa, da obdobje mirovanja ne vpliva na pravice in obveznosti sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, ki so povezane s statusom. Navedeni odstavek se nanaša zlasti na dolžnost strokovnega izpopolnjevanja, ki jo mora torej sodni izvedenec, cenilec ali tolmač ne glede na mirovanje statusa izpolniti.

Predlagatelj zamejuje največjo možno časovno obdobje mirovanje tako navzdol (trije meseci) kot tudi navzgor (pet let). Smiselno se zdi, da mirovanje ni daljše od petih let, saj je jasno, da se sodni izvedenec, cenilec ali tolmač predvsem z opravljanjem svojega dela izpopolnjuje in pridobiva več izkušenj, in ker je aktiven, posledično tudi boljše opravlja delo. Predlagatelj meni, da bi z daljšim časovnim obdobjem mirovanja statusa posameznih strokovnjakov stroka bistveno izgubljala na kakovosti, česar se ne sme dopuščati.

K 25. členu

Spet gre za vsebinsko novo določbo, ki se nanaša na vodenje evidence posebnih preizkusov strokovnosti za sodne izvedence, cenilce in tolmače in ki taksativno določa, kateri podatki se v takšni evidenci vodijo. Evidenco vodi Center za izobraževanje v pravosodju, ki je tudi izvajalec vseh posebnih preizkusov strokovnosti za navedene strokovnjake.

Evidenca je interna in se kot takšna tudi vodi in obdeluje; ni namenjena javnosti, ampak je oblikovana smiselno, za potrebe obdelovanja podatkov v okviru ministrstva, pristojnega za pravosodje.

K 26. členu

Predmetni člen uvaja poglavje o strokovnem izpopolnjevanju ter se nanaša na izobraževanja in preizkus strokovnosti. Vsebinsko je prvi odstavek navedenega člena podoben šestemu odstavku trenutno veljavnega 87. člena ZS. Gre za zapis dolžnosti, da se morajo sodni izvedenci, cenilci in tolmači strokovno izpopolnjevati in sproti seznanjati zlasti z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma sodelovati na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, ki jih organizira pristojni državni organ, pooblaščen organizacija, strokovno združenje ali druga strokovna institucija. Predlagani zakon predvideva možnost, da minister, pristojen za pravosodje, na predlog Strokovnega sveta določi, da morajo sodni izvedenci, cenilci in tolmači s posameznih strokovnih področij in podpodročij oziroma jezika v določenem roku opraviti posebne preizkuse strokovnosti; če preizkusa ne opravijo, se izbrišejo iz javnega dela imenika in se vanj spet vpišejo po opravljenem preizkusu. Gre za opisno podobno možnost, kot jo opredeljuje že navedeni šesti odstavek trenutno veljavnega 87. člena ZS, le da predlagani zakon zopet prepušča stroki odločitev o tem, ali bo podala predlog za opravljanje preizkusa strokovnosti ministru, poleg tega predlog zakona predvideva, da se sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, če ta (prvič) ne opravi preizkusa, le izbriše iz javnega dela imenika, medtem ko izpostavljena določba ZS določa, da se takšno osebo razreši.

Predlagatelj meni, da je bodoča ureditev bolj smiselna z dveh vidikov. Prvi je, da se stroki (Strokovnemu svetu) prepusti odločanje o tem, ali bo podala predlog za opravljanje preizkusa strokovnosti ali ne; stroka namreč zagotovo najbolje ve, kdaj se je določeno strokovno področje, podpodročje oziroma jezik tako spremenil oziroma razvil, da je treba spet opraviti preizkus strokovnosti in preveriti, ali obstoječi, že imenovani strokovnjaki sledijo razvoju stroke oziroma jezika. Drugi razlog oziroma vidik bodoče ureditve pa je v tem, da se sodnim izvedencem, cenilcem in tolmačem ponudi možnost, da tudi predmetni preizkus strokovnosti lahko opravljajo trikrat, in ne le enkrat (torej podobno kot pri imenovanju za sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača), šele nato se šteje (tako določa tretji odstavek predlaganega zakona), da oseba ne izpolnjuje pogoja strokovnega znanja in praktičnih sposobnosti za opravljanje dela sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača.

K 27. členu

Predmetni člen ureja načine preverjanja strokovne usposobljenosti. V prvem odstavku je določeno, da strokovno usposobljenost sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev po preteku petih let od dneva imenovanja in po preteku vsakih nadaljnjih petih let preverja Strokovni svet po predhodni obravnavi pri ustreznem strokovnem telesu. Stroki se torej prepušča odločitev o tem, ali je posamezen sodni izvedenec, cenilec ali tolmač (še vedno) strokovno usposobljen ali ne, kar šteje predlagatelj za pomemben in smiseln odmik od trenutne ureditve³⁴. Nadalje predlog zakona v drugem odstavku obravnavanega člena izrecno določa, da je predložitev predmetnih dokazil le eden (praviloma sicer ključen) izmed načinov preverjanja strokovne usposobljenosti, v tretjem odstavku pa našteje še druge načine (predlog za opravljanje posebnega preizkusa strokovnosti, preverjanje vestnosti pri izdelavi treh naključno predloženih anonimiziranih prepisov izvedenskih mnenj, cenitev ali prepisov prevodov, upoštevanje mnenja, priporočila, ocene ali drugega dokazila o strokovnem usposabljanju ali pa Strokovni svet določi drug ustrezen način preverjanja).

Predlagatelj meni, da je trenutno preverjanje strokovne usposobljenosti samo s štetjem in pregledom ustreznosti predloženih dokazil nesmiselno, zlasti z vidika preozkega vpogleda v strokovnost posameznika. Smiselno se zdi, da se strokovna usposobljenost preverja tudi z oceno vestnosti izdelave anonimiziranih prepisov mnenj, cenitev ali prepisov prevodov, saj se z izdelavo teh največkrat pokaže strokovnost in odličnost strokovnjaka. Poleg tega je treba tovrstno oceno popolnoma prepustiti stroki, kot to predvideva predlagani zakon. Tako po izvedenem preverjanju strokovne usposobljenosti v skladu s četrtem odstavkom obravnavanega člena Strokovni svet poda mnenje, ki ga posreduje ministru, pristojnemu za pravosodje, ki mnenje tudi dosledno upošteva.

K 28. členu

Navedeni člen uvaja popolnoma novo poglavje o disciplinski odgovornosti in postopku, ki je trenutna ureditev v okviru ZS ne predvideva. ZS namreč v primerih odklonskih pojavov predvideva le najhujšo sankcijo, to je postopek razrešitve. V praksi pa so seveda možni tudi manj akutni odklonski pojavi, ki jih je treba zaradi načela sorazmernosti tudi predvideti in zanje prepisati potrebno regulativo presoje in morebitnih sankcij. Obravnavani člen določa, da je sodni izvedenec, cenilec ali tolmač disciplinsko odgovoren, če pri izvajanju ali v zvezi z izvajanjem dela sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja krši določbe tega zakona oziroma drugih

³⁴ Trenutno se strokovno usposobljenost sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev vsakih pet let preverja le s pregledom predloženih dokazil o strokovnem izpopolnjevanju in seznanitvi z novimi dognanji v stroki, kot to določa četrti odstavek veljavnega 84. člena ZS.

predpisov, ali če s katerimkoli svojim ravnanjem krni ugled ali verodostojnost sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja.

Disciplinska odgovornost torej ne zajema le področja delovanja sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, temveč se širi tudi na tista ravnanja, ki niso povezana z njegovim delom (katerokoli ravnanje). Krnitev ugleda ali verodostojnosti sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja je sicer široko zastavljena, saj je določba le opisna in jo napolni šele konkreten dejanski stan. Treba je dodati, da so sodni izvedenci, cenilci in tolmači tisti strokovnjaki, ki morajo vselej paziti na svoj ugled, saj jim je poverjeno zaupanje ministrstva, pristojnega za pravosodje, sodišč in posameznikov, ki so deležniki številnih sodnih in upravnih postopkov. Morebitno neustrezno ravnanje sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača zunaj njegovega delokroga bi lahko znatno omajalo ne samo njegovega ugleda in vloge na sodišču, ampak tudi ugled in pravičnost sodnih odločitev na splošno, česar pa se po mnenju predlagatelja ne sme dopustiti.

Navajamo primer sodnega tolmača, ki svoje odsotnosti na sodišču ni javil pravočasno in je sodišče moralo določiti drugega sodnega tolmača. Predsednik sodišča je podal ustrezen predlog za njegovo razrešitev ter ga s konkretnimi dokazi tudi utemeljil. Izkazalo se je, da gre za izjemno kakovostnega sodnega tolmača, njegova razrešitev pa bi prinesla velik manjko sodiščem, poleg tega je šlo za enkratno kršitev, kar ob upoštevanju načela sorazmernosti še ne more pomeniti sankcije razrešitve, to je odvzema licence. Med usklajevanji s sodiščem je predsednik sodišča svoj predlog nato tudi umaknil, a prav v takšnih primerih bi bilo mogoče uporabiti katerega od disciplinskih ukrepov, kolikor bi jih zakon seveda predpisoval.

V okviru navedenega člena je treba omeniti drugi odstavek, ki omejuje disciplinsko odgovornost sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev. Določbe o disciplinski odgovornosti tako ne veljajo za sodne izvedence, cenilce in tolmače, če drug zakon ureja nadzor nad njihovim delom. Namen tega odstavka je zamejiti regulatorno vlogo Ministrstva za pravosodje na primere, kjer sodni izvedenci, cenilci in tolmači delujejo na zahtevo sodišča v sodnem postopku, na zahtevo upravnega ali drugega državnega organa v postopku, ki poteka pred temi organi, in kadar zakon ali uredba določa njihovo delovanje. V primerih namreč, ko bo drug zakon urejal nadzor nad njihovim delom, ni sistemsko primerno in skladno, da bi nadzor nad njihovim delovanjem zagotavljalo Ministrstvo za pravosodje. Gre za vprašanja disciplinske odgovornosti in s tem nadzora, medtem ko se bodo tudi v tem okviru še vedno lahko presojele okoliščine, povezane na primer s posameznikovo osebnostno primernostjo (to je okvir razrešitvenih postopkov). Prav je, da za primere, ko bi drug zakon (ki bi že sicer določal njihovo vlogo v okviru regulative tega predpisa) določal način njihovega nadzora v teh primerih, ne podvajamo načina nadzorovanja še v tem zakonu in se s tem še dodatno ne oddaljujemo od njihove temeljne vloge, to je zagotavljanja pomoči sodiščem.

K 29. členu

Disciplinski ukrepi, ki jih določa predmetni člen, so razdeljeni v dva sklopa, in sicer kot posledica lažjih in težjih disciplinskih kršitev. Kot je v uvodni obrazložitvi k predlaganemu zakonu pojasnil že predlagatelj, trenutno veljavna zakonodaja v primeru morebitne kršitve, ki jo pri opravljanju svojega dela stori sodni izvedenec, cenilec ali tolmač, določa le njegovo razrešitev ali pa se postopek za razrešitev zoper konkretnega strokovnjaka ustavi, če na primer očitana kršitev ni bila izkazana v zadostni meri. Ker je po mnenju predlagatelja treba utrditi ne samo odgovornost sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev za svoje delo, temveč tudi povečati nabor možnih sankcij v primeru kršitev³⁵, saj se te po teži oziroma posledicah, ki jih prinašajo, zelo razlikujejo, je v okviru disciplinskega postopka predvidenih več ukrepov za lažje (pisni ali javni opomin) in

³⁵ Zlasti z vidika načela sorazmernosti med ukrepom in kršitvijo, o čemer je že bilo govora.

za hujše kršitve (denarna kazen v razponu med 300 in 1.000 EUR, začasen odvzem pravice opravljati delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača in trajen odvzem te pravice). Možnost izreka denarne kazni je bila pretežno usklajena med strokovnim usklajevanjem, pri čemer je predlagatelj navedeno dopustil kot možnost le pri hujših kršitvah in v znatno manjšem razponu kot sprva predlagano.

V drugem odstavku obravnavanega člena je predlagatelj znova predvidel možnost napotitve sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača na poseben preizkus strokovnosti, ki se lahko izreče kot glavni ali stranski disciplinski ukrep, zlasti kadar se posameznikovo znanje v konkretnem primeru izkaže za zelo pomanjkljivo. V tretjem odstavku je še določeno, da se sme za lažje disciplinske kršitve izreči pisno opozorilo, če je kršitev storjena v takšnih olajševalnih okoliščinah, ki jo delajo posebno lahko. Pisno opozorilo ni disciplinski ukrep, zato kot takšen tudi ne bo evidentiran v imeniku (glej 22. člen predloga zakona).

K 30. členu

Opredeljene so vrste disciplinskih kršitev, ki so razdeljene na lažje in hujše. Kršitve so zaradi pravne varnosti in načela določnosti taksativno opredeljene. Predlagatelj se do vsake kršitve posebej ne opredeljuje, v predmetni obrazložitvi pa z namenom boljšega razlikovanja omenja le dve, in sicer lažjo in hujšo nevestnost.

Strokovna javnost je v okviru strokovnega usklajevanja besedila osnutka zakona poudarila, da opredelitev lažje nevestnosti ni primerno zastavljena, saj naj bi neupoštevanje pravil znanosti in stroke vedno povzročilo hujše posledice za stranke oziroma druge udeležence v postopku. Predlagatelj ohranja navedeno opredelitev lažje nevestnosti, saj meni, da je mogoče ločiti lažje posledice od težjih, ki nastanejo z neupoštevanjem pravil znanosti in stroke. Sodni izvedenec na primer pravilno ugotovi določeno dejansko stanje, do napake pride le v podrobnejših opredelitvah, ki pa stranki v postopku ne povzročijo bistvene škode oziroma posledic.

Nasprotno navedenemu je opredeljena hujša disciplinska kršitev, in sicer je ta takšna, da neupoštevanje pravil znanosti in stroke povzroči ali bi lahko povzročilo nastanek hujših škodljivih posledic za stranke oziroma druge udeležence v postopku. Gre na primer za bistveno drugačen rezultat, do katerega sodni izvedenec pride v svojem mnenju, bistveno drugačen izračun v cenitvi oziroma popolnoma napačen prevod listine, ki popolnoma spreminja njen pomen. Predlagatelj ob tem pripominja, da je treba stopnjo disciplinskih kršitev in njihove posledice presojati natančno in upoštevati vse okoliščine konkretnega primera.

Na pobudo stroke med strokovnim usklajevanjem je bila kot hujša disciplinska kršitev dodana kršitev pod točko 2.d), to je nepravočasno opozorilo sodišču, da posameznik ni v celoti ali delno usposobljen za izvedbo naložene naloge.

K 31. členu

Predmetni člen se začne z zapisom temeljnega načela, to je načela sorazmernosti pri izrekanju disciplinskih ukrepov. Ti morajo biti sorazmerni s težo disciplinske kršitve. Nadalje predlagani člen navaja, katere okoliščine se upoštevajo pri izrekanju disciplinskih ukrepov. Gre za vse okoliščine, ki vplivajo na vrsto ukrepa in višino denarne kazni, to so teža kršitve in njene posledice, povzročena škoda, stopnja odgovornosti, prejšnje delo in vedenje osebe, zoper katero je postopek uveden, ter prej izrečeni disciplinski ukrepi. Predlagatelj opredeljuje okoliščine, ki so pri presoji o izbiri vrste ukrepa in višine denarne kazni najpomembnejše, in posamezniku, ki mu je bil disciplinski ukrep izrečen, predstavljajo tudi okvir za njegovo pravno varnost v smislu sorazmernosti med kršitvijo in sankcijo. Hkrati se pri tem spoštuje načelo

individualizacije disciplinskega ukrepa, ki pomeni prilagoditev teže in vrste disciplinskega ukrepa teži ter vrsti storjene disciplinske kršitve, osebnostnim lastnostim disciplinskega kršitelja ter subjektivnemu odnosu disciplinskega kršitelja do disciplinske kršitve, tako da bo dosežen namen disciplinskega kaznovanja. V zadnjem odstavku predlaganega člena je za disciplinski ukrep denarne kazni in določitve roka za plačilo določeno, da se upošteva tudi premoženjsko stanje osebe, ki ji je bil izrečen disciplinski ukrep. Navedeno je nujno potrebno z vidika zagotavljanja načela socialne države, hkrati pa gre za ustaljeno določbo v več procesnih aktih trenutno veljavne zakonodaje.

K 32. členu

Gre za opredelitev posledic začasnega in trajnega odvzema pravice opravljati delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača. Za začasen odvzem pravice je določeno, da se sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača za čas obdobja izrečenega ukrepa izbriše iz javnega dela imenika, pri ministrstvu, pristojnem za pravosodje, pa mora za čas tega obdobja deponirati stampiljko in izkaznico. Gre za logično posledico začasnega odvzema navedene pravice, saj se s tem zagotavlja ažurna informiranost sodišč in širše javnosti o tem, kdo (trenutno) opravlja delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, hkrati pa se z deponiranjem stampiljke in izkaznice sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača preprečuje morebitne kršitve iz naslova neupravičenega sklicevanja na status v času, ko je strokovnjaku ta odvzet.

Čas obdobja izbriša se bo začel ob dokončnosti izrečenega ukrepa, saj tudi trenutno veljavni ZS določa, da se začnejo pravne posledice razrešitve ob dokončnosti odločbe o razrešitvi, torej od vročitve odločbe o razrešitvi. Enako velja tudi za začasen odvzem oziroma prepoved opravljanja dejavnosti. Pravne posledice razrešitve in suspenza v sedanjem zakonu niso določene na način, da bi bilo v 89. ali 95. členu ZS točno opredeljeno, da te potekajo od dokončnosti, je pa v 24. členu Pravilnika o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih določeno, da se šteje, da je izvedenec oziroma cenilec razrešen z dnem dokončnosti odločbe o razrešitvi. Podobno določbo ima tudi 17. člen Pravilnika o sodnih tolmačih. Tudi če tovrstnih določb ne bi bilo v podzakonskih aktih, se v postopkih imenovanja, razrešitve in suspenza smiselno uporabljajo določbe ZUP in se pravne posledice v teh (upravnih) zadevah praviloma vežejo na dokončnost, razen če zakon ne določa drugače.

Pri trajnem odvzemu pravice opravljati delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača pa je navedeno, da minister, pristojen za pravosodje, sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača razreši po določbah zakona, ki urejajo razrešitev (tretja točka prvega odstavka 42. člena predloga zakona), kar pa pozna tudi trenutna ureditev.

K 33. členu

V obravnavanem členu je določeno, da ministrstvo, pristojno za pravosodje, upravlja disciplinsko evidenco, pri tem pa so taksativno naštetih podatki iz pravnomočnih odločb o izrečenih disciplinskih ukrepih, ki se obdelujejo, in sicer: ime in priimek ter EMŠO sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, številka in datum odločbe ter izrečen disciplinski ukrep. Navedena evidenca se zaradi pravne varnosti hrani trajno, ministrstvo pa lahko za opravljanje nalog pravosodne uprave vanjo vpogleduje ter podatke izpiše, kopira ali prepiše. Trajna hramba disciplinske evidence je prav tako na primer predvidena v ZFPPIPP (120.j člen) in 10. členu Pravilnika o disciplinskem postopku zoper izvršitelja. Gre namreč za podatke, ki so dolgoročno na voljo, na primer za potrebe uveljavljanja določenih pravic posameznikov (redna in izredna pravna sredstva) ali druge okoliščine, ki utemeljujejo trajno hrambo.

Z uvedbo inštituta disciplinskega postopka je nujno treba zagotoviti tudi evidenco o izrečenih disciplinskih ukrepih, saj ima izrečen disciplinski ukrep vedno določen učinek na sodnega

izvedenca, cenilca ali tolmača, ki mu je bil izrečen, učinek pa je najbolj jasno razviden ravno iz evidence o disciplinskih ukrepih.

K 34. členu

V predmetnem členu je določeno, da disciplinski postopek s sklepom uvede minister, pristojen za pravosodje, in sicer na obrazložen predlog predsednika sodišča ali po uradni dolžnosti (enako kot doslej), zoper predmetni sklep pa pritožba ni dovoljena. Med kvalificirane predlagatelje se dodatno uvrščajo še: predsednik Strokovnega sveta, generalni državni tožilec, generalni državni odvetnik, varuh človekovih pravic in predsednik Odvetniške zbornice Slovenije, čeprav so vsi omenjeni organi že doslej lahko podajali pobude. Nedvomno pa se je mogoče strinjati, da je teža kvalificiranega predloga ali pobude bistveno različna, zato se zdi prav, da tudi dodani predlagatelji pridobijo možnost in zavezo, da kvalificirano spremljajo stanje na tem področju. Podan predlog mora biti utemeljen, torej obrazložen. Navedeno ne pomeni, da pobude ne more podati še katerikoli drug organ, drugo ministrstvo, posameznik ali pa morda strokovno združenje; te pobude bo namreč ministrstvo, pristojno za pravosodje, (kot že zdaj) obravnavalo v okviru morebitne uvedbe disciplinskega postopka po uradni dolžnosti.

Že trenutno veljavni ZS določa, da zaradi ugotavljanja morebitne nevestnosti postopka za razrešitev sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača ni mogoče uvesti pred pravnomočnostjo zadeve, v kateri je sodni izvedenec ali cenilec podal svoje mnenje ali cenitev oziroma je sodni tolmač tolmačil oziroma izdelal prevod³⁶. Vsebinsko podobno je zastavljen drugi odstavek obravnavanega člena, ki določa, da disciplinskega postopka, kjer se sodnemu izvedencu, cenilcu ali tolmaču očita lažja ali hujša nevestnost, ni mogoče uvesti pred pravnomočnostjo zadeve, v kateri je oseba opravljala delo sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja. S tem se po mnenju predlagatelja tudi v prihodnje zagotavlja neodvisnost razpravljajočega sodnika v smislu presoje dokazov v okviru posameznega sodnega (in s tem dokaznega) postopka, hkrati pa se poudarja in vzdržuje ločenost izvršilne veje oblasti od sodne veje oblasti.

K 35. členu

Zaradi zagotavljanja uresničevanja načela kontradiktornosti in pravne varnosti mora imeti v disciplinskem postopku sodni izvedenec, cenilec ali tolmač, zoper katerega je uveden postopek, možnost, da se izjavi glede kršitev, zaradi katerih se postopek vodi, kar je določeno v prvem odstavku predmetnega člena. Odločitev v disciplinskem postopku sprejme minister, pristojen za pravosodje, zoper to odločbo pa je dovoljen upravni spor. Podobno je urejeno v trenutni ureditvi postopka razrešitve sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev, saj prav tako odločitev v okviru postopka razrešitve sprejme minister, pristojen za pravosodje, zoper odločbo o razrešitvi pa je dovoljen upravni spor. Obravnavani člen še določa, da podrobnejše določbe o izvedbi disciplinskega postopka predpiše minister, pristojen za pravosodje. Predlaganemu zakonu se bo seveda prilagodilo tudi besedilo členov in obseg ureditve v okviru trenutno veljavnega Pravilnika o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih ter Pravilnika o sodnih tolmačih³⁷, znotraj katerih se predvideva tudi podrobnejša ureditev izvedbe disciplinskega postopka³⁸.

K 36. členu

V prvem odstavku obravnavanega člena je zapisano, da se vsa pisanja v zvezi z disciplinskim postopkom osebi, zoper katero je postopek uveden, vročajo priporočeno po pošti, po elektronski pošti pa le, če ima oseba v postopku varen elektronski predal. Vročanje je v tovrstnih postopkih zelo pomembno, saj ponavadi od prejema določene dokumentacije tečejo roki za opravo

³⁶ Drugi odstavek 89. člena veljavnega ZS.

³⁷ Oboje Uradni list RS, št. 88/10, 1/12, 35/13 in 50/15.

³⁸ Podobno kot trenutno veljavna pravilnika urejata postopek razrešitve.

specifičnih dejanj v postopku (na primer izjasnitev o novih dejstvih, seznanitev z imenovanjem strokovne komisije in podobno). Priporočeno vročanje tako omogoča pošiljatelju, da se seznani z dnem vročitve in s tem z začetkom štetja določenega roka, naslovniku pa omogoča varnejšo pošto storitev. Na enak način deluje varen elektronski predal, ki omogoča prejemanje in pošiljanje dokumentov, ki jih lahko uporabnik predala lastnoročno podpiše.

Predmetni člen še opredeljuje, da se v disciplinskem postopku smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ta zakon ne določa drugače. Določba v tem delu vsebinsko ustreza tudi prvemu členu³⁹ veljavnega Zakona o splošnem upravnem postopku⁴⁰.

K 37. členu

V okviru disciplinskega postopka je mogoče predvideti, da se bo pojavila vrsta vprašanj, na katera pravna ali splošna razgledanost ne bosta mogla dati odgovora. V ta namen je v predmetnem členu določeno, da mnenje o strokovnih vprašanjih v okviru disciplinskega (ali razrešitvenega) postopka poda Strokovni svet. Že trenutna zakonska ureditev v okviru ZS določa, da lahko minister, pristojen za pravosodje, v okviru postopka za morebitno razrešitev sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača iz razloga nevestnosti za odgovore na strokovna vprašanja določi strokovno komisijo, sestavljeno iz strokovnjakov s strokovnega področja in podpodročja, na katerem je sodni izvedenec podal izvid in mnenje, ter uslužbencev ministrstva, pristojnega za pravosodje⁴¹. V praksi se je tovrstna rešitev pokazala ne samo kot najbolj smiselna, temveč tudi nujno potrebna, saj je na strokovna vprašanja zmožna podati odgovore le stroka, v predlagani ureditvi torej Strokovni svet. Strokovni svet seveda lahko za potrebe oblikovanja mnenja v skladu s svojimi pristojnostmi sodeluje s stalnim strokovnim telesom ali imenuje začasno strokovno telo (tako določa odstavek predmetnega člena), kar je glede na raznolikost strokovnih področij in podpodročij nujno in neizogibno. Zahteva za podajo mnenja mora vsebovati navedbo okoliščin, dejstev in vprašanj, do katerih se mora opredeliti Strokovni svet, ter rok za predložitev mnenja, pri čemer se v takšnem primeru celotno relevantno dokumentacijo s sklepom odstopi Strokovnemu svetu (drugi odstavek predmetnega člena)⁴².

Predlagatelj posebej poudarja pomembnost četrtega odstavka obravnavanega člena, ki določa, da je minister, pristojen za pravosodje, pri svoji odločitvi vezan na mnenje Strokovnega sveta. Gre za dodatno potrditev zaupanja v stroko in pomeni zavezo pristojnega ministra, da jo z vso odgovornostjo tudi upošteva.

K 38. členu

Predmetni člen opredeljuje inštitut začasne prepovedi opravljanja sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja (suspenz), ki se (časovno) veže na uvedbo disciplinskega postopka zaradi kršitev, zaradi katerih se sme izreči ukrep začasnega ali trajnega odvzema pravice opravljati sodno izvedenstvo, cenilstvo ali tolmačenje. Minister, pristojen za pravosodje, je tisti, ki lahko izreče tovrstno sankcijo sodnemu izvedencu, cenilcu ali tolmaču v postopku, začasna prepoved pa lahko traja do konca disciplinskega postopka, največ pa eno leto. Minister ni zavezan, da tako ravna v vsakem primeru, beseda »lahko« mu daje diskrecijsko pravico, da

³⁹ Po tem zakonu morajo postopati upravni in drugi državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil, kadar v upravnih zadevah, ob neposrednem uporabljanju predpisov, odločajo o pravicah, obveznostih ali pravnih koristih posameznikov, pravnih oseb in drugih strank.

⁴⁰ Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13.

⁴¹ Drugi odstavek 89. člena ZS.

⁴² Podobno je (skladno s trenutno veljavno ureditvijo v okviru ZS) v praksi potekala komunikacija s strokovno komisijo, ki jo je ustanovil minister, pristojen za pravosodje, v okviru postopka za razrešitev sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, in sicer iz razloga nevestnosti.

presodi, ali so podane takšne okoliščine, v katerih bi bil izrek suspenza smiseln. Obravnavani člen še določa, da mora suspendirani sodni izvedenec, cenilec ali tolmač pri ministrstvu, pristojnem za pravosodje, za čas obdobja začasne prepovedi deponirati štampljko in izkaznico. Navedena sankcija je po mnenju predlagatelja jasna posledica suspenza, saj se s tem sodnemu izvedencu, cenilcu ali tolmaču izreče sankcija odvzema pravice opravljati tovrstno delo. Z začasnim odvzemom oziroma deponiranjem štampljke in izkaznice se namreč zagotavlja tudi dosledno spoštovanje izrečenega ukrepa suspenza in se hkrati tudi preprečuje morebitne kršitve v zvezi s tem.

K 39. členu

Obravnavani člen ureja zastaranje pregona disciplinskih kršitev, in sicer ta zastara v dveh letih od dneva očitane kršitve (enako regulativa v ZSS, ZDT-1, ZIZ, Statut OZS, drugače pa v ZN ali ZFPPIPP). Smiselno zastara pregon disciplinske kršitve, ki ima tudi znake kaznivega dejanja, v enakem roku, kot ga določa zakon za zastaranje pregona za kaznivo dejanje (drugi odstavek tega člena). Če gre za očitek lažje ali hujše nevestnosti, kjer postopka pred pravnomočnostjo zadeve ni mogoče uvesti, začne zastaralni rok teči s trenutkom pravnomočnosti te zadeve. Podobno, kot to ureja druga procesna zakonodaja, tudi v primeru disciplinskih kršitev zastaranje pregona pretrga vsako opravilo v disciplinskem postopku zoper sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača. Predmetni člen ureja tudi zastaranje izvršitve disciplinskega ukrepa, ki zastara v dveh letih od pravnomočnosti odločbe, s katero je bil ukrep izrečen (enako Statut OZS, drugače regulativa v ZN ali ZFPPIPP). V zadnjem odstavku pa so določeni absolutni zastaralni roki, in sicer pregon disciplinske kršitve zastara, ko mine dvakrat toliko časa, kolikor je določeno za zastaranje pregona, izvršitev disciplinskega ukrepa pa, ko mine dvakrat toliko časa, kolikor je določeno za zastaranje izvršitve disciplinskega ukrepa.

Velja omeniti, da je predlog zakona sprva določal daljše zastaralne roke (pet let), vendar jih je med strokovnim usklajevanjem in na pobudo sodstva nato skrajšal.

K 40. členu

Predmetni člen samo napotuje na smiselno uporabo zakona, ki ureja splošni upravni postopek, in sicer glede opredelitve obsega, višine in povrnitve stroškov, nastalih v okviru disciplinskega postopka.

K 41. členu

Določbe VIII. poglavja urejajo prenehanje, razrešitev, izbris in suspenz. Z izjemo izbrisa (gre za izbris iz javnega dela imenika) gre za vrste situacij, ko se sodni izvedenec, cenilec ali tolmač ne more sklicevati na svoj status. Za razliko od do zdaj veljavnega zakona predlog zakona ločuje med inštitutoma prenehanja in razrešitve, saj je iz vrste drugih predpisov poznano, da je situaciji vendarle ustrezno ločevati.

Predlog obravnavanega člena ureja prenehanje imenovanja. Gre za primere, ko bo sodni izvedenec, cenilec ali tolmač sam podal izjavo, da ne želi več opravljati tega dela. Razlog bo nastopil s trenutkom prejetja njegove izjave, z dnem vročitve odločbe o prenehanju imenovanja pa mu status tudi formalno preneha, kar pomeni prepoved sklicevanja na dotedanji status. Pomemben je zadnji del tretjega odstavka predlaganega člena, kjer predlagatelj ureja situacije, ko ima oseba takrat, ko poteka postopek prenehanja, ali takrat, ko je že vročena odločba o prenehanju, v delu že prej prevzete zadeve. Te sme vsekakor dokončati, a brez sklicevanja na status, kar bo pomenilo tudi prenehanje nadzornih mehanizmov v razmerju do njega. Ne le nadzornih mehanizmov, ampak po naravi stvari tudi preostalih vzvodov, ki jih sicer mora izvajati ministrstvo oziroma Strokovni svet (preverjanje pogojev za ohranitev licence in podobno). Prav

tako je logična posledica morebitnega prenehanja imenovanja dejstvo, da se morebitni uvedeni ali začeti disciplinski ali razrešitveni postopki ustavijo, saj je osebi status, v navezavi s čimer se vodijo, prenehal. Tega predlog zakona izrecno ne določa, saj bi to kazalo na izrazito prenormiranost, poleg tega pa je ta posledica izrazito logična. Oseba se nadalje tudi izbriše iz imenika, njeni podatki pa se po izbrisu arhivirajo (trajna hramba) – glej predlog šestega odstavka 22. člena.

K 42. členu

Situaciji prenehanja sledi urejanje situacije razrešitve. Razlika med prenehanjem in razrešitvijo ni vselej v posledici, temveč v razlogu zanjo. Razrešitev je posledica odklonskih ravnanj (pravnomočna obsodba ali pravnomočen disciplinski ukrep trajnega odvzema pravice opravljati delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača) ali nezakonnosti (ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje). Razlika med prvo in drugo točko predloga prvega odstavka tega člena je precejšnja. Prva točka pokriva vse situacije pravnomočnih kazenskih obsodb (ne glede na obliko krivde), če gre za kaznivo dejanje v zvezi z opravljanjem dela sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja, to je kaznivo dejanje v zvezi s statusom, ki mu je bil zaupan. Druga točka pa pokriva vse (druge) obsodbe, vendar ob (sorazmernih) omejitvah, ki po mnenju predlagatelja vendarle morajo obstajati. Pogoji bo torej oblika krivde (glej 25. člen KZ-1: Kaznivo dejanje je storjeno z naklepom, če se je storilec zavedal svojega dejanja in ga je hotel storiti (direktni naklep), ali če se je zavedal, da lahko stori dejanje, pa je v to privolil (eventualni naklep).) in dolžina izrečene zaporne kazni, to je najmanj šest mesecev zavora (to je šest mesecev ali več). Morebitne pogojne obsodbe niso subsumirane pod drugo točko, medtem ko se lahko (če gre za kaznivo dejanje, povezano z njegovimi nalogami v okviru statusa) izkazujejo pod prvo točko. Prav tako so pogojne obsodbe lahko razlog za presojo izpolnjevanja preostalih pogojev za imenovanje (glej 16. člen predloga zakona, v njem pa 7. točko prvega odstavka, po kateri je treba v morebitnem postopku razrešitve iz tega razloga presojati in ovrednotiti še druge okoliščine, ki jih ta točka določa).

Predlagani člen se smiselno nadaljuje s pravnimi in dejanskimi posledicami vročene odločbe o razrešitvi, ki pa so identične posledicam vročene odločbe o prenehanju imenovanja (glej prejšnji člen in obrazložitev), saj za drugačno urejanje ni utemeljenega razloga (gre za posledico prepovedi sklicevanja na status in normiranje situacije glede že prevzetih del in nalog).

K 43. členu

Navedeni člen obravnava izbris sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača iz javnega dela imenika, in sicer kadar se ministrstvo, pristojno za pravosodje, seznani z dejstvom, da je bil zoper strokovnjaka vložen obtožni akt zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zavora več kot dve leti. Navedena posledica seznanitve z vložitvijo obtožnega akta zoper sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača je po mnenju predlagatelja nujna, saj se v nasprotnem primeru zastavlja vprašanje izpolnjevanja pogoja osebnostne primernosti posameznega strokovnjaka⁴³. Spet se vpiše sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača v javni del imenika, ko prenehajo razlogi izbrisa, ko torej sodišče s sodbo obtožbo zavrne ali se obtoženca oprosti obtožbe. Predlagatelj posebej poudarja tretji odstavek tega člena, ki določa, da mora o navedenih pravnih dejstvih državno tožilstvo, ki je obtožni akt vložilo, nemudoma ali najpozneje v treh dneh po nastanku teh dejstev, obvestiti pristojno ministrstvo, predmetno obvestilo pa se šteje kot naloga državnotožilske uprave (navedeno pomeni izvrševanje dolžnosti vodij državnih tožilstev v skladu z ZDT-1).

⁴³ Glej definicijo osebnostne primernosti; tretji odstavek 16. člena predloga zakona.

Z navedenim odstavkom predlagatelj državnemu tožilstvu poverja novo nalogo državnotožilske uprave, saj se je v praksi zelo pogosto izkazalo, da ministrstvo, pristojno za pravosodje, ni bilo ažurno obveščeno o ključnih dejstvih, ki so imela določene (zakonske) posledice za sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača in je zato prišlo ne samo do zamika realizacije teh posledic, temveč tudi do neažuriranega javnega dela imenika.

K 44. členu

Vsebinsko gre za prepis določbe 95. člena trenutno veljavnega ZS, ki ureja začasno prepoved opravljanja dela sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja, začasna prepoved pa se (časovno) veže na trenutek uvedbe kazenskega postopka zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti. Določba je v zdaj veljavnem zakonu že od prvega sprejema predpisa (1994) in tudi vse do zdaj ni bila novelirana. Novost v okviru obravnavanega inštituta pa je deponiranje štampljke in izkaznice sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača v postopku. Predlagatelj spet poudarja, da se s tovrstno posledično sankcijo preprečuje morebitne kršitve prepovedi opravljanja dela sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja, saj strokovnjak nima predmetov, s katerimi se identificira kot sodni izvedenec, cenilec ali tolmač. Kot tudi ureja trenutno veljavni ZS, je zoper odločbo o začasni prepovedi opravljanja dela dovoljeno sprožiti upravni spor, in sicer v osmih dneh od njene vročitve, pri čemer gre za prednostno zadevo. Med usklajevanji je bila namreč podana pripomba o morebitni določitvi obravnavanja tovrstnih zadev kot prednostnih, saj sicer sodišče rešuje upravne spore po rednem postopku in v skladu s Sodnim redom, torej v skladu s splošnim pravilom o vrstnem redu reševanja zadev, to pomeni po času pripada na sodišče. V primerih začasnih prepovedi gre po naravi stvari za potrebo po hitrem odločanju, zato je predlagatelj izrecno določil prednostno reševanje. V skladu z ZUS-1 bo temu treba prilagoditi tudi časovno dinamiko posameznih procesnih dejanj, na primer rok za odgovor na tožbo, katerega določitev je v domeni sodišča (38. člen ZUS-1) in bo lahko znašal (bistveno) manj, kot je najdaljši možen rok po drugem odstavku 38. člena ZUS-1.

Novost je četrti odstavek predmetnega člena, ki zavezuje pristojno sodišče, da o izpostavljenih pravnih dejstvih o sodnem izvedencu, cenilcu ali tolmaču v postopku (na primer uvedba kazenskega postopka ali obvestilo o pravnomočnosti odločbe, s katero se konča kazenski postopek) nemudoma ali najpozneje v treh dneh po nastanku teh dejstev obvesti pristojno ministrstvo. Kot v predhodnem členu se tokrat sodišču (gre za predsednika sodišča, ki je nosilec nalog sodne uprave v skladu z ZS) poverja izvrševanje nove naloge sodne uprave, saj dosedanja praksa kaže, da ministrstvo, pristojno za pravosodje, ni vselej ažurno obveščeno o ključnih dejstvih, ki so imela določene (zakonske) posledice za sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača in je prav tako prihajalo do zamika realizacije določenih posledic ter do neažuriranega javnega dela imenika, kar pa se po mnenju predlagatelja ne sme dopuščati. Takšno obveščanje ni unikum v slovenski pravni ureditvi. Drži pa, da je v normativi pogosto spregledano, zaradi česar nato nastajajo neskljene informacije, čemur pa se predlagatelj izogne z izrecno obligacijo v okviru nalog sodne uprave, kot je to zapisano v tem odstavku.

K 45. členu

Člen uvaja IX. poglavje, ki ureja plačilo za delo, ki ga opravijo sodni izvedenci, cenilci in tolmači. V prvem odstavku je določeno, da ima sodni izvedenec, cenilec in tolmač pravico do plačila za opravljeno izvedensko ali cenilsko delo oziroma delo tolmača in pravico do povrnitve stroškov, ki jih je imel v zvezi z izvedenskim in cenilskim delom oziroma delom tolmača. Navedena vsebina je identična vsebini prvega odstavka 90. člena trenutno veljavnega ZS, le da predlagani člen namesto besede »nagrada« vzpostavlja termin »plačilo za delo«. Strokovna javnost je namreč večkrat izrazila, da ima beseda nagrada v kontekstu opravljenega dela sodnih

izvedencev, cenilcev ali tolmačev negativen prizvok, saj napeljuje na razmišljanje, da gre za častno opravljanje dela, in ne za to, da mora strokovnjak za svoje delo prejeti ustrezno plačilo (v nemškem pravu gre za dikcijo: »Honorar für die Leistungen«, to je honorar za storitve, kar bi lahko ustrezalo pojmu: »plačilo za delo«). Predlagatelju se zdi pripomba stroke smiselna in zato v celotnem zakonskem gradivu besedo »nagrada« nadomešča z besedno zvezo »plačilo za opravljeno delo« oziroma z besedo »plačilo«. Iz previdnosti pa predlagatelj določa še tretji odstavek predlaganega člena, po katerem jasno opredeli, da se šteje, da »nagrada za delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača«, kot je plačilo za delo poimenovano v drugih predpisih (ZPP: 249. člen, ZKP: 92., 267. člen), pomeni »plačilo za delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača«. Predlagatelj meni, da je tretji odstavek treba normirati, saj bi sicer lahko uvedba popolnoma novega izraza uvedla neenotnost v siceršnji in dosedANJI zakonski dikciji, saj bodo sodišča v svojih sklepih o odmeri nagrade sodnim izvedencem, cenilcem in tolmačem še vedno lahko uporabljala dikcijo, kot ta izhaja iz njihovih postopkovnikov (ZPP, ZKP), na kar je bilo posebej opozorjeno med usklajevanji. V morebitnih poznejših novelacijah postopkovnikov pa bi bilo treba izraze dosledno poenotiti.

Od plačila za delo pa gre vsekakor ločiti povrnitev stroškov, za kar predlagatelj ohranja enako dikcijo kot do zdaj, saj je v celoti ustrezna.

Drugi odstavek obravnavanega člena je vsebinsko enak drugemu odstavku 90. člena trenutno veljavnega ZS in ureja znižanje izplačila za delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača v primeru, če izvida, mnenja, cenitve oziroma prevoda ne izdela v roku, ki mu ga določi sodišče ali drug državni organ. Znesek izplačila se mu zniža za en odstotek za vsak dan zamude, vendar skupno za največ 50 odstotkov, razen če strokovnjak izkaže, da se je rok prekoračil iz upravičenih razlogov.

K 46. členu

Obravnavani člen po vsebini ohranja določbo 95.a člena trenutno veljavnega ZS in opredeljuje dolžnost, da morajo upravljavci uradnih evidenc, registrov, javnih knjig, zbirk osebnih podatkov ter drugih varovanih podatkov, ki jih sodni izvedenec, cenilec ali tolmač potrebuje za opravljanje dela, slednjim na podlagi priložene odredbe ali sklepa sodišča oziroma upravnega organa za izdelavo izvedenskega mnenja ali cenitve oziroma odredbe za tolmačenje ali prevod brezplačno in nemudoma, najpozneje pa v osmih dneh, posredovati zahtevane podatke. V naslednjem odstavku obravnavanega člena pa je še določeno, da morajo potrebne podatke brezplačno in v najkrajšem možnem roku posredovati tudi osebe zasebnega sektorja, pod pogojem, da je ta obveznost izrecno navedena v odredbi ali sklepu sodišča oziroma upravnega organa.

Predmetna dolžnost posredovanja podatkov je še vedno žgoč problem, saj se glede na izjave sodnih izvedencev, cenilcev oziroma tolmačev še vedno pojavljajo ovire pri brezplačnem posredovanju podatkov s strani določenih upravljavcev evidenc, čeprav je ta dolžnost izrecno zapisana v zakonu. Predlagatelj meni, da je ohranitev vsebine predmetne odločbe nujno potrebna za zagotavljanje nemotenega dela sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, zato jo v enakem obsegu vpeljuje tudi v predlagani zakon.

K 47. členu

Člen uvaja poglavje prehodnih in končnih določb, vsebinsko pa določa, da Vlada Republike Slovenije imenuje člane Strokovnega sveta po tem zakonu v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona. Glede na to, da člane v Strokovni svet predlagajo strokovna združenja sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, lahko pa tudi drugi organi in strokovne institucije oziroma pristojna ministrstva, in da jih imenuje Vlada na predlog ministra, pristojnega za pravosodje, je

bilo treba določiti ustrezno časovnico za njihovo imenovanje. Ker sta tako zbiranje ustreznih predlogov in imenovanje članov Strokovnega sveta postopkovno in vsebinsko precej obsežna, je predlagatelj imenovanje članov zamejil s tremi meseci od uveljavitve obravnavanega zakona, hkrati pa določil, da upravičeni predlagatelji predlagajo člane in namestnike članov Strokovnega sveta v enem mesecu po uveljavitvi tega zakona.

K 48. členu

Navedeni člen opredeljuje, da konstitutivno sejo Strokovnega sveta v 15 dneh po imenovanju skliče najstarejši član. Opredeljeno je, da Strokovni svet sprejme poslovnik o svojem delu in ustanovi stalna strokovna telesa najpozneje do začetka uporabe tega zakona. Zopet je predlagatelj menil, da so navedene aktivnosti Strokovnega sveta nujno potrebne in da jih je kot takšne treba tudi časovno zamejiti.

K 49. členu

Predmetni člen smiselno opredeljuje, da letno poročilo o delu Strokovnega sveta le-ta izdela za prvo naslednje leto po letu, v katerem je bil ustanovljen. Ker gre za letno poročilo, je logično, da ne more nastati za parcialno obdobje delovanja, temveč ga Strokovni svet izdela šele za celo leto svojega delovanja. Če bo torej Strokovni svet ustanovljen na primer oktobra 2018, pomeni, da bo (prvo) letno poročilo za leto 2019 izdelal šele leta 2020. Ni pa nedopustno, da bi Strokovni svet delno poročilo (ki ne bo »letno«) izdelal po lastni presoji že prej, vendar pa k temu ne bo zavezan.

K 50. členu

V tem členu je opredeljeno, da se za strokovna področja in podpodročja izvedenskega ali cenilskega dela oziroma za jezikovna področja, opise, splošne oziroma posamične smernice sprejmejo in objavijo na spletni strani v dveh letih po začetku uporabe tega zakona. Predlagatelj se zaveda, da je oblikovanje smernic časovno in vsebinsko zahtevna ter obsežna naloga. Temu ustrezno prilagaja sprejem in objavo strokovnih oziroma posamičnih smernic, in sicer določa časovni okvir dveh let po začetku uporabe tega zakona.

K 51. členu

Predmetna prehodna določba jasno definira obveznost sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev v delu, ki se nanaša na dolžnost posredovanja pisne izjave o delu (tretji odstavek 23. člena), in sicer gre za poročevalsko obdobje koledarskega leta 2019 (to je leto, ki bo sledilo predvidenemu sprejemu, uveljavitvi in uporabi zakona). Navedeno hkrati pomeni, da se sodni izvedenci, cenilci in tolmači ne morejo razbremeniti obveznosti posredovanja pisne izjave o točnosti podatkov (kar je že sedaj njihova dolžnost), medtem ko jih za posledice neposredovanja izjave o delu ne bo mogoče bremeniti pred letom 2020. Določitev koledarskega leta 2019, za katero bo treba poročati, je po mnenju predlagatelja primerna, saj bo to za sodne izvedence, cenilce in tolmače pomenilo dovolj časa, da se z novo obveznostjo temeljito seznani.

K 52. členu

V okviru obravnavanega člena je določen način reševanja postopkov imenovanj ali razrešitev sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, ki so se začeli pred uporabo tega zakona, in sicer se ti končajo po dosedanjih predpisih, kar je z vidika (pričakovane) pravne varnosti najbolj smiselno in v praksi največkrat uporabljeno.

K 53. členu

Navedeni člen določa, da se določbe o disciplinski odgovornosti in disciplinskem postopku lahko uporabljajo le za kršitve, ki so nastale po začetku uporabe tega zakona. Pri opravljanju dela sodnega izvedenstva, cenilstva in tolmačenja morajo sodni izvedenci, cenilci in tolmači vedno ravnati v skladu z veljavno zakonodajo. Zopet v smislu zagotavljanja pravne varnosti se morebitne kršitve, ki so opredeljene v predlaganem zakonu v okviru disciplinskega postopka, po slednjem presojuje še, če so nastale po uporabi tega zakona. Kakršnokoli obravnavanje (disciplinske) odgovornosti sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev v nasprotju s to določbo bi po mnenju predlagatelja pomenilo grob poseg v načelo zaupanja v (trenutno veljavno) pravo.

K 54. členu

Obravnavani člen določa, da se podzakonski akti, ki so določeni s tem zakonom (uvrstitev strokovnih področij in jezikov v posamezen sklop – peti odstavek 6. člena, podrobnejši predpis načina imenovanja in razrešitve sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev – šesti odstavek 16. člena in četrti odstavek 42. člena, podrobnejša pravila o vsebini in obliki izkaznice in stampiljke – šesti odstavek 17. člena, vsebina in način opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti – peti odstavek 20. člena, podrobnejše določbe o izvedbi disciplinskega postopka – četrti odstavek 35. člena, višina plačila za opravljeno delo ter povrnitev stroškov – četrti odstavek 45. člena), izdajo v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

K 55. členu

Z dnem uveljavitve tega zakona bodo prenehali veljati podzakonski predpisi, izdani na osnovi sedaj veljavnega zakona, vključno tudi Pravilnik o zagotovitvi sredstev za strokovno izpopolnjevanje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev, ki kot takšen ni v uporabi že zadnjih deset let. Prav tako je določeno, da se navedeni predpisi uporabljajo do uveljavitve podzakonskih predpisov po tem zakonu.

K 56. členu

Ker obravnavani predlog zakona vsebinsko v celoti nadomešča in razširja 12. poglavje trenutno veljavnega Zakona o sodiščih, z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha veljati celotno 12. poglavje Zakona o sodiščih (z določbami od 84. do 96. člena), kar je določeno v tem členu. Do začetka uporabe tega zakona pa se uporabljajo določbe Zakona o sodiščih oziroma njegovega 12. poglavja.

K 57. členu

Na način, kot je to določeno v Zakonu o državnem odvetništvu (Uradni list RS, št. 23/17), tudi predlagani zakon vsebuje izrecno določbo o evalvaciji sprejetega predpisa. Vlada v dveh letih od uporabe tega zakona skupaj Strokovnim svetom poroča Državnemu zboru o doseganju ciljev prenove sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja. Gre za nalogo, ki bi po mnenju predlagatelja sicer bila po naravi stvari pričakovana in zaželena, vendar iz previdnosti to zavezo izrecno normira v prehodni določbi. Zlasti bo v navedeni evalvaciji treba oceniti doseganje ciljev novoustanovljenega Strokovnega sveta, njegov prispevek k dvigu vpliva stroke in vprašanje morebitne potrebe po ustanovitvi zbornice (kar so med usklajevanji večkrat predlagala nekatera združenja), ki jo sicer že predlagatelj v prihodnje oziroma dolgoročno dopušča kot eno izmed možnosti, če bi se ta izkazala za bistveno primernejši forum, ki bi združeval stroko.

K 58. členu

Izrecno je določeno, da se 5. člen do 13. člen tega zakona začnejo uporabljati z dnem začetka veljavnosti tega zakona. Gre za možnost izvedbe vseh potrebnih nalog za potrebe uporabe tega zakona (določbe glede Strokovnega sveta).

K 59. členu

Določeno je, da zakon začne veljati tri mesece po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2019.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

ZAKON O SODIŠČIH

12. poglavje: Sodni izvedenci, sodni cenilci, sodni tolmači

84. člen

Sodni izvedenci so osebe, imenovane za neomejen čas s pravico in dolžnostjo, da sodišču na njegovo zahtevo podajo izvid in mnenje glede strokovnih vprašanj, za katera tako določa zakon ali glede katerih sodišče oceni, da mu je pri njihovi presoji potrebna pomoč strokovnjaka.

Sodni cenilci so osebe, imenovane za neomejen čas s pravico in dolžnostjo, da sodišču na njegovo zahtevo podajo izvid o gospodarskih lastnostih stvari ali pravice ter cenitev njene vrednosti oziroma vrednosti na njej povzročene škode.

Sodni tolmači so osebe, imenovane za neomejen čas s pravico in dolžnostjo, da na zahtevo sodišča tolmačijo na narokih oziroma prevajajo listine.

Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov so dolžni sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači po preteku petih let od dneva imenovanja in po preteku vsakih nadaljnjih pet let predložiti ministru, pristojnemu za pravosodje, dokazila o strokovnem izpopolnjevanju in seznanitvi z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma o sodelovanju na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih iz šestega odstavka 87. člena tega zakona.

85. člen

Osebe, imenovane za sodnega izvedenca ali sodnega cenilca, se smejo sklicevati na ta status:

- kadar dajejo izvide, mnenja in cenitve na zahtevo sodišča v sodnem postopku,
- kadar dajejo izvide, mnenja in cenitve na zahtevo upravnega organa v upravnem postopku ali
- če drug zakon ali uredba določa njihovo delovanje.

Osebe, imenovane za sodnega tolmača, se smejo sklicevati na ta status:

- kadar dajejo tolmačenja in prevode na zahtevo sodišča ali drugega državnega organa,
- kadar dajejo tolmačenja in prevode na zahtevo stranke zaradi uveljavljanja njenih pravic,
- če drug zakon ali uredba določa njihovo delovanje.

86. člen

Sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače na podlagi javnega poziva imenuje minister, pristojen za pravosodje, za določeno strokovno področje in podpodročje izvedenskega ali cenilskega dela oziroma za prevajanje govorne in pisane besede iz ali v določen jezik ter tolmačenje govornice in znakov gluhonemih.

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, dvakrat v koledarskem letu objavi poziv k predložitvi vlog za imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Poziv se objavi glede na potrebe na posameznem strokovnem področju in podpodročju izvedenskega ali cenilskega dela oziroma glede na potrebe za posamezen tuj jezik, ki se ugotovijo na podlagi obrazloženih mnenj predsednikov posameznih sodišč.

87. člen

Za sodnega izvedenca je lahko imenovan, kdor:

1. je državljan Republike Slovenije ali države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora in aktivno obvlada slovenski jezik,
2. je poslovno sposoben,
3. je osebnostno primeren,
4. ni bil pravnomočno obsojen za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, zaradi katerega bi bil moralno neprimeren za opravljanje izvedenskega dela, ker bi to lahko škodovalo nepristranskemu ali strokovnemu opravljanju njegovega dela ali ugledu sodišča,
5. ima univerzitetno izobrazbo ali končan magistrski študijski program in ima ustrezno strokovno znanje ter praktične sposobnosti in izkušnje za določeno vrsto izvedenskega dela,
6. ima šest let delovnih izkušenj s področja, na katerem želi opravljati izvedensko delo,
7. ne opravlja dejavnosti, ki ni združljiva s sodnim izvedeništvom.

Oseba, ki želi biti imenovana za izvedenca, mora ministrstvu, pristojnemu za pravosodje, poleg dokazil o izpolnjevanju pogojev iz prejšnjega odstavka posredovati še naslednje podatke: osebno ime, enotno matično številko občana (EMŠO), če nima EMŠO, pa datum in kraj rojstva, poštni naslov, na katerem je dosegljiva, kontaktno telefonsko številko, naslov elektronske pošte, podatke o zaposlitvi ali drugem statusu ter navedbo strokovnega področja in podpodročja, za katero želi biti imenovana. Oseba te podatke in dokazila o izpolnjevanju pogojev iz prejšnjega odstavka posreduje za potrebe postopka imenovanja, naknadnega preverjanja izpolnjevanja pogojev in postopka razrešitve.

Ni osebnostno primeren za delo izvedenca, kdor se je ali se obnaša tako, da je mogoče na podlagi njegovega ravnanja utemeljeno sklepati, da izvedenskega dela ne bo opravljal pošteno in vestno. Šteje se tudi, da pogoj iz 3. točke prvega odstavka tega člena ni izpolnjen v primeru, ko še ni preteklo 2 leti od pravnomočnosti odločbe o razrešitvi, če je bila oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, razrešena kot sodni izvedenec iz razloga po 3., 4. ali 5. točki prvega odstavka 89. člena tega zakona.

Izjemoma je lahko imenovana za sodnega izvedenca oseba, ki ima visoko, višjo ali srednjo strokovno izobrazbo ali končan magistrski študijski program s področij, kjer primanjkuje sodnih izvedencev in ni kandidatov z ustrezno univerzitetno izobrazbo, prav tako je lahko izjemoma imenovana za sodnega izvedenca oseba, ki ne izpolnjuje pogoja iz šeste točke prvega odstavka tega člena, če gre za strokovnjaka s področja, za katerega bo imenovan, če na tem področju primanjkuje sodnih izvedencev.

Zaradi ugotavljanja pogoja strokovnega znanja in praktičnih sposobnosti za opravljanje izvedenskega dela minister, pristojen za pravosodje, zahteva od kandidata predložitev mnenja ustreznega državnega organa, zavoda oziroma strokovnega združenja ali druge institucije, lahko pa odredi tudi poseben preizkus strokovnosti pred komisijo, sestavljeno iz strokovnjakov s področja, na katerem bo oseba opravljala izvedensko delo. Člani komisije morajo imeti najmanj takšno strokovno izobrazbo kot kandidat za sodnega izvedenca.

Sodni izvedenci so se dolžni strokovno izpopolnjevati in sproti seznanjati zlasti z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma sodelovati na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, ki jih organizira pristojni državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje. Minister, pristojen za pravosodje, lahko določi, da morajo sodni izvedenci iz posameznih strokovnih področij in podpodročij v določenem roku opraviti posebne preizkuse znanja. Če se izvedenec ne prijavi k preizkusu, ali preizkusa ne opravi, se razreši.

Vsebinsko in način opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti in posebnega preizkusa znanja predpiše minister, pristojen za pravosodje.

88. člen

Sodni izvedenci so imenovani z dnem, ko pred ministrom, pristojnim za pravosodje, izrečejo naslednjo prisego: "Prisegam pri svoji časti, da bom izvedensko delo opravljal-a po svoji vesti, nepristransko, v skladu s pravili znanosti in strokovnega znanja in da bom podajal-a svoje izvide in mnenja natančno in popolno.". Če je za sodnega izvedenca na določenem strokovnem področju in podpodročju imenovana oseba, ki je že sodni izvedenec za drugo strokovno področje in podpodročje, ne izreče ponovno prisega, za novo področje in podpodročje pa je imenovana z dnem vročitve odločbe o imenovanju.

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, za odločanje in vodenje postopkov po tem zakonu in za zagotavljanje pravne varnosti v postopkih pred sodišči in drugimi državnimi organi upravlja imenik sodnih izvedencev, ki obsega naslednje podatke: osebno ime, znanstveni ali strokovni naslov, strokovno področje in podpodročje, za katero je sodni izvedenec imenovan, datum imenovanja, poklic, datum in kraj rojstva, enotno matično številko občana (EMŠO), poštni naslov, na katerem je dosegljiv, kontaktno številko telefona, kontaktni naslov elektronske pošte in podatke o zaposlitvi ali drugem statusu.

Imenik sodnih izvedencev je za pravno varnost, delovanje sodišč in drugih državnih organov v sodnih in drugih postopkih ter informiranje strank javen v delu, ki obsega naslednje podatke: osebno ime sodnega izvedenca, znanstveni ali strokovni naslov, poštni naslov, na katerem je dosegljiv, kontaktno številko telefona, naslov elektronske pošte, podatke o zaposlitvi ali drugem statusu in strokovno področje in podpodročje, za katero je imenovan za izvedenca. Javni del imenika se lahko objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje.

Za potrebe posodabljanja imenika sodnih izvedencev ter vodenja ali odločanja v postopkih po tem zakonu ali drugih zakonih lahko ministrstvo, pristojno za pravosodje, pridobiva in obdeluje podatek o stalnem in začasnem prebivališču sodnega izvedenca od upravitelja centralnega registra prebivalstva vsakih šest mesecev ali, če obstaja sum, da sodni izvedenec ministrstvu ni posredoval točnega podatka. Za namene iz prejšnjega stavka lahko ministrstvo, pristojno za pravosodje, podatek o vpisu sodnega izvedenca v kazensko evidenco ali izpisu sodnega izvedenca iz nje glede kaznivih dejanj iz 4. točke prvega odstavka 87. člena tega zakona pridobi od upravitelja kazenske evidence in ga obdeluje za ta namen. Za namene iz prvega stavka tega odstavka lahko ministrstvo, pristojno za pravosodje, pridobiva in obdeluje podatek o datumu smrti sodnega izvedenca od upravitelja matičnega registra.

Za namene iz prejšnjega odstavka je sodni izvedenec dolžan pisno ali po elektronski poti sporočiti ministrstvu, pristojnemu za pravosodje, vsako spremembo podatkov o poštnem naslovu, na katerem je dosegljiv, naslovu stalnega ali začasnega prebivališča, kontaktni telefonski številki ali naslovu elektronske pošte in podatkov o zaposlitvi ali drugem statusu. Sodni izvedenec je tudi za to dolžan posredovati pisno izjavo, da so vsi podatki iz prvega in drugega odstavka 87. člena tega zakona točni, oziroma podatke, ki so spremenjeni, in sicer do konca prvega meseca v koledarskem letu.

Če sodni izvedenec ne posreduje pisne izjave v roku iz drugega stavka prejšnjega odstavka, ga ministrstvo, pristojno za pravosodje, izbriše iz tistega imenika, ki je objavljen na spletni strani

ministrstva, pristojnega za pravosodje, in se ponovno vpiše v ta imenik po posredovanju zahtevane izjave.

89. člen

Minister, pristojen za pravosodje, razreši sodnega izvedenca:

1. če sam zahteva razrešitev;
2. če ne izpolnjuje več pogojev iz četrtega odstavka 84. člena tega zakona ali pogojev iz prvega odstavka 87. člena tega zakona;
3. če svojih dolžnosti ni opravil redno;
4. če svojih dolžnosti ne opravlja vestno;
5. če dvakrat neupravičeno zavrne zahtevo sodišča, da poda izvid, mnenje, cenitev, tolmačenje oziroma prevod;
6. če ravna v nasprotju z določbo 85. člena tega zakona;
7. če se ukvarja s pridobitno dejavnostjo, ki bi lahko vplivala na objektivno in od zunanjih vplivov neodvisno opravljanje te funkcije.

Za ugotavljanje razloga iz 4. točke prejšnjega odstavka lahko minister, pristojen za pravosodje, ustanovi komisijo, sestavljeno iz strokovnjakov s strokovnega področja in podpodročja, na katerem je sodni izvedenec podal izvid in mnenje, ter uslužbencev ministrstva, pristojnega za pravosodje. Natančnejšo sestavo komisije, njene naloge in pristojnosti predpiše minister, pristojen za pravosodje. Postopka za razrešitev iz razloga po 4. točki prvega odstavka tega člena ni mogoče uvesti pred pravnomočnostjo zadeve, v kateri je sodni izvedenec podal izvid in mnenje.

Nezdružljivost opravljanja pridobitne dejavnosti s sodnim izvedeništvom ugotavlja ministrstvo, pristojno za pravosodje.

90. člen

Sodni izvedenec ima pravico do nagrade za svoje izvedensko delo in pravico do povrnitve stroškov, ki jih je imel v zvezi z izvedenskim delom.

Če sodni izvedenec izvida oziroma mnenja ne izdela v roku, ki mu ga določi sodišče ali drug državni organ, se mu nagrada zniža za en odstotek za vsak dan zamude, vendar skupno največ za 50 odstotkov, razen če sodni izvedenec izkaže, da je do prekoračitve roka prišlo iz upravičenih razlogov.

91. člen

Minister, pristojen za pravosodje, podrobneje predpiše način imenovanja in razrešitve sodnih izvedencev ter tarifo za plačevanje storitev po prejšnjem členu.

92. člen

Določbe 87. do 91. člena tega zakona se smiselno uporabljajo za sodne cenilce, določbe drugega, tretjega in šestega odstavka 87. člena, drugega, tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka 88. člena ter 89. do 91. člena tega zakona, razen 7. točke prvega odstavka 89. člena, pa za sodne tolmače.

93. člen

Za sodnega tolmača je lahko imenovan, kdor je poleg izpolnjevanja pogojev iz 1. do 5. točke prvega odstavka 87. člena tega zakona uspešno opravil preizkus znanja za sodnega tolmača.

Izjemoma je lahko imenovana za sodnega tolmača oseba, z izobrazbo nižjo od zahtevane, če obvlada tuj jezik, za katerega primanjkuje sodnih tolmačev, ker gre za tuj jezik, ki se v postopkih pred državnimi organi Republike Slovenije redko uporablja.

Vsebino in način opravljanja preizkusa znanja iz prvega odstavka tega člena ter način poslovanja sodnega tolmača, kadar posluje po določbi tretjega odstavka 84. člena tega zakona, predpiše minister, pristojen za pravosodje.

94. člen

Sodni tolmač izreče pred ministrom, pristojnim za pravosodje, naslednjo prisego: "Prisegam, da bom svoje delo kot sodni tolmač opravljal-a vestno, natančno in po svojem najboljšem znanju.". Sodni tolmači morajo v tridesetih dneh po prisegi zaradi overitve svojih podpisov in pečatov na listinah, ki so namenjene uporabi v tujini, deponirati podpise in pečate na ministrstvu, pristojnem za pravosodje.

95. člen

Če je zoper sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti, minister, pristojen za pravosodje, sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu oziroma sodnemu tolmaču začasno prepove opravljati delo iz 84. člena tega zakona.

Začasna prepoved traja do pravnomočnosti odločbe, s katero se konča kazenski postopek. Zoper odločbo o začasni prepovedi opravljanja dela je dovoljeno sprožiti upravni spor v osmih dneh od njene vročitve.

95.a člen

Upravljalci uradnih evidenc, registrov, javnih knjig, zbirk osebnih podatkov ter drugih varovanih podatkov, ki jih sodni izvedenec ali sodni cenilec potrebuje za izdelavo izvedeniškega mnenja ali cenitve v konkretnem sodnem ali upravnem postopku, morajo sodnim izvedencem ali sodnim cenilcem na podlagi priložene odredbe ali sklepa sodišča oziroma upravnega organa za izdelavo izvedeniškega mnenja ali cenitve brezplačno in v najkrajšem možnem roku posredovati zahtevane podatke. Prav tako morajo potrebne podatke sodnemu izvedencu ali sodnemu cenilcu brezplačno in nemudoma, najkasneje pa v osmih dneh posredovati osebe zasebnega sektorja, pod pogojem, da je ta obveznost izrecno navedena v odredbi ali sklepu sodišča oziroma upravnega organa za izdelavo izvedeniškega mnenja ali cenitve.

96. člen

Sredstva za plačilo stroškov in povračilo stroškov sodnih izvedencev, sodnih cenilcev oziroma sodnih tolmačev zagotavlja država v predračunu sodišča, če tako določa zakon.

Zakon določa, v katerih primerih in katera stranka ali drug udeleženec v postopku je dolžan povrniti sredstva, izplačana na podlagi prejšnjega odstavka.

V. PRILOGE

(2) PRILOGE

(osnutki podzakonskih aktov)

PRAVILNIK – 6. člen – OSNUTEK

Na podlagi petega odstavka 6. člena Zakona o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih (Uradni list RS, št....) in na predlog Strokovnega sveta z dne..... minister za pravosodje izdaja

PRAVILNIK

o uvrstitvi strokovnih področij in jezikov v posamezne sklope strokovnih področij in jezikov

1. člen

Ta pravilnik določa uvrstitev strokovnih področij in jezikov v posamezen sklop strokovnih področij in jezikov.

2. člen

Strokovna področja in jeziki se uvrstijo v naslednje sklope strokovnih področij in jezikov:

STROKOVNA PODROČJA IN JEZIKI	SKLOP
ANTI KVITETE	KULTURA
ANTI KVITETE SPLOŠNO	
STARE KNJIGE IN TISKI	
ARHEOLOGIJA	KULTURA
ARHEOLOGIJA SPLOŠNO	
ARHEOLOŠKE OSTALINE	
ARHEOLOŠKE RAZISKAVE	
ARHITEKTURA	OKOLJE IN PROSTOR
ARHITEKTURA SPLOŠNO	
NOTRANJA OPREMA	
URBANIZEM	
BORILNE VEŠČINE	ŠPORT
BORILNE VEŠČINE	
FIZIČNA SILA	
JU-JITSU	
JUDO	
PRISILNA SREDSTVA	
DROBNO GOSPODARSTVO	GOSPODARSTVO

OSNOVNA SREDSTVA DROBNEGA GOSPODARSTVA	
DROBNO GOSPODARSTVO, STORITVE	GOSPODARSTVO
KLASIČNI GLASBENI INSTRUMENTI	
TAPETNIŠTVO IN DEKORATERSTVO	
ZOBOZDRAVSTVENI APARATI IN INSTRUMENTI	
EKOLOGIJA	OKOLJE, ZDRAVJE
EKOLOGIJA ČLOVEKA	
EKOLOGIJA SPLOŠNO	
EKOLOŠKA TOKSIKOLOGIJA	
HRUP IN VIBRACIJE	
PROMET Z NEVARNIMI KEMIČALIJIAMI	
VARSTVO OKOLJA NARAVE IN NARAVNE DEDIŠČINE	
VPLIVI NA OKOLJE	
EKONOMIJA	GOSPODARSTVO
BANČNIŠTVO	
BORZA	
DAVKI	
DEVIZNO POSLOVANJE	
EKONOMIJA SPLOŠNO	
EKONOMIKA	
EKONOMSKE ANALIZE	
FINANCE	
FINANČNE USTANOVE	
GOLJUFIJE	
JAVNA NAROČILA	
KADROVSKA FUNKCIJA	
KNJIGOVODSTVO	
KOMERCIALNO TEHNIČNO PODROČJE	
KOMPLEKSNE ANALIZE	
MEDNARODNO POSLOVANJE	
NELIKVIDNOST IN PRISILNE PORAVNAVE	
OCENJEVANJE VREDNOSTI PODJETIJ	
ORGANIZACIJSKE SESTAVE IN PROCESI	
PLAČILO ZA DELO	
PODJETNIŠTVO	
POSLOVNA KOMERCIALA	
POSLOVNE FINANCE	
PREVARE	
PROMETNI DAVKI	
RAČUNALNIŠKO ZASNOVANI IN PODPRTI INFORMACIJSKI SISTEMI	
RAČUNOVODSTVO	
REVIZIJA	

TRGOVINA	
VODENJE PODJETIJ	
VREDNOTENJE PODJETIJ	
ELEKTRO STROKA	GOSPODARSTVO
ELEKTRO STROKA SPLOŠNO	
ELEKTRO OPREMA	
ELEKTROENERGETIKA	
ELEKTRONIKA	
ELEKTROTEHNIKA	
ELEKTROTEHNIKA - JAKI TOK	
INFORMATIKA	
RAČUNALNIŠTVO	
TELEKOMUNIKACIJE	
ELEKTROTEHNIKA	GOSPODARSTVO
VARSTVO PRI DELU	
FARMACIJA	ZDRAVJE
FARMACIJA SPLOŠNO	
TOKSIKOLOGIJA	
FILATELIJA	KULTURA
FILATELIJA SPLOŠNO	
FINOMEHANIKA	GOSPODARSTVO
PISARNIŠKA OPREMA	
FINOMEHANIKA SPLOŠNO	
FORENZIČNA TOKSIKOLOGIJA IN ALKOHOLOMETRIJA	FORENZIKA
FORENZIČNA TOKSIKOLOGIJA IN ALKOHOLOMETRIJA SPLOŠNO	
FORENZIČNE ANALIZE GOVORNIH POSNETKOV	FORENZIKA
AVTENTIČNOST POSNETKOV	
IDENTIFIKACIJA GOVORCEV	
IZBOLJŠANJE GOVORNEGA SIGNALA IN TRANSKRIPCIJA VSEBINE SLABIH POSNETKOV	
FORENZIČNO - KRIMINALISTIČNO TEHNIČNE PREISKAVE	FORENZIKA
BALISTIKA IN REKONSTRUKCIJA STRELJANJA	
DAKTILOSKOPSKE PREISKAVE	
GENETSKE (DNK) PREISKAVE	
KEMIJSKE ANALIZE	
MORFOLOŠKE PREISKAVE LAS IN DLAK	
NEZGODE Z ELEKTRIČNIM TOKOM	

POTAPLJAŠKE NESREČE	
PREISKAVE AVTOMOBILSKIH LAKOV	
PREISKAVE BARV	
PREISKAVE DOKUMENTOV	
PREISKAVE DROG	
PREISKAVE EKSPLOZIJ	
PREISKAVE EKSPLOZIVNIH SREDSTEV IN NAPRAV	
PREISKAVE FOTOGRAFIJ TER POSNETKOV VARNOSTNIH KAMER (VIDEO NADZOR)	
PREISKAVE KOLES	
PREISKAVE MEHANSKIH SLEDI	
PREISKAVE NEVARNIH SNOVI	
PREISKAVE ODTISOV OBUVAL	
PREISKAVE OROŽJA	
PREISKAVE POŽAROV IN PLINSKIH EKSPLOZIJ	
PREISKAVE ROKOPISOV IN PODPISOV	
PREISKAVE SLEDI BIOLOŠKEGA IZVORA	
PREISKAVE SLEDOV STRELJANJA	
PREISKAVE STEKLA	
PREISKAVE TAHOGRAFSKIH VLOŽKOV	
PREISKAVE TEKSTILNIH VLAKEN IN TEKSTILA	
PREISKAVE ŽARNIC	
FORENZIČNO PREISKOVANJE GOSPODARSKEGA POSLOVANJA	FORENZIKA
FORENZIČNI RAČUNOVODJA	
GEODEZIJA	OKOLJE IN PROSTOR
GEODETSKE MERITVE	
GEODEZIJA SPLOŠNO	
UREJANJE LASTNIŠKIH MEJ - GEODETSKE EVIDENCE	
GEOLOGIJA	OKOLJE
GEOLOGIJA SPLOŠNO	
GEOTEHNIKA	
INŽENIRSKA GEOLOGIJA	
GEOLOGIJA IN MINERALOGIJA	GOSPODARSTVO
EKONOMSKA GEOLOGIJA	
MINERALNE SUROVINE	
GOZDARSTVO	KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO
EKONOMIKA IN ORGANIZACIJA GOZDARSTVA	
GOZDARSTVO - VARSTVO PRI DELU	
GOZDARSTVO SPLOŠNO	
GOZDNA ZEMLJIŠČA	
GOZDNI PROSTOR	
GOZDOVI	

LESNA MASA	
LOV	
GRADBENIŠTVO	GRADBENIŠTVO
AKUSTIKA-VIBRACIJE	
GEOTEHNIKA	
GRADBENA TEHNOLOGIJA	
GRADBENI OBJEKTI	
GRADBENI STROJI	
GRADBENIŠTVO - VARSTVO PRI DELU	
GRADBENIŠTVO SPLOŠNO	
KAMNOSEŠTVO	
KOMUNALA	
NEPREMIČNINE	
NIZKE GRADNJE	
OCENA INVESTICIJ IN FINANČNA PRESOJA NA PODROČJU GRADBENIŠTVA	
OPERATIVA IN PROJEKTIRANJE	
PODI	
POMORSKI IN INDUSTRIJSKI OBJEKTI	
PROJEKTIRANJE	
SANACIJE IN REKONSTRUKCIJE	
STAVBARSTVO	
STAVBNA ZEMLJIŠČA	
TESARSTVO IN KROVSTVO	
VISOKE GRADNJE	
VODNO GOSPODARSTVO	
ZAKLJUČNA DELA	
GRAFIČNA STROKA	GOSPODARSTVO
GRAFIČNA STROKA - SPLOŠNO	
TISKANJE	
HERALDIKA	KULTURA
HERALDIKA SPLOŠNO	
INFORMACIJSKA VARNOST IN RAČUNALNIŠKA FORENZIKA	FORENZIKA
INFORMACIJSKA VARNOST IN RAČUNALNIŠKA FORENZIKA	
INTELEKTUALNA LASTNINA	GOSPODARSTVO
BLAGOVNE ZNAMKE	
INDUSTRIJSKA LASTNINA	
INVENTIVNA DEJAVNOST	
MODELI	
PATENTI	
IZVAJANJE OGNJEMETOV IN SPECIALNIH PIROTEHNIČNIH	OKOLJE

EFEKTOV	
ODRSKA IN FILMSKA PIROTEHNIKA	
KEMIJA	OKOLJE, GOSPODARSTVO
EKOLOŠKI INŽENIRING	
KEMIJA SPLOŠNO	
KEMIJSKA TEHNOLOGIJA	
TOKSIKOLOGIJA	
KINOLOGIJA	ŠPORT
ETOLOGIJA PSOV	
KINOLOGIJA - SPLOŠNO	
SVETOVANJE O VEDENJU DRUŽNIH ŽIVALI	
ŠPORTNA VZGOJA IN HUMANO - ANIMALNA INTERAKCIJA	
KMETIJSTVO	KMETIJSTVO
AGRO IN HIDROMELIORACIJE	
EKONOMIKA KMETIJSKE PROIZVODNJE	
HMELJARSTVO	
HORTIKULTURA	
KMETIJE	
KMETIJSKA IN GRADBENA ZEMLJIŠČA	
KMETIJSKA PROIZVODNJA	
KMETIJSKA TEHNIKA IN MEHANIZACIJA	
KMETIJSKA ZEMLJIŠČA	
KMETIJSTVO SPLOŠNO	
PEDOLOGIJA	
POLJEDELJSTVO	
SADJARSTVO	
SUŠA V TLEH	
VINOGRADNIŠTVO	
VREDNOTENJE IN OCENJEVANJE TER KATASTRSKA KLASIFIKACIJA ZEMLJIŠČ	
VREDNOTENJE KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ	
VRTNARSTVO	
ZDRAVSTVENO VARSTVO RASTLIN	
ŽIVINOREJA	
LESARSTVO	GOZDARSTVO
LESARSTVO SPLOŠNO	
LESENE TALNE OBLOGE	
LESENI POLIZDELKI IN IZDELKI	
LESNO OBDELOVALNI STROJI	
NOTRANJA LESNA OPREMA IN STAVBNO POHIŠTVO	
NOTRANJA OPREMA	
PODKONSTRUKCIJE	
POHIŠTVO	
STARINSKO POHIŠTVO	

STAVBNO POHIŠTVO	
STROJI IN OPREMA	
TALNE OBLOGE IN NJIHOVE PODLOGE	
TEHNOLOGIJA LESA - PODOVI	
TEHNOLOGIJA OBDELAVE LESA	
ŽAGAN LES	
LOV	GOZDARSTVO
DEJAVNOST LOVSTVA	
LOV SPLOŠNO	
POOBLASTILA LOVSKEGA ČUVAJA	
ŠKODE NA DIVJADI	
ŠKODE OD DIVJADI	
LOV, RIBOLOV	GOZDARSTVO, ŠPORT
LOV	
LOV SPLOŠNO	
MEDICINA	ZDRAVJE
ABDOMINALNA KIRURGIJA	
ANATOMSKA PATOLOGIJA	
ANATOMSKA PATOLOGIJA IN CITOPATOLOGIJA	
ANESTEZIOLOGIJA REANIMATOLOGIJA IN PERIOPERATIVNA INTENZIVNA MEDICINA	
DERMATOVENEROLOGIJA	
DOPING	
DRUŽINSKA MEDICINA	
EPIDEMIOLOGIJA	
FARMAKOLOGIJA	
FIZIKALNA IN REHABILITACIJSKA MEDICINA	
GINEKOLOGIJA IN PORODNIŠTVO	
HIGIENA	
INFEKTOLOGIJA	
INTERNA MEDICINA	
KARDIOLOGIJA	
KARDIOVASKULARNA KIRURGIJA	
KLINIČNA TOKSIKOLOGIJA	
LABORATORIJSKA MEDICINA	
MAKSILOFACIALNA KIRURGIJA	
MEDICINA DELA PROMETA IN ŠPORTA	
NEFROLOGIJA	
NEVROKIRURGIJA	
NEVROLOGIJA	
OFTALMOLOGIJA	
OPEKLINE	
ORALNA KIRURGIJA	
ORTOPEDIJA	
ORTOPEDSKA KIRURGIJA	
OTORINOLARINGOLOGIJA	
OTROŠKA IN MLADOSTNIŠKA PSIHIATRIJA	
PEDIATRIJA	

PLASTIČNA REKONSTRUKCIJSKA IN ESTETSKA KIRURGIJA	
PSIHIATRIJA	
RADIOLOGIJA	
RADIOTERAPIJA IN ONKOLOGIJA	
SODNA MEDICINA	
SPLOŠNA KIRURGIJA	
STOMATOLOŠKA PROTETIKA	
TRAVMATOLOGIJA	
UROLOGIJA	
ZOBNE BOLEZNI IN ENDODONTIJA	
ZOBOZDRAVSTVO - DENTALNA MEDICINA	
MEDIJI	KULTURA
ODNOSI Z JAVNOSTMI	
METALURGIJA	GOSPODARSTVO
METALURGIJA SPLOŠNO	
PLEMENITE KOVINE IN DRAGI KAMNI	
METEOROLOGIJA	OKOLJE
METEOROLOGIJA	
MINERALOLOGIJA	GOSPODARSTVO
MINERALNI MATERIALI	
MINERALOLOGIJA	
PETROLOGIJA	
MOTORNA VOZILA	PROMET, INFRASTRUKTURA, GOSPODARSTVO, OKOLJE
AVTOELEKTRIKARSKA STROKA	
AVTOKAROSERIJSKA STROKA	
AVTOKLEPARSKA STROKA	
AVTOLIČARSKA STROKA	
AVTOMEHANSKA STROKA	
AVTOMOBILI	
AVTOMOBILI – DELOVNI IN GRADBENI STROJI	
AVTOMOBILSKA STROKA	
CENITVE ŠKOD NA VOZILIH	
GRADBENA MEHANIZACIJA	
MOTORNA VOZILA - SPLOŠNO	
STARODOBNA CESTNA VOZILA	
VOZILA	
NUMIZMATIKA	KULTURA
NUMIZMATIKA SPLOŠNO	
NUMIZMATIKA IN FALERISTIKA	KULTURA
ANTIKA - SREDNJI IN NOVI VEK TER MODERNO	

NOVI VEK IN MODERNO	
OBLIKOVANJE	GOSPODARSTVO
INDUSTRIJSKO OBLIKOVANJE	
OBLIKOVANJE V OGLAŠEVANJU	
OBLIKOVANJE VIZUALNIH KOMUNIKACIJ	
OBRTNA DEJAVNOST	OBRTNA DEJAVNOST
AVTOELEKTRIKA	
AVTOKLEPARSTVO	
AVTOKLEPARSTVO IN AVTOLIČARSTVO	
AVTOLIČARSTVO	
AVTOMEHANIKA	
CVETLIČARSTVO	
ČEVLJARSTVO	
DIMNIKARSTVO	
ELEKTROINŠTALATERSTVO	
ELEKTROINŠTALATERSTVO - RAČUNALNIŠKE INŠTALACIJE	
FOTOGRAFIJA	
FRIZERSTVO	
KAMNOSEŠTVO	
KOZMETIČNA NEGA	
KROVSTVO IN KLEPARSTVO	
LIVARSTVO	
MIZARSTVO	
MODELNO MIZARSTVO IN SODARSTVO	
OBLIKOVANJE KOVIN	
OBLIKOVANJE KOVIN IN PREOBLIKOVANJE KOVIN	
OČESNA OPTIKA	
ORODJARSTVO	
PEČARSTVO	
PEKARSTVO	
PODOPOLAGALSTVO	
POHIŠTVENO MIZARSTVO	
POLAGANJE KERAMIČNIH OBLOG	
PREOBLIKOVANJE KOVIN	
SLAŠČIČARSTVO	
SLIKOPLESKARSTVO	
SLIKOPLESKARSTVO IN ČRKOSLIKARSTVO	
SLIKOPLESKARSTVO IN FASADERSTVO	
SPLOŠNA ELEKTROMEHANIKA	
STAVBNO MIZARSTVO IN MODELNO MIZARSTVO	
STAVBNO MIZARSTVO IN POHIŠTVENO MIZARSTVO	
STAVBNO STEKLARSTVO	
STROJNA MEHANIKA	
STROJNE INSTALACIJE	
SUHOMONTAŽNA GRADNJA	
ŠIVILJSTVO IN KROJAŠTVO	
TAHOGRAFI IN TAHOGRAFSKI ZAPISI	
TAPETNIŠTVO IN DEKORATERSTVO	
TESARSTVO	

URARSTVO	
USNJENA GALANTERIJA	
VZDRŽEVANJE TEKSTILIJ	
ZIDARSTVO	
ZIDARSTVO IN ŽELEZOKRIVSTVO	
ZLATARSTVO	
OROŽARSKA STROKA	OBRTNA DEJAVNOST
OROŽJA IN STRELIVA	
ORGANIZACIJA	GOSPODARSTVO
ORGANIZACIJA POSLOVNIH SISTEMOV	
SISTEMIZACIJA DELOVNIH MEST	
VREDNOTENJE DELA IN SISTEM PLAČ	
POLICIJSKA IN DRUGA POOBLASTILA	VARNOST
ZASEBNO VARSTVO IN UPORABA POOBLASTIL NA VSEH PODROČJIH	
POMORSTVO	INFRASTRUKTURA, PROMET, GOSPODARSTVO
LADJEDELNIŠTVO	
PLOVILA	
POMORSTVO SPLOŠNO	
PREVOZI IN PRISTANIŠKA DEJAVNOST	
POSEGI V ČLOVEKOVE PRAVICE IN OMEJITVE ČLOVEKOVIH PRAVIC	VARNOST
UPORABA POOBLASTIL IN PRISILNIH SREDSTEV POLICIJE IN DRUGIH REPRESIVNIH ORGANOV	
POSLOVNE IN ORGANIZACIJSKE VEDE	GOSPODARSTVO
ZAVAROVALNIŠTVO	
PRAVO	GOSPODARSTVO
JAVNA NAROČILA	
PRIREJANJE POSEBNIH IGER NA SREČO	GOSPODARSTVO
IGRALNIŠTVO - IGRALNI AVTOMATI	
IGRALNIŠTVO - IGRALNI AVTOMATI IN IGRE NA IGRALNIH MIZAH	
PROMET	PROMET
PROMET - TEHNIKA VOŽNJE	
PROMET CESTNI	
PROMET LETALSKI	

PROMET SPLOŠNO	
PROMET ŽELEZNIŠKI	
RAZISKAVE PROMETNIH NEZGOD	
TAHOGRAFI	
PSIHOLOGIJA	ZDRAVJE
KLINIČNA NEVROPSIHOLOGIJA ODRASLIH	
KLINIČNA NEVROPSIHOLOGIJA OTROK IN MLADOSTNIKOV	
KLINIČNA PSIHOLOGIJA - STARŠEVSTVO IN SKRBNIŠTVO	
KLINIČNA PSIHOLOGIJA ODRASLIH	
KLINIČNA PSIHOLOGIJA OTROK IN MLADOSTNIKOV	
PREISKOVALNA PSIHOLOGIJA	
PSIHOLOGIJA DRUŽINE	
RAČUNALNIŠTVO IN INFORMATIKA	GOSPODARSTVO
INFORMATIKA	
INFORMATIKA IN VARNOST INFORMACIJ	
KOMUNIKACIJE	
KOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA V RAČUNALNIŠKIH OMREŽJIH	
PROGRAMSKA OPREMA	
RAČUNALNIŠKA OPREMA	
RAČUNALNIŠKO OMREŽJE	
RAČUNALNIŠTVO	
RAZVOJ RAČUNALNIŠKE PROGRAMSKE OPREME	
RELIGIJA	KULTURA
NOVA RELIGIJSKA GIBANJA	
RELIGIJA	
RODOSLOVJE	KULTURA
RODOSLOVJE	
RUDARSTVO	GOSPODARSTVO
GEOTEHNOLOŠKA STROKA	
GRADBENI IZKOPI	
POSLEDICE IZKOPA MINERALNIH SUROVIN NA OKOLJE	
POVRŠINSKO IZKORIŠČANJE	
RAZSTRELJEVALNA DELA	
RUDARSTVO (PODZEMNO IN POVRŠINSKO)	
VARSTVO PRI DELU	
RUDARSKI STROJI IN NAPRAVE	
SOCIALNO DELO	ZDRAVJE
SOCIALNO DELO - SPLOŠNO	
SPLOŠNO STROJNIŠTVO	STROJI IN OPREMA

SPLOŠNO STROJNIŠTVO IN ORODJA	
STROJI IN OPREMA	STROJI IN OPREMA
ANALIZE - RAZISKAVE - IZVEDENIŠKA MNENJA	
ENERGETSKA OPREMA IN NAPRAVE	
ENERGETSKI DELOVNI STROJI	
HRUP IN OPREMA	
HRUP IN VIBRACIJE	
INŠTALACIJSKA OPREMA IN NAPRAVE	
KOVINSKA IN NEKOVINSKA PREDELOVALNA OPREMA STROJI IN NAPRAVE	
PROCESNA TEHNOLOŠKA OPREMA IN NAPRAVE	
STROJI IN OPREMA SPLOŠNO	
TRANSPORTNA OPREMA IN NAPRAVE	
ZAVAROVALNIŠKE ŠKODE NA STROJIH, OPREMI IN VOZILIH	
STROJI, OPREMA IN PREMIČNINE	STROJI IN OPREMA
INŠTALACIJSKA OPREMA IN NAPRAVE	
METALURGIJA	
STROJI IN NAPRAVE	
STROJNE INŠTALACIJE	
ŠPORT	ŠPORT
SMUČANJE SPLOŠNO	
ŠPORTNI KONJI	
VARNOST IN REŠEVANJE NA SMUČIŠČIH	
TEKSTIL	GOSPODARSTVO
TEKSTIL SPLOŠNO	
TEKSTIL - USNJARSTVO	GOSPODARSTVO
TEKSTILNA SPLOŠNO	
TEKSTILNA TEHNOLOGIJA	
USNJARSTVO IN KRZNARSTVO	
TELEKOMUNIKACIJE	INFRASTRUKTURA
TELEKOMUNIKACIJE	
TURIZEM	GOSPODARSTVO
GOSTINSKA DEJAVNOST	
KAKOVOST V TURIZMU	
TURISTIČNA POTOVANJA IN LETOVANJA	
TURIZEM SPLOŠNO	
UMETNOST	KULTURA

LIKOVNA DELA	
LIKOVNA UMETNOST	
LIKOVNA UMETNOST 20. STOLETJA	
SODOBNA LIKOVNA UMETNOST	
UPORABNA UMETNOST	
VREDNOTENJE GRADIVA ZA UPORABNO UMETNOST	
UPORABNA UMETNOST	KULTURA
POHIŠTVO	
URBANIZEM IN VARSTVO OKOLJA	OKOLJE
URBANIZEM IN VARSTVO OKOLJA	
VARNOST NA ŽIČNICAH IN SMUČIŠČIH	VARNOST
ANALIZA NESREČ NA SMUČIŠČIH	
UREJANJE IN OPREMA SMUČIŠČ	
ŽIČNIŠKE NAPRAVE	
VAROVANJE	VARNOST
FIZIČNO IN TEHNIČNO VAROVANJE	
VAROVANJE TAJNIH PODATKOV IN VAROVANJE POSLOVNIH SKRIVNOSTI	
VARSTVO PRI DELU IN POŽARNA VARNOST	STROJI IN OPREMA, VARNOST
DELO MLADOLETNIH OSEB V DELAVNICAH KOVINARSKIH POKLICEV IN POSLOVANJE AVTOŠOL	
POŽARNA VARNOST - RAZISKAVA POŽAROV	
VARNOST DELOVNE OPREME	
VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU	
VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU V KOVINSKO PREDELOVALNI INDUSTRIJI	
VARSTVO PRI DELU - SPLOŠNO	
VARSTVO PRI DELU IN POŽARNA VARNOST	
VARSTVO PRI DELU NA POVRŠINSKIH KOPIH	
VARSTVO PRI DELU V CESTNEM GOSPODARSTVU	
VARSTVO PRI DELU V ELEKTROTEHNIKI	
VARSTVO PRI DELU V GRADBENIŠTVU	
VARSTVO PRI DELU V INDUSTRIJI IN OBRTI	
VARSTVO PRI DELU V LESARSTVU	
VARSTVO PRI DELU V STROJNIŠTVU	
VARSTVO PRI DELU V ŠOLSTVU	
VARSTVO PRI DELU V ZDRAVSTVU	
VARSTVO PRI DELU Z EKSPLOZIVI IN NEVARNIMI SNOVMI	

VETERINARSTVO	KMETIJSTVO
DDD DEJAVNOST (DEZINSEKCIJA - DEZINFEKCIJA IN DERATIZACIJA)	
VETERINARSTVO SPLOŠNO	
VOJAŠKA IN OBRAMBOSLOVNA STROKA	VARNOST
VOJAŠKA IN OBRAMBOSLOVNA STROKA - VOJAŠKA STROKA - UPORABA VOJAŠKE SILE	
ZAŠČITE - REŠEVANJA IN POMOČI	VARNOST
ISKANJE - REŠEVANJE IN POMOČ POGREŠANIM OSEBAM	
ZAVAROVALNIŠTVO	STROJI IN OPREMA, KMETIJSTVO
KMETIJSKA ZAVAROVANJA	
ZAVAROVALNIŠKE ŠKODE NA STROJIH - OPREMI IN VOZILIH TER ŽELEZNIŠKIH PROMETNIH SREDSTVIH	
ZDRAVSTVO	ZDRAVJE
AMBULANTNA ZDRAVSTVENA NEGA	
BOLNIŠNIČNA ZDRAVSTVENA NEGA	
FIZIOTERAPIJA	
ORGANIZACIJA DELA V ZDRAVSTVU	
PSIHIATRIČNA ZDRAVSTVENA NEGA	
ZOBOTEHNIKA	ZDRAVJE
LABORATORIJSKA ZOBNA PROTETIKA	
ZUNANJA IGRALA	ŠPORT, VARNOST, STROJI IN OPREMA
ZUNANJA IGRALA SPLOŠNO	
ŽIVILA	KMETIJSTVO
MESNA INDUSTRIJA - TRANSPORT IN HLAJENJE	
ŽIVILSKA TEHNOLOGIJA	

JEZIKI	SODNO TOLMAČENJE IN PREVODI
SLOVENSKI ZNAKOVNI JEZIK	SLOVENSKI ZNAKOVNI JEZIK

3. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

minister za pravosodje

a) Pravilnik o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih – OSNUTEK

Na podlagi šestega odstavka 16. člena, šestega odstavka 17. člena, petega odstavka 20. člena, četrtega odstavka 35. člena, četrtega odstavka 42. člena in četrtega odstavka 45. člena Zakona o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih (Uradni list RS, št...) izdaja minister za pravosodje

PRAVILNIK O SODNIH IZVEDENCIH, SODNIH CENILCIH IN SODNIH TOLMAČIH

I. SPLOŠNE DOLOČBE

**1. člen
(vsebina)**

Ta pravilnik podrobneje ureja način imenovanja in razrešitve sodnih izvedencev, sodnih cenilcev oziroma sodnih tolmačev, disciplinski postopek, vsebino in način opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti, način poslovanja sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev ter tarifo za plačilo za delo in povrnitev stroškov.

**2. člen
(izdelava izvida in mnenja)**

(1) Sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač mora pri svojem delu upoštevati določila zakonov in svoje delo opraviti redno, vestno, v skladu s pravili znanosti in stroke, natančno in po svojem najboljšem znanju ter svoj izvid in mnenje oziroma cenitev podati v roku, ki ga določi sodišče oziroma drug organ, ki ga je imenoval za izdelavo izvida in mnenja oziroma cenitve (v nadaljnjem besedilu: sodišče), ki praviloma ne sme biti krajši kot 30 in ne daljši kot 60 dni.

(2) Če sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač svojega dela ne more opraviti v določenem roku, mora o tem obvestiti sodišče oziroma tistega, ki je zahteval njegovo delovanje na podlagi drugega zakona ali uredbe (v nadaljnjem besedilu: naročnik), najpozneje v 15 dneh po prejemu sklepa oziroma odredbe, s katero je bil imenovan za izdelavo izvida in mnenja, cenitve oziroma prevoda v določeni zadevi oziroma po prejemu zahteve naročnika.

(3) Izjemoma lahko sodišče rok iz prvega odstavka tega člena iz upravičenih razlogov podaljša.

**3. člen
(hramba in vrnitev gradiva)**

Sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač mora zaupano gradivo skrbno hraniti, ob upoštevanju določila zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, in ga po opravljenem delu skupaj z izvidom in mnenjem oziroma cenitvijo ali prevodom vrniti sodišču oziroma naročniku.

II. POSTOPEK IN NAČIN IMENOVANJA

4. člen

(odločba o imenovanju)

- (1) Odločbo o imenovanju sodnega izvedenca, cenilca oziroma tolmača ali o zavrnitvi vloge za imenovanje izda minister.
- (2) V izreku odločbe se navede strokovno področje in podpodročje oziroma jezik, za katerega je izvedenec, cenilec oziroma tolmač imenovan ali za katerega je bilo imenovanje zavrnjeno.
- (3) Če se spremeni poimenovanje strokovnega področja in podpodročja oziroma jezika, za katerega je bil izvedenec, cenilec oziroma tolmač imenovan, minister po uradni dolžnosti o tem izda ugotovitveno odločbo.

5. člen (prisega)

- (1) Sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač lahko začne z delom po izreku prisega.
- (2) O prisegi se sestavi zapisnik, ki ga podpišejo minister in sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač ter zapisnikar.
- (3) Ob prisegi se sodnemu izvedencu, cenilcu oziroma tolmaču vroči odločba o imenovanju.

6. člen (sprememba strokovnih področij oziroma jezika)

- (1) Izvedenec, cenilec oziroma tolmač lahko vsak čas predlaga zoženje ali razširitev za eno ali več strokovnih področij in podpodročij oziroma jezikov, za katera je imenovan oziroma želi biti imenovan za izvedenca, cenilca oziroma tolmača.
- (2) Zoženje oziroma razširitev se opravi po postopku za imenovanje oziroma razrešitev izvedenca, cenilca oziroma tolmača, določenem z zakonom in tem pravilnikom.

III. DISCIPLINSKI POSTOPEK

7. člen (predlog in pobuda)

Predlog oziroma pobuda za uvedbo disciplinskega postopka mora biti obrazložena in mora obsegati vse potrebno za obravnavo, zlasti pa:

- osebno ime sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača, zoper katerega naj se uvede disciplinski postopek,
- navedbo dejanskega stanja očitane disciplinske kršitve oziroma dejanja, s katerim naj bi izvršitelj krnil ugled ali verodostojnost sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja,
- morebitne dokaze oziroma navedbe o obstoju dokazov glede očitane kršitve.

8. člen (sklep o uvedbi)

- (1) Sklep o uvedbi disciplinskega postopka se vroči sodnemu izvedencu, cenilcu ali tolmaču, ki ima pravico do odgovora v osmih dneh po prejemu sklepa.

- (2) S sklepom o uvedbi disciplinskega postopa se po izkazani vročitvi seznanijo upravičenega predlagatelja.

9. člen

(ustna obravnava)

- (1) Vabilo na ustno obravnavo se vroči sodnemu izvedencu, cenilcu ali tolmaču kot disciplinskemu obdolžencu, tako da mu od prejema do dneva obravnave ostane najmanj pet dni za pripravo na obravnavo.
- (2) Obvestilo o ustni obravnavi se vroči tudi vlagatelju predloga, ki je lahko navzoč na obravnavi in lahko dodatno obrazloži svoj predlog.
- (3) Na obravnavi se prebere sklep o uvedbi disciplinskega postopka in odgovor disciplinskega obdolženca, če je bil vložen.
- (4) Pooblaščen oseba, ki vodi postopek, disciplinskega obdolženca pozove, da se dodatno ustno izjavi o kršitvah, zaradi katerih se vodi postopek, ter da navede dejstva in predlaga dokaze v svoj zagovor.
- (5) Če se ugotovi, da je za odločitev treba dopolniti dokazni postopek, lahko pooblaščen oseba, ki vodi postopek, obravnavo prekine in jo nadaljuje, ko se zberejo oziroma predložijo dodatni dokazi oziroma opravijo dodatna pripravljalna dejanja ali pridobi strokovna ocena.
- (6) Disciplinskemu obdolžencu je treba omogočiti, da se izjavi o vseh izvedenih dokazih in da po končanem dokazovanju poda sklepno besedo v svoj zagovor.
- (7) Ustna obravnava ni javna.

10. člen

(izločitev)

O predlogu za izločitev pooblaščen osebe, ki vodi postopek, odloča minister.

11. člen

(strokovna ocena)

- (1) Strokovni svet oziroma strokovno telo, ki oblikuje strokovno oceno, lahko za te potrebe na svojo sejo vabi disciplinskega obdolženca ali strokovnjaka oziroma predstavnika strokovnega združenja.
- (2) Strokovna ocena se izdelata na podlagi zbrane dokumentacije in podatkov, ki so bili pridobljeni v postopku.
- (3) Strokovna ocena vsebuje ugotovitve in oceno ter mnenje glede obstoja očitane disciplinske kršitve.
- (4) Članom strokovnega telesa pripada plačilo za delo in povračilo stroškov po odredbi o plačilu in povračilu stroškov, ki jo sprejme minister. Odredba se objavi na spletni strani ministrstva. Sredstva se zagotavljajo iz proračunskih sredstev ministrstva.

12. člen

(izvršitev odločbe)

- (1) Disciplinsko odločbo izvrši ministrstvo.
- (2) Denarna kazen se vplača na račun proračuna Republike Slovenije.
- (3) Izvršljiva odločba o disciplinski odgovornosti se vpiše v disciplinsko evidenco.

IV. POSTOPEK IN NAČIN RAZREŠITVE

13. člen (odgovor)

(1) Obvestilo o začetku postopka za razrešitev se z navedbo razlogov pošlje v odgovor sodnemu izvedencu, cenilcu oziroma tolmaču, zoper katerega je začet postopek razrešitve.

(2) Za odgovor se določi rok, ki ne sme biti krajši od 8 in ne daljši od 30 dni in teče od dneva, ko sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač prejme obvestilo o začetku postopka razrešitve.

14. člen (odločba o razrešitvi)

(1) O svoji odločitvi minister izda odločbo, ki se vroči sodnemu izvedencu, cenilcu oziroma tolmaču.

(2) Šteje se, da je sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač razrešen z dnem dokončnosti odločbe o razrešitvi.

(3) Razrešeni izvedenec, cenilec oziroma tolmač mora v treh dneh od prejema odločbe o razrešitvi ministrstvu oddati svojo štampljko in izkaznico.

V. VSEBINA IN NAČIN OPRAVLJANJA POSEBNEGA PREIZKUSA STROKOVNOSTI

15. člen (program posebnih preizkusov strokovnosti)

Program posebnih preizkusov strokovnosti za posamezna strokovna področja in podpodročja oziroma jezike določi minister, za njihovo izvedbo pa je pristojen Center za izobraževanje v pravosodju (v nadaljevanju CIP).

16. člen (pripravljalni in izpopolnjevalni seminarji)

(1) CIP lahko organizira splošne ali posebne pripravljalne in izpopolnjevalne seminarje.

(2) Seminarji se lahko organizirajo v sodelovanju z drugimi državnimi ali izobraževalnimi organi ter ustanovami, s strokovnimi združenji oziroma drugimi oblikami povezovanja izvedencev, cenilcev oziroma tolmačev, s strokovnjaki s posameznih strokovnih področij in podpodročij oziroma s strokovnjaki za posamezne jezike ter s pravnimi strokovnjaki.

(3) Splošni seminarji so enaki za vse kandidate oziroma za sodne izvedence, cenilce ali tolmače, ne glede na strokovno področje oziroma jezik.

(4) Splošni seminarji obsegajo temeljna znanja s področja ustavne ureditve Republike Slovenije, organizacije in delovanja pravosodja in sodstva, osnove sodnih postopkov, pravila o dokazovanju, zakonske določbe o pravicah in dolžnostih sodnih izvedencev, cenilcev oziroma

tolmačev, osnove prava in institucij Evropske unije ter druge teme, ki jih sodni izvedenci, cenilci oziroma tolmači potrebujejo pri svojem delu.

(5) Posebni seminarji obsegajo posebna strokovna znanja za posamezna strokovna področja in podpodročja izvedenskega oziroma cenilskega dela oziroma za posamezne jezike.

(6) Če zaradi nezadostnega števila kandidatov ni mogoče zagotoviti izvedbe posebnega seminarja, lahko CIP zagotovi drugo ustrezno obliko izobraževanja.

(7) Čas, kraj, potek in vsebino seminarja CIP objavi na uradni spletni strani ministrstva najmanj 15 dni pred začetkom seminarja.

(8) O udeležbi na seminarju oziroma drugi ustrezni obliki izobraževanja se udeležencu izda pisno potrdilo. Potrdilo vsebuje osebno ime ter naslov stalnega ali začasnega prebivališča.

(9) Stroške seminarja oziroma druge ustrezne oblike izobraževanja krije kandidat oziroma sodni izvedenec, cenilec ali tolmač.

17. člen (komisija)

(1) Preizkus se opravlja pred komisijo, ki jo imenuje minister za posamezno strokovno področje in podpodročje oziroma jezik, za katerega se opravlja preizkus. Komisija ima sedež na ministrstvu.

(2) Komisija ima predsednika, najmanj dva člana in zapisnikarja. Člani komisije so strokovnjaki, imenovani s področja in podpodročja oziroma jezika, za katerega se opravlja preizkus, zapisnikar pa je imenovan izmed uslužbencev ministrstva.

(3) Predsednik komisije je imenovan izmed uslužbencev ministrstva, ki so v Republiki Sloveniji pridobili najmanj predbolonjsko univerzitetno izobrazbo pravne smeri ali imajo končan bolonjski magistrski študijski program pravne smeri.

(4) Predsedniku, članom komisije ter zapisnikarju pripada plačilo za delo in povračilo stroškov po odredbi o plačilu in povračilu stroškov, ki jo sprejme minister.

(5) Sredstva za delo komisije se zagotavljajo iz prihodkov lastne dejavnosti.

18. člen (opravljanje preizkusa)

(1) Oseba v izpitnem roku opravlja preizkus za eno podpodročje posameznega strokovnega področja oziroma jezik.

(2) Preizkus poteka po programu in zajema preverjanje znanja z ustreznega strokovnega področja in podpodročja oziroma jezika ter vključuje poznavanje predpisov, teorije in strokovne prakse z določenega strokovnega področja in podpodročja oziroma jezika ter preverjanje pravnega znanja po programu.

(3) Preizkus za tolmače za slovenski znakovni jezik obsega:

- slovenski znakovni jezik: gestikulacijo, znakovni govor, prstno abecedo;
- preverjanje pravnega znanja po programu.

(4) Čas in kraj opravljanja preizkusa določi CIP ter o tem obvesti kandidata.

(5) Rok za opravo preizkusa mora biti določen tako, da udeležencu za pripravo na preizkus od prejema obvestila o času in kraju preizkusa do dneva preizkusa ostane najmanj 30 dni.

19. člen
(podaljšanje roka za opravljanje preizkusa)

- (1) Predstojnik CIP-a lahko rok, določen za opravljanje preizkusa, na pisno prošnjo udeleženca, vloženo iz upravičenih razlogov najmanj osem dni pred potekom roka, podaljša.
- (2) Za upravičene razloge se štejejo zlasti bolezen, smrt v ožji družini, odsotnost zaradi starševskega dopusta ter neodločljive ali nenačrtovane osebne obveznosti.

20. člen
(potek in ocenjevanje preizkusa)

- (1) Preizkus se opravlja pisno in ustno.
- (2) Pisni del preizkusa za sodnega izvedenca oziroma cenilca zajema pisno nalogo s strokovnega področja in podpodročja, za katero se opravlja preizkus. Naloga je zasnovana zlasti v obliki reševanja strokovnega problema s študijem primera na podlagi predloženega gradiva ter z izdelavo osnutka izvida, mnenja oziroma cenitve s strokovnega področja in podpodročja, za katero se opravlja preizkus.
- (3) Pisni del preizkusa za sodnega tolmača zajema pisno nalogo, ki je lahko prevod pravnega teksta ali listine iz slovenskega v tuj jezik, za katerega želi biti kandidat imenovan, in iz tega tujega jezika v slovenski jezik.
- (4) Pisni del preizkusa traja največ štiri ure. Kandidat ima lahko pri sebi pravne predpise, strokovno literaturo in slovarje. Med opravljanjem pisnega dela se kandidat ne sme z nikomer posvetovati. Kandidat lahko izpitni prostor zapusti le z dovoljenjem navzočega uslužbenca ministrstva. Kandidat med izpitom ne sme imeti pri sebi in uporabljati telekomunikacijskih naprav.
- (5) Ugotovljena kršitev določbe prejšnjega odstavka ima enake posledice kot negativno ocenjena pisna naloga.
- (6) Z rezultatom pisnega dela preizkusa predsednik komisije kandidata seznani na dan ustnega dela preizkusa. Če kandidat uspešno opravi pisni del, lahko pristopi k ustnemu delu preizkusa.
- (7) Predsednik komisije skrbi za pravilen potek preizkusa in pred začetkom preizkusa preveri istovetnost osebe, ki pristopa k preizkusu.
- (8) Ustni del preizkusa zajema zagovor pisne naloge in preverjanje znanja z ustreznega strokovnega področja in podpodročja oziroma jezika ter preverjanje pravnega znanja, ki zajema predvsem poznavanje:
- temeljnih inštitutov ustavne ureditve Republike Slovenije,
 - organizacije in delovanja pravosodja oziroma sodstva,
 - osnov sodnih postopkov,
 - osnove pravil o dokazovanju,
 - zakonskih določb o pravicah in dolžnostih sodnih izvedencev, cenilcev oziroma tolmačev,
 - osnov prava in institucij Evropske unije ter
 - smernic za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev ali tolmačenj oziroma oblikovanja in overjanja prevodov ter vodenja evidence.
- (9) Če v državi ni mogoče imenovati strokovnjakov, ki bi kot člani komisije lahko sodelovali pri preizkusu strokovnosti za določeni tuj jezik, oziroma bi bilo nesmotrno zagotoviti njihovo imenovanje iz tujine, udeleženec lahko izjemoma in na podlagi priloženih dokazil preizkus opravlja le ustno in v slovenskem jeziku.

(10) Ustni del preizkusa se opravlja najpozneje v desetih dneh po opravljenem pisnem delu in traja, kolikor je potrebno za preverjanje kandidatove strokovnosti, vendar največ 90 minut.

(11) Preizkus je uspešno opravljen, če kandidat uspešno opravi ustni in pisni del.

(12) Pisne naloge, šifre kandidatov, izdelane pisne naloge, zapisniki in drugo izpitno gradivo veljajo za izpitno tajnost in morajo biti tako tudi označeni.

21. člen **(izid preizkusa)**

(1) Izid preizkusa razglasi predsednik komisije v navzočnosti članov komisije, kandidata in zapisnikarja po končanem celotnem preizkusu. Izid se zapiše v zapisnik.

(2) Osebi, ki je opravila preizkus, se izda potrdilo o opravljenem preizkusu. Potrdilo vsebuje osebno ime, datum in kraj rojstva ter naslov stalnega ali začasnega prebivališča kandidata ter da je kandidat opravil preizkus za posamezno strokovno področje in podpodročje oziroma jezik v skladu z zakonom in tem pravilnikom.

(3) Potrdilo podpiše predsednik komisije.

(4) Potrdilo o opravljenem preizkusu se izda v dveh izvodih, od katerih prejme enega kandidat, drugi pa ostane v spisu ministrstva.

22. člen **(odsotnost ali odstop od preizkusa)**

(1) Če oseba določenega dne brez upravičenega razloga ne pristopi k opravljanju preizkusa ali če odstopi, ko je že začela opravljati preizkus, se šteje da preizkusa ni opravila.

(2) O upravičenosti razlogov za odsotnost ali odstop od preizkusa odloči predstojnik CIP-a na podlagi pisne obrazložitve kandidata in dokazil.

(3) Oseba mora posredovati pisno obrazložitev najpozneje v osmih dneh od dneva, določenega za opravljanje preizkusa, sicer se šteje, da odsotnost ali odstop ni upravičen.

(4) Za upravičene razloge se štejejo zlasti bolezen, smrt v ožji družini, odsotnost zaradi starševskega dopusta ter neodložljive ali nenačrtovane osebne obveznosti.

(5) Če predstojnik CIP-a odloči, da so razlogi upravičeni, se šteje, da kandidat ni pristopil k preizkusu.

23. člen **(stroški preizkusa)**

(1) Oseba na podlagi izdanega računa plača stroške preizkusa v skladu s cenikom, ki ga določi minister, in v roku, določenem v izdanem računu. Če račun ni plačan v določenem roku, kandidatu ni dovoljen pristop na preizkus, na kar se osebo posebej pisno opozori.

(2) Če se oseba brez upravičenega razloga preizkusa ne udeleži, mora stroške preizkusa plačati oziroma se ji že plačani stroški ne vrnejo.

(3) Če oseba med opravljanjem preizkusa odstopi, se ji že plačani stroški ne vrnejo.

24. člen (zapisnik)

- (1) Za vsako osebo se o preizkusu piše zapisnik, ki vsebuje: osebno ime, stalno oziroma začasno prebivališče, sestavo komisije, strokovno področje in podpodročje, za katero se opravlja preizkus, datum, opis poteka in uspeh preizkusa.
- (2) Pisna naloga je priloga zapisnika. Zapisnik podpišejo predsednik komisije, člani komisije in zapisnikar.
- (3) Komisija oceni uspeh preizkusa s skupno oceno JE OPRAVIL-A ali NI OPRAVIL-A.

25. člen (ponovitev preizkusa)

- (1) Oseba, ki ni uspešno opravila pisnega dela preizkusa, sme k opravljanju tega spet pristopiti v roku, ki ga določi komisija, vendar ne prej kot v treh mesecih in ne pozneje od dveh let po dnevu pisnega dela preizkusa.
- (2) Oseba, ki ni opravila ustnega dela preizkusa, ponavlja celotni preizkus v roku, ki ga določi komisija, vendar ne prej kot v treh mesecih in ne pozneje od dveh let po dnevu ustnega dela preizkusa.
- (3) Celotni preizkus se lahko opravlja največ trikrat.
- (4) Za ponovitev preizkusa se spet plačajo stroški preizkusa.
- (5) Predstojnik CIP-a lahko rok iz prvega in drugega odstavka tega člena na prošnjo kandidata, vloženo iz upravičenih razlogov ter najmanj en mesec pred potekom roka, podaljša.
- (6) Za upravičene razloge se štejejo zlasti bolezen, smrt v ožji družini, odsotnost zaradi starševskega dopusta ter neodločljive ali nenačrtovane osebne obveznosti.

26. člen (predložitev dokazil o strokovnem izpopolnjevanju)

- (1) Sodni izvedenec, cenilec ali tolmač, katerega strokovna usposobljenost se preverja na način predložitve dokazil o strokovnem izpopolnjevanju in seznanitvi z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma o sodelovanju na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, mora za posamezno obdobje preverjanja predložiti najmanj pet potrdil o udeležbi na strokovnih izpopolnjevanjih.
- (2) Večina potrdil se mora nanašati na strokovno področje oziroma podpodročje ali jezik, za katerega je imenovan.

VI. NAČIN POSLOVANJA

27. člen (štampljka)

- (1) Sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač ima štampljko, v kateri sta navedena njegovo osebno ime in stalno prebivališče, s pristavkom: »Sodni-a izvedenec-ka in/ali sodni-a cenilec-ka za..... (eno ali več strokovnih področij in podpodročij, za katerega/katera je imenovan) oziroma sodni-a tolmač-ka zajezik«.

- (2) Na narodnostno mešanih območjih je besedilo iz prejšnjega odstavka napisano tudi v jeziku narodnosti.
- (3) Štampiljka je okrogla, s premerom 38 mm.
- (4) Ministrstvo priskrbi sodnemu izvedencu, cenilcu oziroma tolmaču štampiljko na njegove stroške.
- (5) V primeru prejema nove štampiljke mora izvedenec, cenilec oziroma tolmač staro štampiljko takoj vrniti ministrstvu.
- (6) Odtis štampiljke in podpis izvedenca, cenilca oziroma tolmača na izvidu in mnenju, cenitvi oziroma prevodu, namenjenemu za uporabo v tujini, overi ministrstvo, razen kadar je z mednarodnimi sporazumi določeno, da listin za njihovo uporabo v tujini ni treba overiti.
- (7) Sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač mora izgubo oziroma odtujitev štampiljke nemudoma pisno ali po elektronski pošti sporočiti ministrstvu.

28. člen (izkaznica)

(1) Sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač ima izkaznico, na kateri sta navedena njegovo osebno ime in stalno prebivališče, s pristavkom: »Sodni-a izvedenec-ka in/ali sodni-a cenilec-ka za..... (eno ali več strokovnih področij in podpodročij, za katerega/katera je imenovan) oziroma sodni-a tolmač-ka zajezik«.

(2) Izkaznica je izdelana iz plastičnega materiala, velika je 85,6 x 54 mm in vsebuje naslednje rubrike:

- SODNI-A IZVEDENEC-KA in/ali SODNI-A CENILEC-KA za..... (eno ali več strokovnih področij in podpodročij, za katerega/katera je imenovan) oziroma SODNI-A TOLMAČ-KA za.....jezik;
- prostor za fotografijo, osebno ime in stalno prebivališče sodnega izvedenca/cenilca/tolmača;
- prostor za podpis ministra in za pečat ministrstva.

(3) Ministrstvo priskrbi sodnemu izvedencu, cenilcu oziroma tolmaču izkaznico na njegove stroške.

(4) V primeru prejema nove izkaznice mora izvedenec, cenilec oziroma tolmač staro izkaznico takoj vrniti ministrstvu.

(5) Sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač se mora pri opravljanju dela kot sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač izkazati z izkaznico.

(6) Sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač mora izgubo oziroma odtujitev izkaznice nemudoma pisno ali po elektronski pošti sporočiti ministrstvu.

29. člen (sprememba podatkov)

(1) V primeru spremembe osebnega imena, stalnega prebivališča ali strokovnega področja in podpodročja oziroma jezika sodnega izvedenca, cenilca oziroma tolmača zagotovi ministrstvo izvedencu oziroma cenilcu novo štampiljko in izkaznico na njegove stroške.

(2) Sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač mora po prejemu nove štampiljke in izkaznice staro štampiljko in izkaznico takoj izročiti ministrstvu.

30. člen **(hramba izkaznic in šampiljk)**

Šampiljko in izkaznico, ki ju sodni izvedenec, cenilec ali tolmač vrne, ministrstvo hrani v skladu s pravili o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva.

31. člen **(potrditev prevoda)**

(1) Sodni tolmač potrjuje pravilnost prevoda listine pod besedilom z napisanim ali odtisnjnim zaznamkom »Podpisani-a (osebno ime tolmača) z odločbo Ministrstva za pravosodje Republike Slovenije z dne ..., št. ..., imenovani-a sodni-a tolmač-ka za ... jezik, potrjujem, da se ta prevod popolnoma ujema z izvirnikom, ki je sestavljen v jeziku.«

(2) Pri prevodu v tuj jezik pripiše tolmač pod zaznamek iz prejšnjega odstavka tudi prevod zaznamka v tujem jeziku.

(3) Pod zaznamek vpiše tolmač datum in kraj sestave zaznamka, ga podpiše in odtisne svojo šampiljko.

(4) Za obličnost prevodov listin se smiselno uporabljajo ustrezne določbe zakona o notariatu o notarskem poslovanju ter sodnega reda o mednarodni pravni pomoči.

32. člen **(knjiga prevedenih listin)**

(1) Sodni tolmač vodi knjigo prevedenih listin, ki vsebuje:

- zaporedno številko,
- ime in priimek osebe oziroma naziv organa, za katerega se opravlja prevod,
- listino, ki se prevaja, v originalu in prevodu,
- datum prevoda,
- število prevedenih strani,
- podpis sodnega tolmača.

(2) Knjigo prevedenih listin lahko ministrstvo za pravosodje zahteva na vpogled.

VII. PLAČILO ZA DELO IN POVRNITEV STROŠKOV

33. člen **(vrsta stroškov)**

Sodni izvedenec, cenilec ali tolmač ima pravico do povračila stroškov:

- potni stroški,
- stroški za prehrano in prenočišče,
- nadomestilo plače,
- materialni stroški v zvezi z izvedenskim oziroma cenilskim delom oziroma delom tolmača.

34. člen **(potni stroški)**

(1) Potni stroški obsegajo stroške prihoda in vrnitve sodnega izvedenca, cenilca oziroma tolmača od kraja njegovega stalnega ali začasnega prebivališča (v nadaljnjem besedilu: prebivališče) do sedeža sodišča oziroma zunanjega oddelka sodišča ali kraja, kjer opravlja

izvedensko, cenilsko delo oziroma delo tolmača, če ta razdalja znaša več kot dva kilometra. Potni stroški se priznajo v višini izdatkov za prevoz z najcenejšim javnim prevoznim sredstvom na dan opravljene vožnje.

(2) Potni stroški se sodnemu izvedencu, cenilcu oziroma tolmaču povrnejo za javno prevozno sredstvo, ki ni najcenejše, če bi uporaba najcenejšega javnega prevoznega sredstva glede na vozni red in čas opravljanja izvedenskega oziroma cenilskega dela oziroma dela tolmača, ne upoštevaše čas trajanja vožnje, za sodnega izvedenca, cenilca oziroma tolmača pomenila več kot dve uri dnevne časovne izgube.

(3) Sodišče v primeru javnega prevoza upošteva podatke o ceni javnega prevoza po veljavnem ceniku prevoznika, pri čemer se stroški prevoza obračunajo tako, da je višina povračila dvakratnik cene enosmerne vozovnice oziroma cena povratne vozovnice. Za ceno enosmerne vozovnice v avtobusnem mestnem potniškem prometu se upošteva najnižja cena enkratne vožnje.

(4) Sodnemu izvedencu, cenilcu oziroma tolmaču se prizna kilometrina za razdaljo po najkrajši poti od kraja njegovega prebivališča do sedeža sodišča oziroma zunanjega oddelka sodišča ali kraja, kjer opravlja izvedensko oziroma cenilsko delo, če:

- prevoz z javnim prevoznim sredstvom ni na voljo;
- bi bila uporaba javnega prevoznega sredstva glede na okoliščine neprimerna ali
- če višina stroškov ni višja od uporabe javnega prevoznega sredstva.

(5) Kilometrino iz prejšnjega odstavka se obračunava v višini osmih odstotkov cene neosvinčenega motornega bencina – 95 oktanov.

(6) Sodnemu izvedencu, cenilcu oziroma tolmaču se v primeru iz četrtega odstavka tega člena povrnejo tudi gotovinski stroški, ki so nastali kot posledica uporabe motornega vozila za potovanje, kolikor jih je dejansko imel, in ob predložitvi originalnih dokazil.

(7) Če je bilo motorno vozilo v uporabi za več sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev, se v primeru iz četrtega odstavka tega člena lahko povračilo potnih stroškov uveljavlja le enkrat.

35. člen **(stroški za prehrano in prenočišče)**

(1) Stroški za prehrano se sodnemu izvedencu, cenilcu oziroma tolmaču priznajo v obliki dnevnic.

(2) Dnevnic za sodelovanje sodnega izvedenca, cenilca oziroma tolmača na naroku se prizna, če je moral biti izvedenec, cenilec oziroma tolmač zaradi sodelovanja na naroku odsoten iz kraja svojega prebivališča več kot 12 ur.

(3) Stroški za prenočišče se sodnemu izvedencu, cenilcu oziroma tolmaču priznajo s povračilom dejansko plačanih stroškov prenočevanja.

(4) Pravico do povračila stroškov prenočišča ima sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač, ki ima prebivališče zunaj kraja sedeža sodišča oziroma zunanjega oddelka sodišča ali če opravlja izvedensko oziroma cenilsko delo oziroma delo tolmača zunaj kraja sodišča oziroma zunanjega oddelka sodišča in je zaradi sodelovanja pri sojenju moral prenočevati v tem kraju.

36. člen **(odmera stroškov za prehrano, prenočišče in kilometrino)**

Dnevnic, stroški prenočišča in kilometrino se odmerijo v skladu s predpisi, ki veljajo za javne uslužbenke, če ta pravilnik ne določa drugače.

37. člen (nadomestilo plače)

(1) Sodni izvedenec, cenilec oziroma tolmač, ki je zaposlen, ima na podlagi potrdila sodišča pravico do nadomestila plače za čas, ki ga zaradi opravljanja izvedenskega oziroma cenilskega dela oziroma dela tolmača porabi za udeležbo na glavni obravnavi.

(2) Delodajalec sodnemu izvedencu, cenilcu oziroma tolmaču izplača nadomestilo plače, sodišče pa nato delodajalcu povrne znesek, ki ustreza višini nadomestila plače, na podlagi pisnega obračuna s priloženimi dokazili o višini plače sodnega izvedenca, cenilca oziroma tolmača in o izplačanem nadomestilu.

38. člen (materialni stroški v zvezi z izvedenskim oziroma cenilskim delom oziroma delom tolmača)

(1) Materialni stroški v zvezi z izvedenskim oziroma cenilskim delom za analize, meritve, preiskave in druga opravila, potrebna za izdelavo izvida in mnenja oziroma cenitve, se obračunajo po veljavni ceni gospodarskih družb ali zavodov, ki te storitve opravljajo, če to ni možno, pa v višini, kot se običajno plačuje za take stroške.

(2) Sodni izvedenec oziroma cenilec mora za obračun storitev iz prejšnjega odstavka predložiti vsaj eno ponudbo gospodarske družbe ali zavoda, ki te storitve opravlja, oziroma predložiti druga dokazila, s katerih je razvidno ustrezno obračunavanje tovrstnih storitev.

(3) Drugi materialni stroški se ovrednotijo največ do višine 15 odstotkov od odmerjenega plačila.

39. člen (tarifa)

Za izračun plačila za izvedensko oziroma cenilsko delo oziroma delo tolmača se uporablja tarifa, določena s tem pravilnikom.

40. člen (posebni primeri)

(1) Za izdelavo izvidov, mnenj, cenitev oziroma prevodov v dela prostih dneh (prazniki, dela prosti dnevi, nedelje) in v nočnem času ob delavnikih (od 23. do 6. ure) ter v drugih nujnih primerih se plačilo poveča za 100 odstotkov.

(2) Za izdelavo izvidov in mnenj oziroma cenitev, pri katerih je potrebna uporaba strokovne literature v tujem jeziku ali posebno specialistično strokovno znanje, oziroma za izdelavo izjemno zahtevnih prevodov, ki zahtevajo posebno, dodatno poznavanje in študij specialističnega strokovnega izrazoslovja, se sme plačilo ustrezno povečati, vendar največ za 100 odstotkov.

(3) Za izdelavo izjemno zahtevnih izvidov in mnenj oziroma cenitev se sme plačilo ustrezno povečati največ do 50 odstotkov določenih najvišjih vrednosti po tarifi iz tega pravilnika.

(4) Zahtevnost izvida in mnenja oziroma cenitve je odvisna zlasti od obsežnosti dokumentacije, ki je podlaga za izdelavo izvida in mnenja oziroma cenitve, časa, ki ga ima izvedenec oziroma cenilec na voljo, da ga pripravi, kompleksnosti in vrste zadeve, ki je predmet izvida in mnenja oziroma cenitve, ter drugih dejavnikov, ki lahko vplivajo na stopnjo zahtevnosti izvida in mnenja oziroma cenitve.

(5) Če je podanih več podlag za odmero povečanja plačila po prvem, drugem in tretjem odstavku tega člena, se sme povečanje odmeriti le enkrat po prvem ali enkrat po drugem ali

enkrat po tretjem odstavku tega člena, vsakokrat od skupne vrednosti, izražene v eurih, kot je določena s tarifo iz tega pravilnika.

(6) Če narava zadeve zahteva, da isti izvedenec oziroma cenilec izdelava več zaporednih manj obsežnih in preprostejših izvidov, mnenj oziroma cenitev, se mu plačilo za izvedensko oziroma cenilsko delo odmeri največ do 50 odstotkov določenih najnižjih vrednosti po tarifi iz tega pravilnika.

VIII. TARIFA ZA VREDNOTENJE IZVEDENSKEGA OZIROMA CENILSKEGA DELA

41. člen (študij spisa)

(1) Za študij spisa pripada sodnemu izvedencu oziroma cenilcu:

1. pri obsegu do 50 strani 46 eurov,
2. pri obsegu nad 50 do 200 strani 92 eurov,
3. pri obsegu nad 200 do 500 strani 138 eurov,
4. pri obsegu nad 500 do 1000 strani 230 eurov,
5. pri obsegu nad 1000 do 2000 strani 460 eurov.

(2) Za vsakih nadaljnjih 1000 strani študija spisa, zraven zneska po 5. točki prejšnjega odstavka, izvedencu oziroma cenilcu pripada še dodatnih 350 eurov.

(3) Pri študiju spisa se upoštevajo tudi priloge, ki jih je potrebno preučiti za izdelavo izvida in mnenja oziroma cenitve.

42. člen (dodatna dokumentacija)

(1) Za zbiranje in proučevanje dodatne dokumentacije pripada izvedencu oziroma cenilcu:

1. za manj obsežne (do 100 strani) 46 eurov,
2. za obsežne (od 100 do 200 strani) 92 eurov,
3. za zelo obsežne (od 200 do 300 strani) 138 eurov,
4. za izjemno obsežne (nad 300 do 600 strani) 230 eurov.

(2) Za vsakih nadaljnjih 300 strani zbiranja in proučevanja dodatne dokumentacije, zraven zneska iz 4. točke prejšnjega odstavka, sodnemu izvedencu oziroma cenilcu pripada dodatnih 175 eurov.

43. člen (pregled oziroma ogled)

(1) Za preglede oziroma ogleda pripada sodnemu izvedencu oziroma cenilcu:

1. za manj zahtevne (do 1 ure) 46 eurov,
2. za zahtevne (do 3 ure) 92 eurov,
3. za zelo zahtevne (do 5 ur) 138 eurov,
4. za izjemno zahtevne (nad 5 ur) 230 eurov.

(2) Za vsake nadaljnje začete pol ure pri izjemno zahtevnem pregledu oziroma ogledu sodnemu izvedencu oziroma cenilcu pripada dodatnih 46 eurov.

(3) Za čas potovanja na ogled in nazaj pripada sodnemu izvedencu oziroma cenilcu za vsake začete pol ure 10 eurov.

44. člen

(pisni izvid in mnenje oziroma cenitev)

(1) Za pisno izdelavo izvida in mnenja oziroma cenitve pripada sodnemu izvedencu oziroma cenilcu:

1. za manj zahtevnega 184 eurov,
2. za zahtevnega 276 eurov,
3. za zelo zahtevnega 414 eurov,
4. za izjemno zahtevnega 459 eurov.

(2) Za pisno izdelavo dopolnilnega izvida in mnenja oziroma cenitve na podlagi dodatnih vprašanj za pridobitev odgovorov, ki jih sodišče v predmetnem postopku še ni terjalo, izvedencu oziroma cenilcu pripada:

1. za manj zahtevnega 92 eurov,
2. za zahtevnega 138 eurov,
3. za zelo zahtevnega 207 eurov,
4. za izjemno zahtevnega 230 eurov.

45. člen

(ustno podajanje izvida in mnenja oziroma cenitve)

(1) Za priprave na ustno podajanje izvida in mnenja oziroma cenitve pripada sodnemu izvedencu oziroma cenilcu:

1. za manj zahtevnega 92 eurov,
2. za zahtevnega 138 eurov,
3. za zelo zahtevnega 207 eurov,
4. za izjemno zahtevnega 230 eurov.

(2) Za ustno podajanje izvida in mnenja oziroma cenitve pripada sodnemu izvedencu oziroma cenilcu za vsake začete pol ure 35 eurov.

(3) Ko ne podaja svojega izvida in mnenja oziroma cenitve, sodnemu izvedencu oziroma cenilcu pripada za čakanje na narok oziroma navzočnost na sodišču med narokom za vsake začete pol ure čakanja 10 eurov. Če traja čakanje skupaj z narokom do pol ure, pripada sodnemu izvedencu oziroma cenilcu samo plačilo za udeležbo na naroku.

(4) Za čas potovanja na sodišče pripada sodnemu izvedencu oziroma cenilcu za vsake začete pol ure 10 eurov.

(5) Če sodni izvedenec oziroma cenilec pristopi na glavno obravnavo in zaradi preložitve glavne obravnave ustno ne poda izvida in mnenja oziroma cenitve, mu pripada 50 odstotkov plačila po tem vrednotenju.

(6) Če sodni izvedenec oziroma cenilec uveljavlja nadomestilo plače v skladu s tem pravilnikom, ni upravičen do izplačil iz tretjega, četrtega in petega odstavka tega člena.

46. člen

(izplačilo plačila za delo in stroškov)

(1) Kadar se plačilo za delo in stroški izplačujejo iz zneskov, ki so bili vnaprej založeni, lahko sodni izvedenec oziroma cenilec po opravljenem študiju spisa sodišču predlaga zvišanje založenega zneska, če meni, da zaradi predvidene obsežnosti dela že plačan znesek ne bo zadostoval za izplačilo stroškov in plačila za delo.

(2) Sodišče odloči o zahtevi za odmero plačila za delo in povrnitev stroškov najpozneje v petnajstih dneh od dneva, ko je bilo dokazovanje s posameznim sodnim izvedencem oziroma cenilcem končano.

(3) Sodišče odmerjeno plačilo za delo in stroške izplača, kadar se sredstva zagotavljajo:

- iz vnaprej založenih zneskov, najpozneje v petinštiridesetih dneh od izdaje sklepa o odmeri plačila za delo in stroškov;
- iz proračuna, v skladu s plačilnimi roki, določenimi v veljavnem Zakonu o izvrševanju proračuna Republike Slovenije.

(4) Naročnik izvida in mnenja oziroma cenitve mora stroške in plačilo za delo plačati v petnajstih dneh od prejema računa oziroma stroškovnika, razen če zakon, ki ureja izvrševanje proračuna Republike Slovenije, ne določa drugače.

(5) Pri odmeri plačila za delo se upošteva vrednost po tarifi, veljavni na dan odmere.

(6) Plačilo za delo in povračilo stroškov se sodnemu izvedencu oziroma cenilcu opravi neposredno na njegov račun.

(7) Če sodišče o zahtevi za odmero plačila za delo in povrnitvi stroškov ne odloči v roku iz drugega odstavka tega člena, ima sodni izvedenec oziroma cenilec pravico do zamudnih obresti po zakonu po preteku tega roka dalje do odločitve o odmeri plačila za delo in povrnitvi stroškov.

(8) Če sodišče odmerjenega plačila za delo in stroškov ne izplača v rokih, določenih v tem členu, ima sodni izvedenec oziroma cenilec pravico do zamudnih obresti po zakonu po preteku zadnjega dne, ko bi odmerjeno plačilo za delo in stroški morali biti plačani, do izplačila.

IX. TARIFA ZA VREDNOTENJE DELA TOLMAČEV

47. člen (izdelava prevoda)

- (1) Za pisno izdelavo prevoda listine pripada sodnemu tolmaču za eno stran:
- za prevod iz tujega v slovenski jezik 25 eurov,
 - za prevod iz slovenskega v tuj jezik 37 eurov,
 - za prevod iz tujega v tuj jezik 41 eurov.

Ena stran obsega 1500 znakov brez presledkov.

(2) Plačilo za prevod manj kot ene strani je sorazmerno manjše.

(3) Za ustno prevajanje pripada sodnemu tolmaču 35 eurov za vsake začete pol ure dejanskega prevajanja.

(4) Ko ne prevaja, pripada sodnemu tolmaču za čakanje na narok oziroma navzočnost na kraju, kjer naj prevaja, za vsake začete pol ure čakanja 10 eurov. Če traja čakanje skupaj z narokom oziroma drugim uradnim dejanjem do pol ure, pripada samo plačilo za udeležbo na naroku oziroma drugem uradnem dejanju.

(5) Za čas potovanja na sodišče pripada za vsake začete pol ure 10 eurov.

(6) Če sodni tolmač uveljavlja nadomestilo plače v skladu s tem pravilnikom, ni upravičen do izplačil iz četrtega in petega odstavka tega člena.

48. člen (pregled in overitev prevoda)

(1) Za pregled in overitev prevoda, ki ga je priskrbel stranka, pripada sodnemu tolmaču polovica plačila iz prejšnjega člena.

(2) Če se izkaže, da priskrbljenega prevoda zaradi neustreznosti ni možno overiti brez predhodnih popravkov, sodnemu tolmaču sorazmerno z opravljenimi popravki pripada plačilo, ki je višje od plačila iz prejšnjega odstavka, a ne sme presegati plačila iz prejšnjega člena.

49. člen **(izplačilo plačila za delo in stroškov)**

(1) Kadar se plačilo za delo in stroški za prevajanje izplačujejo iz zneskov, ki so bili vnaprej založeni, lahko sodni tolmač po opravljenem študiju gradiva predlaga sodišču zvišanje založenega zneska, če meni, da zaradi predvidene obsežnosti dela že plačan znesek ne bo zadostoval za izplačilo plačila za delo in stroškov.

(2) Sodišče odloči o zahtevi za odmero najpozneje v petnajstih dneh od dneva, ko je bilo dokazovanje s posameznim sodnim tolmačem končano.

(3) Sodišče odmerjeno plačilo za delo in stroške izplača, kadar se sredstva zagotavljajo:

- iz vnaprej založenih zneskov, najpozneje v petinštiridesetih dneh od izdaje sklepa o odmeri;
- iz proračuna, v skladu s plačilnimi roki, določenimi v veljavnem Zakonu o izvrševanju proračuna Republike Slovenije.

(4) Stranka, na zahtevo katere je sodni tolmač prevajal, mora plačilo za delo in stroške plačati v petnajstih dneh od prejema računa oziroma stroškovnika.

(5) Pri odmeri plačila za delo se upošteva vrednost po tarifi, veljavni na dan odmere.

(6) Izplačilo plačila za delo in stroškov se tolmaču opravi neposredno na njegov račun.

(7) Če sodišče ne odloči o zahtevi za odmero v roku, določenem v tem pravilniku, ima sodni tolmač pravico do zamudnih obresti po zakonu po preteku tega roka dalje do odločitve o odmeri.

(8) Če sodišče odmerjenega plačila za delo in stroškov ne izplača v rokih, določenih v tem pravilniku, ima sodni tolmač pravico do zamudnih obresti po zakonu po preteku zadnjega dne, ko bi odmerjeno plačilo za delo in stroški morali biti plačani, do izplačila.

(9) Če stranka, na zahtevo katere je sodni tolmač izdelal prevod, ne plača v petnajstih dneh od prejema računa, ima sodni tolmač pravico do zamudnih obresti po zakonu, od dneva izteka navedenega roka do plačila.

X. KONČNA DOLOČBA

50. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.